

SPORT

DWIE WYGRANE,
A POTEM AWANS? \14

SEZON ZACZYNA SIĘ
NA TORZE POZNAŃ \15

WYRWAĆ SIĘ ZE STREFY
SPADKOWEJ \16

WOJEWODA ZARZUCA PAP
STRONNICZOŚĆ \4

ZENKA NIE BĘDZIE,
ALE PRZYJEDZIE MARYLA \7

ŻYCIE JAKO
DZIEŁO SZTUKI \8-9

TO JESZCZE
NIE KONIEC ŚWIATA! \10

stepomaga.pl

W TEJ CHOROBY NAJWAŻNIEJSZY JEST CZAS

Jeszcze niedawno cieszyła się życiem i zdrowiem. Dziś Natalia, 27-letnia pierwsza Wicemiss Warmii i Mazur z 2019 roku, toczy walkę o życie. „Nie wiemy, co będzie dalej, ale się nie poddajemy” – mówią jej bliscy.

BEZPŁATNY
DODATEK W KAŻDY
PONIEDZIAŁEK I PIĄTEK

RELAKS
z Gazetą Olsztyńską

Umowa została podpisana w czwartek w warszawskim Wojskowym Centrum Edukacji Obywatelskiej, z udziałem m.in. szefa MON Władysława Kosiniaka-Kamysza, szefa MAP Jakuba Jaworowskiego oraz szefa MSWiA Tomasza Siemoniaka. W imieniu wojska umowę podpisał zastępca szefa Agencji Uzbrojenia płk Piotr Paluch, ze strony przemysłu — prezes PGZ Krzysztof Trofiniak oraz prezes Huty Stalowa Wola Wojciech Kędziera.

Borsuki zastąpią poradzieckie konstrukcje

Zawarty pomiędzy Agencją Uzbrojenia a Polską Grupą Zbrojeniową i Hutą Stalowa Wola kontrakt dotyczy 111 pojazdów wraz z pakietami logistycznym oraz szkoleniowym i opieka na 6,5 mld zł. Dostawy pojazdów rozpoczną się w tym roku i potrwać do 2029 r. Poza zamówionymi w czwartek wozami wojsko otrzyma jeszcze 5 już zbudowanych maszyn; łącznie 116 maszyn pozwoli na wyposażenie dwóch batalionów piechoty zmechanizowanej. Czwartkowa umowa obejmuje też pakiet szkoleniowy i logistyczny oraz sporządzenie dokumentacji technicznej do produkcji seryjnej.

Umowę ramową na ponad tysiąc bojowych wozów piechoty Borsuk i niemal 400 wozów specjalistycznych na tym samym podwoziu podpisał w lutym 2023 r. ówczesny szef MON Mariusz Błaszczak (PiS). Borsuki mają zastąpić powszechnie używane do tej pory w Wojsku Polskim BWP-1 — przestarzałe poradzieckie konstrukcje z lat 60., które do tej pory nie doczekały się żadnej głębszej modernizacji. Projekt stworzenia w pełni polskiego wozu

„TO WYDARZENIE DEKADY”

PIERWSZA UMOWA WYKONAWCZA NA 111 BOJOWYCH WOZÓW PIECHOTY BORSUK ZOSTAŁA W CZWARTEK ZAWARTA MIĘDZY AGENCJĄ UZBROJENIA A PGZ I WCHODZĄCĄ W JEJ SKŁAD HUTĄ STAŁOWA WOLA. CHCEMY ZAMÓWIĆ ICH WIĘCEJ, TO JEST DOPIERO POCZĄTEK — PODKREŚLIŁ SZEFE MON WŁADYSŁAW KOSINIAK-KAMYSZ.

został rozpoczęty w 2014 roku, gdy szefem MON był Tomasz Siemoniak; pierwszy prototyp powstał w 2017 roku.

PODPISANA W CZWARTEK UMOWA WYKONAWCZA - Z ZAPEWNIENIEM FINANSOWANIEM - POZWOLI NA FAKTYCZNE ROZPOCZĘCIE PRODUKCJI WOZÓW; JEJ ZAWARCIE BYŁO OD MIESIĘCY WYCZEKIWANE PRZEZ WOJSKO I PRZEMYSŁ, OPÓŹNIAŁO SIĘ JEDNAK M.IN. ZE WZGLĘDU NA KWESTIE FINANSOWE I TRUDNOŚCI TECHNICZNE.

To dopiero początek

Podczas uroczystości minister Kosiniak-Kamysz podkreślił, że Borsuk to pierwszy tego typu pojazd, który od podstaw został wyprodukowany i wymyślony w Polsce, na użytek polskiej armii. Wyraził nadzieję, że pojazd ten dostępny będzie też w innych wersjach, które następnie sprzedawane będą sojusznikom.

„Chcemy zamówić więcej Borsuków, 111 to jest dopiero początek” — podkreślił. Przyznał jednocześnie, że konieczne jest zwiększenie zdolności produkcyjnych polskiego przemysłu. Jak mówił, „łatwiej się podpisuje umowy ramowe, nie mając gotowego pro-

Szef MON Władysław Kosiniak-Kamysz

duktu, sprzętu, nie mając tego w pełni przygotowanego, i nie realizując tego za swoich rządów”.

Kosiniak-Kamysz ocenił, że dla świata polskich militariów zamówienie Borsuków, to „wydarzenie dekady”. „To pierwszy tak zaawansowany projekt, cały od początku do końca polski” — podkreślił.

Z kolei minister Jaworowski mówił, że Borsuk to produkt, w którego powstanie zaangażowanych jest wiele różnych firm, zarówno wchodzących w skład Polskiej Grupy Zbrojeniowej — poza HSW to np. OBRUM, Rosomak S.A. czy Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne — jak również instytucje akademickie, jak WAT, Akademia Sztuki Wojennej, czy Politechnika Warszawska, a także przedsiębiorstwa prywatne,

w tym przede wszystkim WB Electronics.

„Wszyscy oni odpowiadają za to, że możemy tu dziś stać i ogłaszać, można powiedzieć, rewolucję dla wojsk zmechanizowanych i pancernych, bo to naprawdę wejście w nową erę dla tych wojsk” — dodał szef MAP. Jak mówił, proces opracowania i powstania Borsuka trwał ponad 10 lat, ale — zauważył — w porównaniu z czasem trwania tego typu projektów w innych krajach „nie mamy się czego wstydzić”.

Zgodził się z nim szef PGZ, który podkreślił, że w powstanie Borsuka zaangażowanych jest ponad 20 firm, dla których kontrakt na te maszyny „rozpoczyna nową ścieżkę”.

Czym jest Borsuk?

Wyprodukowany przez Hutę Stalowa Wola BWP

Borsuk oparty jest na uniwersalnej, modułowej platformie gąsienicowej (UMPG); wyposażony jest w zdalnie sterowany system wieżowy (ZSSW-30). Załogę stanowi 3 żołnierzy: dowódca, operator uzbrojenia oraz kierowca. Pojazd jest przeznaczony do transportu 6 żołnierzy w rejon pola walki, przy zapewnieniu odpowiedniego poziomu ochrony, jest — zgodnie z wymaganiami wojska — przystosowany m.in. do pokonywania przeszkód wodnych.

Prędkość maksymalna podczas przemieszczania się po drogach utwardzonych wynosi 65 km/h, a pływania 8 km/h. Masa bojowa pojazdu w wariantcie podstawowym wynosi 28 ton.

Bardzo ważnym elementem Borsuka jest opracowany przez Hutę Stalowa Wola S.A. wraz z WB Electronics S.A., zdalnie sterowany system wieżowy (ZSSW-30), którego główne uzbrojenie stanowi armata automatyczna Bushmaster Mk.44S. Umożliwia ona prowadzenie ognia z wykorzystaniem pięciu różnych typów amunicji, w tym amunicji programowalnej. Uzbrojenie pomocnicze, zintegrowane z wieżą, stanowi sprzężony z armatą zmodyfikowany 7,62 mm karabin maszynowy UKM-2000C. Dodatkowo uzbrojenie stanowi po-

nadto podwójna wyrzutnia przeciwpancernych pocisków kierowanych.

Wiceszef MON Paweł Bejda powiedział, że wieża ZSSW-30 to jedna z najnowocześniejszych konstrukcji tego typu na świecie; podkreślił, że może być montowana na różnych typach pojazdów, a zatem może stać się polskim „hitem eksportowym”. Wtórował mu wiceminister Cezary Tomczyk, który zwrócił się do zagranicznych odbiorców, podkreślając zalety polskiego sprzętu. „Mamy najwyższej klasy produkty — takie jak Borsuk, ale też samobieżne moździerze Rak, wyrzutnie Piorun czy karabinki Grot” — wyliczał.

Wozy bojowe piechoty to jedne z podstawowych typów pojazdów wykorzystywanych przez współczesne armie — to opancerzone i uzbrojone w różną broń — np. armatę automatyczną, wyrzutnie przeciwlotnicze i przeciwpancerne oraz karabiny maszynowe pojazdy na kołach lub gąsienicach, których głównym zadaniem jest transport żołnierzy piechoty i wsparcie ich na polu bitwy. W Wojsku Polskim obecnie brak tego typu nowoczesnych pojazdów, a najbardziej rozpowszechnione pozostają BWP-1.

PAP/RED.

WYDAWCA
GALINDIA
Sp. z o.o.
ul. Tracka 7b,
10-364
Olsztyn

REDAKTOR NACZELNY
Maciej Matera
zarzadz@gazetaolsztynska.pl

DYREKTOR
ZARZĄDZAJĄCY
Agnieszka
Weder-Gryglewicz

ZASTĘPCY REDAKTORA
NACZELNEGO
Michał Podolak,
Igor Hrywna,
Andrzej Mielnicki,
Barbara Barczuk

REDAKTORZY WYDANIA
Michał Podolak
Zuzanna Leszczyńska
wydawca@gazetaolsztynska.pl

sport@gazetaolsztynska.pl

WYDANIE ONLINE
internet@gazetaolsztynska.pl
514 800 549

GAZETAOLSZTYNSKA.PL
redakcja@gazetaolsztynska.pl
tel. 502 499 515

PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@gazetaolsztynska.pl
502 499 531

REKLAMA W OLSZTYNIE
ul. Tracka 7b
tel. 885 998 201
reklama@gazetaolsztynska.pl

CENTRALNE BIURO OGŁOSZEŃ
tel. 514 800 517

REDAKCJA W ELBLĄGU
ul. Rybacka 35
82-300 Elbląg
tel. 604 408 305
reklamy@dziennikelblaski.pl
gazeta@dziennikelblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
ul. Rybacka 35
82-300 Elbląg
tel. 604 408 305
reklamy@dziennikelblaski.pl
PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@dziennikelblaski.pl
502 499 531

DRUK
Drukarnia Prasowa
GRUPA WM Sp. z o.o.
Olsztyn, ul. Tracka 7b
tel. 502 499 539

Rząd na wzór dopłat do elektrycznych aut chce wprowadzić dopłaty do elektrycznych rowerów. Niedługo powinniśmy poznać ostateczne zasady nowego programu. Z dotychczasowych informacji wynika, że dopłata ma wynieść do 50 proc. ceny, ale nie więcej niż 2500 zł. Natomiast w przypadku rowerów cargo oraz wózków rowerowych będzie to do 4500 zł. Dotacje obejmą tylko nowe rowery i produkowane na terenie UE – przynajmniej takie były wstępne założenia.

Kiedy dostaniemy dofinansowanie? Otóż dotacja ma być wypłacana na zasadzie refundacji, a więc najpierw musimy kupić rower, a potem ubiegać się o zwrot części kosztów.

Na program, który może ruszyć jeszcze w drugim kwartale tego roku, ma być przeznaczonych 50 mln zł, co, uwzględniając maksymalną kwotę dopłaty, a więc 2500 zł, pozwoli dofinansować zakup 20 tys. rowerów. Bez wątplenia program spotka się z dużym zainteresowaniem, szczególnie starszych osób, ale nie tylko, bo elektryczne rowery, tak jak hulajnogi, stały się przebojem ostatnich lat. Takie dopłaty są już w wielu krajach europejskich, a poziom dofinansowania jest porównywalny z propozycjami dopłat w Polsce.

Tak jak zwykły rower
Elektryczne rowery traktowane są jak zwykłe dwa kółka. Jeżdżących nimi obowiązują te same

Pixabay

Rowery elektryczne stają się coraz bardziej popularne

przepisy, a więc w przypadku dzieci i młodzieży w wieku 10-18 lat trzeba mieć kartę rowerową. Karty nie wymaga się od osób mających prawo jazdy kategorii AM, A1, B1 lub T, które można zdobyć przed 18 rokiem życia. Także dorośli nie muszą posiadać karty. Dzieci poniżej 10 lat mogą samodzielnie poruszać się na rowerze, ale wyłącznie pod opieką dorosłej osoby i tylko po chodniku.

Według obecnych przepisów, aby pojazd był klasyfikowany jako elektryczny rower, jego wspomaganie może działać maksymalnie do prędkości 25 km/h, a silnik powinien posiadać moc

maksymalną nieprzekraczającą 250 W. I tu zaczyna się problem, bo na ulicach można spotkać już egzemplarze, które potrafią rozwijać prędkość 55 km/h i mają moc silnika dużo większą od dopuszczalnej. Pół biedy, kiedy rowerzysta jedzie takim podrasowanym elektrykiem po drodze, ale przecież może poruszać się też po ścieżkach dla rowerów i pieszych, a w pewnych sytuacjach jechać również chodnikiem. A wtedy o wypadek nietrudno. Wystarczy bowiem chwila nieuwagi, żeby wydarzyło się nieszczęście. Dotyczy to wszystkich uczestników ruchu. Dowodem na to są policyjne statystyki.

O wypadek nietrudno

Jak przekazał nam podkom. Tomasz Markowski, rzecznik prasowy komendanta wojewódzkiego policji w Olsztynie, w ubiegłym roku na Warmii i Mazurach doszło do 124 wypadków z udziałem rowerzystów, w których zginęło 9 osób, a 118 zostało rannych. Ponadto policja zanotowała 378 kolizji, w których uczestniczyli rowerzyści.

Niestety coraz częściej też są oni sprawcami wypadków, bo w 2023 roku spowodowali 43 wypadki, podczas gdy w ubiegłym roku doprowadzili już do 64 wypadków, jak też do 206 kolizji.

PAŃSTWO DOPLACI DO... ROWERU

O TYM, ŻE MOŻNA DOSTAĆ DOFINANSOWANIE DO ELEKTRYCZNEGO AUTA, PEWNIENIE KAŻDY SŁYSZAŁ, ALE CHYBA NIE WSZYSCY WIEDZĄ, ŻE WKRÓTCE MAJĄ SIĘ POJAWIĆ RZĄDOWE DOPLATY DO ELEKTRYCZNYCH ROWERÓW. PATRZĄC NA ROŚNĄCĄ POPULARNOŚĆ TYCH JEDNOŚLADÓW, NA PEWNO PROGRAM BĘDZIE SIĘ CIESZYŁ DUŻYM ZAINTERESOWANIEM.

Wprawdzie za jazdę po alkoholu rowerem nie stracimy prawa jazdy, ale trzeba się liczyć z surowymi mandatami. Jeśli będziemy mieć od 0,2 do 0,5 promila, grozi nam mandat karny w wysokości 1000 zł, natomiast za jazdę jednośladem w stanie nietrzeźwości (powyżej 0,5 promila) już do 2500 zł.

Trzy dobre rady

Policjanci apelują o rozważę na drodze, także do rowerzystów. Oto trzy dobre rady olsztyńskich policjantów odnośnie do tego, jak być bezpiecznym rowerzystą:

- Wielu rowerzystów decyduje się przejeżdżać przez przejście dla pieszych. Jest to oczywiście wykroczenie. Jeżeli zbliżamy się do przejścia dla pieszych, warto zejść z roweru i skorzystać z upraw-

nień, które ma pieszy. A więc pierwszeństwo przed nadjeżdżającymi pojazdami już wchodząc na przejście, a nie tylko znajdując się na nim.

- Mobilność niesie za sobą ryzyko uczestniczenia w zdarzeniu drogowym. A zdarzenie drogowe to niestety są koszty. Nie tylko zdrowie i życie, ale także aspekt materialny jest istotny. Warto o tym pomyśleć zawczasu i się ubezpieczyć.

- Po pierwsze — bądźmy widoczni na drodze. Po drugie — jeździjmy w kaskach. A po trzecie — pamiętajmy, że nie jesteśmy sami na drodze.

ANDRZEJ MIELNICKI

a.mielnicki@gazetaolsztynska.pl

Gazeta Olsztyńska zawsze pod ręką. Zaprenumeruj e-wydanie: kupgazete.pl

RZECZNIK EPISKOPATU: FUNDUSZ KOŚCIELNY NIE JEST DAREM PAŃSTWA DLA KOŚCIOŁA

Fundusz Kościelny nie jest darem państwa dla Kościoła, tylko konsekwencją upaństwowienia nieruchomości kościelnych w 1950 r. – powiedział PAP rzecznik KEP ks. Leszek Gęsiak. Oceniał, że propozycja Lewicy jest nieuczciwa, bo we władaniu państwa nadal pozostaje około 60 tys. ha nieruchomości. Szefowa MRPiS Agnieszka Dziemianowicz-Bąk poinform-

mowała w poniedziałek, że skierowała wniosek o wpis do wykazu prac legislacyjnych rządu projektu ustawy likwidującej Fundusz Kościelny. W ocenie rzecznika Episkopatu propozycja jest nieuczciwa, bo nie bierze pod uwagę okoliczności, w jakich został on utworzony. „Fundusz Kościelny nie był i nadal nie jest żadnym darem

państwa dla Kościoła, tylko konsekwencją upaństwowienia nieruchomości kościelnych w 1950 r. Z tego powodu przy zachowaniu wymogów uczciwości można mówić jedynie o jego przekształceniu w nowy system” – zaznaczył. Przypomniał, że nadal obowiązuje ustawa z 20 marca 1950 r., na mocy której powstał Fundusz Kościelny.

Ustawa stanowi, że Fundusz tworzą dochody uzyskiwane z przejętego przez państwo majątku Kościołów i innych związków wyznaniowych. „Okolo 60 tys. ha takich nieruchomości kościelnych pozostaje nadal we władaniu państwa. Zgodnie z ustawą dochody z nich uzyskiwane są więc podstawą jego finansowania. Nie ustały zatem racje

istnienia Funduszu Kościelnego. Myśląc o jego ewentualnym zniesieniu, trzeba więc zaproponować rozwiązanie uczciwie go zastępujące” – podkreślił ks. Gęsiak, który podkreślił, że z Funduszu Kościelnego korzysta nie tylko Kościół Katolicki, ale wszystkie związki wyznaniowe o uregulowanej sytuacji prawnej.

PAP/RED.

PAP/Leszek Szymański

Rzecznik KEP ks. Leszek Gęsiak

WOJEWODA ZARZUCA PAP STRONNICZOŚĆ

Podczas konferencji prasowej wojewoda odczytał fragment maila, w którym jedna z dziennikarek PAP miała napisać do drugiej, że wojewodę „trzeba obśmiać przed Polską”. Radosław Król oświadczył, że taka postawa narusza standardy etyki dziennikarskiej oraz godzi w wizerunek instytucji, którą reprezentuje. — To nie jest dziennikarstwo, to jest propaganda w białych rękawiczkach — powiedział wojewoda, po czym bez odpowiadania na pytania opuścił salę.

Obecna na sali konferencyjnej dziennikarka PAP przekazała zgromadzonym przedstawicielom mediów oficjalne oświadczenie redaktora naczelnego PAP Wojciecha Tumidalskiego. W oświadczeniu podkreślono, że „media, zwłaszcza publiczne, pełnią rolę społecznego kontrolera działań władzy” oraz że ujawnianie korespondencji, której adresatem nie jest wojewoda, stanowi naruszenie prawa. Naczelny zapewnił,

Wojewoda Radosław Król

że „depesza na temat różdek (korespondencja pracowników PAP dotyczyła ich użycia podczas podpisywania umów na remonty dróg lokalnych — red.) spełnia agencyjne standardy bezstronności”, dodając, że ma pełne zaufanie do dziennikarzy swojej redakcji.

Po zakończeniu konferencji między obecnymi na miejscu dziennikarzami wybuchł spór. Dyskutowano, czy działania PAP wpisują się wszerszy trend wwidoczny sposób obecny od pewnego czasu w mediach sprzyjających rządowi, polegający

na ostrzejszym podejściu do polityków Polskiego Stronnictwa Ludowego, czy też z kolei działania wojewody są próbą jeszcze większego ograniczania wolności mediów. Sprawa wzbudziła emocje, ponieważ PAP jako spółka skarbu państwa postrzegana jest przez niektórych jako medium realizujące interesy rządzących. Wojewoda Radosław Król, reprezentujący PSL, wcześniej deklarował, że stoi na straży niezależności lokalnych mediów oraz standardów w dziennikarstwie.

JAN BERDYCKI

POWOLI. OBY DO PRZODU

Wydaje się, że po raz pierwszy poziom napięcia w stosunkach międzynarodowych zaczął opadać. Nie mam na myśli relacji między rządami, ale napięcie cechujące opinię publiczną. Wszyscy czekali na rozmowę telefoniczną Trump – Putin. Rozmowa się odbyła i... właściwie nic nie zmieniła. Na pewno nie nastąpił przełom. Nie zapowiedziano spotkania w cztery oczy. Dwaj przywódcy się też nie pokłócili, czego nigdy nie można wykluczyć. Trwają żmudne rokowania w Arabii Saudyjskiej. Wygląda na to, że Ukraina i Rosja ostatecznie ustaliły zakaz wzajemnych ataków na infrastrukturę energetyczną i zapewnienie bezpieczeństwa żeglugi na Morzu Czarnym. To są jakieś konkret. Amerykańska administracja będzie mogła je prezentować jako sukces. Ale do prawdziwego zakończenia wojny jeszcze długa droga.

Bardzo poważną sytuacją jest tak zwana Signalgate. Z pewnością słyszeli państwo, że najważniejsi amerykańscy urzędnicy odpowiadający za bezpieczeństwo narodowe utworzyli grupę dyskusyjną na jednym komunikatorów. Rozmawiali na nim o sprawach bezpieczeństwa, w tym planach ataku na Jemen. Nieopacznie dodali do tej grupy dziennikarza jednego z magazynów, o czym nie mieli pojęcia. Tym, co może nas niepokoić, to wylewająca się z tej grupy niechęć do Europy. Mamy kolejne potwierdzenie, że przynajmniej część członków amerykańskiej administracji traktuje Europę w kategoriach ideologicznych, postrzegając nas jako rywala trumpowskiej konserwatywnej rewolucji. Postrzeganie stosunków międzynarodowych przez pryzmat ideologii nigdy nie kończyło się dobrze.

Dlatego pragmatyczną odpowiedzią Europy na taki stan świadomości części amerykańskich elit powinna być stopniowa budowa europejskiej suwerenności w zakresie zdolności bezpieczeństwa i infrastruktury cyfrowej. Bez zrywania z Amerykanami. Stany Zjednoczone to nasz sojusznik z NATO. Ale musimy być gotowi na to, że natura tego sojuszu nie będzie niezmieniona.

MARCIN KULASEK,
MINISTER NAUKI
I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

PROMOCJA

wawa.info
PORTAL DLA WARSZAWY I MAZOWSZA

**NOWY
PORTAL
WAWA.INFO**

Udowadniają, że kobiecość ma wiele twarzy

Nie ma jednej definicji tego, jaka powinna być kobieta, bo każda jest inna - i to właśnie w tej różnorodności tkwi siła. Doskonale wiedzą o tym uczestniczki naszej akcji Kobieta Twarz Roku.

Kobieta może być delikatna lub silna, cicha lub pełna energii, czuła lub stanowcza. Może poświęcać się rodzinie albo karierze, może łączyć jedno i drugie, a może szukać zupełnie innej drogi. Najważniejsze, by była sobą. By żyła w zgodzie ze swoimi wartościami, pragnieniami i marzeniami, jak to wynika z naszych rozmów z uczestniczkami akcji Kobieta Twarz Roku.

Jak pokazać światu to, co w nas najlepsze? Na przykład biorąc udział w naszej akcji Kobieta Twarz Roku, która właśnie trwa! Ten plebiscyt to wyjątkowa inicjatywa, która od lat promuje i docenia niezwykle kobiety z naszego regionu, a finalnie z całego kraju.

W tym roku do rywalizacji, tradycyjnie, stanęły wyjątkowe kandydatki w trzech kategoriach pokoleniowych: Córki, Matki i Kobiety dojrzałe. Każda z nich reprezentuje inne wartości, cechy charakteru, ale łączy je odwaga autentyczności, chęć przeżycia przygody życia, pokazania się światu. Bo Kobieta Twarz Roku to więcej niż akcja! To podróż pełna

emocji, wzruszeń i przeżyć właśnie. To odwaga pokazywania swojej autentycznej twarzy. Czas, w którym kobieta z całej Polski staje w centrum uwagi i wydaje się z dumą mówić: „Jestem tu, jestem wspaniała, zasługuję na wszystko, co najlepsze!”.

Pokazujemy twarze pełne pasji, siły i niezwyklej energii

Córki, Matki, Kobiety dojrzałe - każda z kategorii pokoleniowych, którą zaprosiliśmy do naszej akcji, ma swoją historię, swoje marzenia i swoje piękno, bo to nie wiek decyduje o tym, kim jesteśmy, ale to, co nosimy w sercu.

Dla wspaniałych kobiet mamy wspaniałe nagrody!

Zwycięzynie wojewódzkie przejdą do ogólnopolskiego finału, gdzie w każdej kategorii czeka 40.000 złotych - na realizację największych pragnień! - Każda z nas ma inne marzenia. Jedna chciałaby założyć własną działalność, druga zbiera na wkład własny na mieszkanie, a jeszcze inna marzy o podróżach. Zgodnie z sugestiami uczestniczek poprzedniej edycji, w tym roku w ogólnopolskim finale do wygrania będą więc w każdej kategorii nagrody pieniężne - 40 000 złotych. Właśnie na realizację marzeń! - mówi Daria Jankiewicz-

Kaczmarek, menadżerka odpowiedzialna za realizację akcji w całej Polsce.

Laureatki z każdego miasta i powiatu otrzymają zaproszenie na wyjątkowe wydarzenie - Forum Kobiectości, na które nie da się kupić biletu. Podczas tego spotkania na uczestniczki będzie czekać mnóstwo atrakcji: sesja fotograficzna, szkolenia, panele tematyczne, degustacje. To okazja, by poznać inne wspaniałe kobiety z całego regionu. Okazja, by poczuć przypływ pewności siebie. Wiele pań ocenia, że Kobieta Twarz Roku była jedną z najwspanialszych przygód w Ich życiu. Była sposobem na odkrycie siebie na nowo, zobacze-

nie swojego piękna i uwierzenie, że można wszystko.

Podczas Forum Kobiectości 10 laureatek z miast i powiatów, które zdobędą najwięcej głosów w województwie w danej kategorii, otrzyma nagrody i weźmie udział w castingu. Jury wybierze w nim główne zwyciężczynie. Zdobędą one tytuły Kobiety Twarz Roku naszego województwa w każdej kategorii pokoleniowej, a 10 laureatek z każdej kategorii pokoleniowej awansuje także do ogólnopolskich finałów akcji, w których już czeka 40.000 zł! W akcji bierze mnóstwo fantastycznych, wspaniałych kobiet z naszego regionu. Dziś prezentujemy kolejne z Nich.

Więcej o akcji na www.gazetaolsztynska.pl/kobiety

KATEGORIA POKOLENIOWA: CÓRKI

● JOANNA TAFEL
● Grabowo

- Jestem mamą dwójki cudownych dzieci oraz żoną. Cenię w sobie wytrwałość, szczerść, to, że jestem jak feniks i zawsze się podniosę. Dla moich dzieci nie chcę być tylko mamą, ale także najlepszą przyjaciółką - wyjaśnia Joanna Tafel z Grabowa.

Dla każdej z nas kobiecość może być czymś innym. Wszystko bowiem zależy od naszych indywidualnych doświadczeń. Dla każdej kobiety inny aspekt będzie tym najważniejszym. Byliśmy więc ciekawi, co według naszej uczestniczki, jest tą istotą kobiecości. - Dla mnie bycie kobietą to być osobą odważną,

troskliwą, silną przede wszystkim, niezależną i matczyną - ocenia pani Joanna.

Innym paniom chciałaby przekazać, że każda dziewczyna jest wyjątkowa, niepowtarzalna, jedyna w swoim rodzaju, przez to także wartościowa i piękna. Nie ma tutaj znaczenia wygląd czy rozmiar, liczy się tylko wnętrze. Umiejętność walki o siebie i swoich bliskich, niepoddawanie się, gdy na drodze pojawiają się przeszkody czy umiejętność podnoszenia się po upadkach dowodzą prawdziwej siły kobiet.

Nagrodą w naszym plebiscycie z chęcią podzieliłaby się z najbliższymi - zabrałby swoje dzieci w niezapomnianą podróż.

KATEGORIA POKOLENIOWA: MATKI

● AGATA SZYMAŃSKA
● Pasłęk

Chciałaby, by inni dostrzegali w Niej kobietę niezależną, silną, pełną miłości i ciepła. - Na pierwszy rzut oka może się wydawać, że jestem beztroską kobietą. Zanurzoną w marzeniach, niczym bohaterka wyjęta z jednego z filmów romantycznych. Nic bardziej mylnego. Mimo swej delikatności i chęci dzielenia się dobrem ze światem, moja twarz opowiada historię wielu wzlotów i upadków. Łez smutku i szczęścia. Chwil zwątpienia. Wszystkie chwile, te dobre i te złe, pozostawiły rysy na ciele. Jednak mimo wszystko, najbardziej cenię w sobie fakt, że walczę do samego końca, zawsze i o wszystko - opowiada Agata

Szymańska (Pasłęk). Bycie kobietą, według Niej, to nic innego jak radość z każdego dnia i życie pełną piersią. Pokazywanie światu swego uśmiechu, okazywanie dobroci i mówienie „dzień dobry”, nawet w najchmurniejszy dzień lata. Bycie kobietą to przede wszystkim wiara w samą siebie i swoje możliwości. Jednak uważa, że z perspektywy bycia mamą, to coś znacznie ważniejszego. To dawanie bezpieczeństwa, tulenie do snu i poczucie, że reszta świata nie istnieje, liczy się chwila między mamą a małym dzieckiem. Dla Niej to także poznanie świata razem, odkrywanie jego piękna. - Dziś bycie kobietą znaczy dla mnie poczucie spełnienia, dopełnienia i nieskończonego szczęścia.

KATEGORIA POKOLENIOWA: KOBIETY DOJRZAŁE

● KASIA CHODASEWICZ
● Frombork

Według naszej uczestniczki, twarz opowiada historię naszego życia, wyraża emocje. To na nią najczęściej zwracamy uwagę w ciągu dnia, oglądając się w lustrze, mijając kogoś na ulicy. - To blask na naszej twarzy sprawia, że jesteśmy piękniejsi i bardziej pewni siebie - ocenia Kasia Chodasewicz z Fromborka.

Chciałaby, aby inni, patrząc na Jej twarz, czy to na fotografii, czy na żywo, widzieli w Niej zwyczajną dobroć, która bije ze spojrzenia, z łagodnego uśmiechu z pogodnej miny. Uważa bowiem, że właśnie dobro jest najważniejszą wartością: - Bo dobrzy ludzie mają w sobie mi-

łość do całego świata, ludzi i zwierząt, wiedzą, co to empatia, wrażliwość, prawda, a i jeszcze pomogą w potrzebie! Żeby kobieta była piękna, musi być szczęśliwa. Żeby była szczęśliwa, musi być kochana.

Zapytaliśmy panią Kasię także o to, czy chciałaby się podzielić z innymi paniami jakimiś radami lub życzeniami. Odpowiedziała, że chciałaby, aby kobiety uwierzyły sobie, więc życzy im przede wszystkim siły i odwagi. Przypomniała także, że każda z nas jest piękna oraz wyjątkowa, nie należy więc o tym nigdy zapominać. Na koniec dodała: - Każda z nas jest inna, ale tak samo ważna i wyjątkowa. I tego powinniśmy się trzymać.

Zdaniem radnych PiS Olsztyn „tkwi w kryzysie mieszkaniowym”. Przypominają, że średnia cena jednego metra kwadratowego własnego M wynosi blisko 12 tys. zł. Natomiast koszt zakupu mieszkania to średnio wydatek około 600 tys. zł. – Tak wysokie ceny mieszkań są istotną przeszkodą w nabyciu nowego lokalu mieszkalnego przez przeciętnego mieszkańca gminy Olsztyn – twierdzi Zdzisław Tolwiński, przewodnicząca klubu radnych PiS w Olsztynie. – W wyjściu z kryzysu mogłoby pomóc wdrożenie na terenie gminy Olsztyn programu „Mieszkanie dla systematycznych”.

Radni PiS przywołują przykłady m.in. Ostrowa Wielkopolskiego i Mikołajek. W 2023 r. oddano w Mikołajkach w ramach opisywanego programu 54 mieszkania, a średnia cena 1 m kw. lokalu wyniosła około 6000 zł.

– Najważniejszym założeniem programu jest budowa przez określoną spółkę budynków mieszkalnych z lokalami, które lokatorzy mogą wykupić w systemie ratałnym od spółki (stopniowe dochodzenie do prawa własności). Spółka finansuje budowę zaciągniętym kredytem. W ten sposób omijany jest poważny problem, z którym

Fot. Zbigniew Wozniak

mogliby się zdarzyć potencjalni lokatorzy, mianowicie brak zdolności kredytowej – wyjaśnia radna Tolwińska.

Po podpisaniu umowy ze spółką na wykup lokalu lokator zobowiązany jest do comiesięcznych wpłat na poczet ceny lokalu. Dodatkowo lokator musi sam opłacać czynsz eksploatacyjny.

Swoje stanowisko w tej sprawie radni PiS przedstawili na marcowej sesji rady miasta. To kolejny ich pomysł na rozwiązanie problemu z dostępnością mieszkań w Olsztynie. Wcześniej proponowali, by miasto umożliwiło miesz-

RADNI PiS MAJĄ POMYSŁ NA MIESZKANIA

kańcom budowę domów. Swoją propozycję przedstawili już w ratuszu.

Kooperatywa mieszkaniowa to grupa osób fizycznych decydujących się kupić działkę i wspólnie wybudować na niej

domy jednorodzinne lub budynek wielorodzinny z mieszkaniami, do których następnie same się wprowadzają.

Zasady jej funkcjonowania reguluje ustawa z 2022 r. o kooperatywach miesz-

kaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych. Radni prawicy wymieniają korzyści z tego

płynące. To m.in. radykalne obniżenie ceny budowanych mieszkań, gmina Olsztyn może przekazać na rzecz kooperatyw mieszkaniowych działki nieatrakcyjne dla deweloperów, a kooperatywy mieszkaniowe nie są obciążeniem dla budżetu miasta.

Na marcowej sesji rady miasta radni zdecydowali m.in. o sprzedaży z 90-procentową bonifikatą terenu wraz z budynkiem przy ul. Dąbrowskiego 3 i 3a w Koszarach Dragonów. Jego wartość została określona na nieco ponad 2,4 mln zł. Cena po uwzględnieniu zniżki to 240,5 tys. zł. Nabywcą jest Instytut Północny im. Wojciecha Kętrzyńskiego. – Olsztyn zyska nowoczesną placówkę, której podstawowym celem działalności będzie opowieść o jego przeszłości – podkreśla dyrektor Instytutu Jerzy Kielbik. – Dodatkowo placówka taka będzie pełniła zadanie integrowania mieszkańców poprzez angażowanie ich w swoją działalność. Drugim, długofalowym efektem funkcjonowania nowej przestrzeni kulturalnej na mapie Olsztyna będzie pobudzenie rozwoju rewitalizowanych Koszar Dragonów. **GS**

Gazeta Olsztyńska zawsze pod ręką. Zaprenumeruj e-wydanie: [kupgazetae.pl](https://gazetae.pl)

KOLEJNE POTRĄCENIE W NIEBEZPIECZNYM MIEJSCU

Do groźnego potrącenia doszło w okolicach skrzyżowania ulic Jagiellońskiej i Jagąłły w Wadągu. Wcześniej zginęła tam kobieta. Do potrącenia doszło we wtorek (25 marca) wieczorem w obrębie skrzyżowania ulic Jagiellońskiej i Jagąłły w Wadągu. – Poszkodowany to 69-letni mężczyzna, który wszedł na przejście dla pieszych pod nadjeżdżającego fiata – mówi Anna Balińska, rzeczniczka Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie. – Kierowca, 34-letni mężczyzna, był trzeźwy. Obrażenia były poważne; pieszy został przewieziony do szpitala.

Wymaga hospitalizacji. Zdarzenie to zakwalifikowaliśmy jako wypadek. W tym samym miejscu kilka miesięcy temu doszło do podobnego zajścia. Wówczas 71-letnia kobieta została potrącona przez kierującego oplem mężczyzną w momencie, gdy przechodziła przez przejście dla pieszych. Po kilku godzinach od zdarzenia lekarze poinformowali oficera dyżurnego o tym, że życia kobiety nie udało się uratować. Sprawca, 39-latek, odpowie za spowodowanie wypadku ze skutkiem śmiertelnym. Grozi mu kara do 8 lat pozbawienia wolności.

Ta tragedia wstrząsnęła okolicznymi mieszkańcami. – Musimy podjąć kroki, żeby poprawić bezpieczeństwo w tym miejscu drogi powiatowej, bo obecnie jest tam niebezpiecznie – zapowiedział wtedy Janusz Jędrzejewski, sołtys Wadąga. – Zawioskuję o zwołanie powiatowej komisji bezpieczeństwa drogowego. Trzeba oświetlić to przejście, zamontować tam tablice ostrzegawcze dla kierowców albo przenieść to przejście za skrzyżowanie. Mieszkańcy zaproponowali kolejne rozwiązania. Zdaniem jednego z nich przejście jest za blisko skrzyżowania i należy

je odsunąć przynajmniej o 50 metrów. – Jadąc od Olsztyna w kierunku Dywit, często w godzinach szczytu ciężko skręcić w lewo. Od Słup panuje duży ruch, więc trzeba to robić szybko, a w momencie wjazdu w ul. Jagąłły już jesteśmy na przejściu. Krok od tragedii za każdym razem. Plus blisko przystanek autobusowy i po zmroku brak dostatecznego oświetlenia – stwierdził. To jednak niejedyna taka tragedia, do której doszło na tej trasie. W czerwcu 12-latek przechodził przez jezdnię na oznakowanym przejściu dla pieszych w Kieźlinach. Jeden z kierowców ustąpił mu pierw-

szeństwa, ale po chwili nadjechał z większą prędkością inny pojazd, kierowany przez 71-letniego mężczyznę, i potrącił chłopca. Nastoletni Krzysztof został przewieziony do szpitala dziecięcego w Olsztynie, gdzie przez 3 godziny był operowany

przez dwa zespoły medyków. W sieci apelowano o oddawanie krwi na rzecz chłopca. Niestety, dziecko zmarło. Przypomnijmy, że do innego potrącenia pieszego doszło niedawno na przejściu dla pieszych na ul. Bartąskiej. **GS**

REKLAMA

przetarg

INFORMACJA O PRZETARGU NA NAJEM LOKALU GASTRONOMICZNEGO

MUZEUM BITWY POD GRUNWALDEM W STĘBARKU
ogłasza przetarg na najem powierzchni na działalność gastronomiczną
tj. prowadzenie bufetu z daniami regionu Warmii i Mazur.
Lokal o powierzchni 106,16 m², położony w budynku znajdującym się na terenie Pól Grunwaldzkich.

Szczegółowe informacje na stronie Bip Muzeum Bitwy pod Grunwaldem w zakładce ogłoszenia <https://www.e-bip.org.pl/muzeumgrunwald/> oraz pod nr. tel. 89/647 22 27.

Wielkie pieniądze były do wygrania w Eurojackpocie. We wtorkowym losowaniu padła tylko jedna wygrana pierwszego stopnia. Szczęście uśmiechnęło się do kogoś w Szwecji. Gracz zgarnął niemal 116 mln euro. Ale okrok od fortuny było kilku graczy, bo padło sześć wygranych drugiego stopnia, w tym dwie w Polsce. Jak podał Totalizator Sportowy, każda z polskich wygranych wyniosła dokładnie 2 428 596,60 zł.

Podwójna wygrana

Gdzie padły te wygrane, a mówiąc precyzyjnie, wygrana, co za chwilę wyjaśnimy? Otóż w Zabrzu. Z komunikatu TS wynika, że kupon został kupiony w punkcie Lotto przy ul. Szkubacza i dał właścicielowi 5 823 282,90 zł. Ale jak się okazuje, gracz zagrał systemem, skreślając 7 z 50 liczb i 3 z 12. Dzięki temu, i fartowi oczywiście, podwoił swój zysk, bo wiem dostał pieniądze za nie jedną wygraną drugiego stopnia, ale dwie, a do tego zgarnął wygraną trzeciego stopnia (932,5 tys. zł) plus jeszcze 60 wygranych niższych stopni. To łącznie dało mu wspomniane 5 823 282,90 zł.

Niewiele osób gra systemem, bo za taki za-

POSTAWIŁ NA SYSTEM. WYGRAŁ PODWÓJNIE

NIE WYSTARCZY TRAFIĆ TYLKO WSZYSTKICH LICZB. NAJLEPIEJ ZROBIĆ TO WTEDY, KIEDY W KASIE W WYNIKU KUMULACJI ZBIERZE SIĘ JUŻ NAPRAWDĘ OKRĄGŁA SUMKA. I TRZEBA BYĆ JEDYNYM, KTÓRY ROZBIŁ BANK. MOŻNA TEŻ PODBIĆ WYGRANĄ, TAK JAK TO ZROBIŁ OSTATNIO KTOŚ W ZABRZU.

kład, który zawarł ktoś w Zabrzu, trzeba zapłacić 787,50 zł, ale jak widać, w jego przypadku to się bardzo opłaciło.

Co ciekawe, trzy lata temu niedaleko Zabrze, bo w Bytomiu, też ktoś zagrał systemem (6 z 50 i 4 z 12) i trafił wygraną drugiego stopnia, zgarniając podobną kwotę, bo 5,2 mln zł.

Uśmiech losu

Oczywiście to nie są najwyższe w Polsce wypłaty w tej grze. Bo wielkie pie-

niądze daje tak naprawdę wygrana pierwszego stopnia, a najwyższa w Eurojackpocie może wynieść ponad pół miliarda złotych. Już ośmiu osobom w Polsce udało się trafić wygraną pierwszego stopnia, choć ich szczęście zostało różnie wycenione. Najniższa wygrana pierwszego stopnia wyniosła bowiem 42,8 mln zł, a najwyższa aż 213,6 mln zł, bo tyle zgarnął ktoś trzy lata temu w powiecie krotoszyńskim. Gracz zawarł jeden zakład

i sam wytypował liczby, które przyniosły mu morze pieniędzy.

Bo nie wystarczy trafić tylko wszystkich liczb. Najlepiej zrobić to wtedy, kiedy w kasie w wyniku kumulacji zbierze się już naprawdę okrągła sumka, jak ostatnio. Do tego trzeba jeszcze samemu rozbić bank. Bo inaczej przyjdzie nam podzielić się fortuną z innymi. Tak było cztery lata temu, kiedy w Polsce padła wygrana pierwszego stopnia w Eurojackpocie. Wtedy ktoś w powiecie bieruńsko-lędzińskim zyskał dzięki temu ponad 206,5 mln zł. Szkopuł w tym, że w sumie dwie osoby w Europie wytypowały poprawnie siedem liczb. Wygraną w wysokości 90 mln euro Polak musiał więc podzielić się z graczem z Finlandii.

Szanse małe, ale...

Z ciekawostek warto dodać, że ta wygrana padła w piątek trzynastego, tak jak wygrana z 13 grudnia ubiegłego roku w powiecie rzeszowskim, kiedy ktoś zgarnął 91 mln zł. Jak widać, piątek trzynastego wcale nie jest pechowy, wręcz przeciwnie, czasami przynosi fortunę, co oczywiście nie zmienia faktu, że każda wygrana to ślepy los. Prawdopodobieństwo poprawnego wytypowania

Fot. Pixabay

wszystkich liczb w Eurojackpocie jest nikle, bo wynosi jak 1 do ponad 139,8 mln. Jednak co ciekawe, to wszystkie największe wygrane w kraju padły po zakupie kuponów za podstawową stawkę, co tylko może oznaczać, że jak ktoś ma wygrać, to wygra.

Na Warmii i Mazurach jak do tej pory najwyższa wygrana w Eurojackpocie padła w sierpniu ubiegłego roku w Bisztynku. Do ogromnych pieniędzy graczowi zabrakło jed-

nej liczby. Ale i tak zainkasował 2,7 mln zł. Jeśli chodzi o wszystkie gry, to w naszym regionie jak dotychczas najwyższa wygrana padła 15 lat temu w Elblągu, gdzie ktoś wzbogacił się dzięki Lotto o 24,6 mln zł. Na liście lottomilionerów jest to jednak dopiero 18. pozycja. Otwiera ją wygrana w w Lotto w Skrzyszowie koło Tarnowa. Osiem lat temu ktoś swojemu szczęściu zawdzięcza 36,7 mln zł.

ANDRZEJ MIELNICKI

a.mielnicki@gazetaolsztynska.pl

ZENKA NIE BĘDZIE, ALE PRZYJEDZIE MARYLA

Był taki czas, gdy „Jesteś szalona” ogłaszano w Ostródzie hitem wszech czasów muzyki disco polo, a formacja Boys odbierała tu, na scenie, nagrodę burmistrza miasta. Ale powtórki nie będzie. Festiwal Muzyki Tanecznej znika z kalendarza miejskich imprez. Kto pamięta, ten wie, że Ostróda nierozłącznie kojarzyła się z disco polo. II Ogólnopolski Festiwal Muzyki Disco Polo i Dance odbył się tu już w 1997 roku! Późniejszy, znany w całej Polsce, Festiwal Muzyki Tanecznej była obowiązkowym punktem letniego kalendarza imprez plenerowych dla wszystkich kochających Zenka Martyniuka i „Twoje oczy zielone”... Jednym się to podobało, innym nie. Jednak trzeba przyznać, że goszczynie latem disco polu przyciągało tłumy — w najlepszych czasach organizatorzy mówili

nawet o blisko 60 tysiącach festiwalowych gości w ciągu dwóch dni. To dwa razy tyle, ilu mieszkańców liczy miasto. A i Ostróda miała wtedy w mediach swoje pięć minut i świetną promocję. Festiwal był transmitowany m.in. przez telewizję Polsat czy Polo TV.

Do Olsztyna i Augustowa

Potem jednak do wojskowych koszar, gdzie były organizowane kolejne edycje festiwalu, weszli deweloperzy i skończyła się zabawa. W 2019 roku przeniósł się on do Olsztyna, ponieważ była tam dużo lepsza baza hotelowa, a teren pod imprezy spełniał wszystkie oczekiwania organizatorów i mieścił ogromną liczbę fanów disco polo. A jeszcze później swoje zrobiła pandemia koronawirusa. Jak już wyzdrowieliśmy, to dla kolejnego włodarza miasta kwota, jaką trzeba

Fot. arch. „Gazety Olsztyńskiej”

W tym roku festiwalu disco polo w Ostródzie nie będzie

byłoby wydać na organizację festiwalu, była za duża. I w 2023 roku muzycy disco polo zagrali w Augustowie. W Ostródzie w ubiegłym roku próbą powrotu — już z innym organizatorem — był Festiwal Disco 2024.

Za drogi

W tym roku miało być inaczej. Główny organizator Festiwalu

Muzyki Tanecznej spotkał się nawet z nowym burmistrzem, ponieważ obaj chcieli do muzycznych korzeni wrócić, ale nie wyszło. Okazuje się, że pieniądze, jakie miasto miało by dołożyć do organizacji, to zbyt duża kwota. — Chodzi o 200 tysięcy złotych — mówi Artur Munje z Referatu Promocji Urzędu Miejskiego w Ostródzie.

Za festiwal, który miałby odbyć się w amfiteatrze, to sporo. Na ten położony nad Jeziorem Drwęckim piękny, nowoczesny i zaduszony obiekt wchodzi zaledwie 2500 osób. „Zaledwie” z punktu widzenia wcześniejszych tłumów na tym festiwalu. A organizacja na stadionie nie wchodziła w grę.

Co w zamian?

Będzie inna duża, cykliczna impreza, transmitowana przez telewizyjną Dwójkę. W tym roku wystąpi w Ostródzie m.in. Maryla Rodowicz, której nikomu przedstawiać nie trzeba. Pojawi się na scenie amfiteatru w ramach trasy koncertowej „Małgośka Forever”. Zagra 18 lipca ponadgodzinny koncert, podczas którego z pewnością nie zabraknie największych przebojów, takich jak „Niech żyje bał”

czy „Kolorowe jarmarki” i „Sing Sing”. — Mamy też w planach kolejny festiwal plenerowy — dodaje Artur Munje. — Zaczniemy już w tym roku pierwszą edycją cyklu poświęconego kultowym polskim zespołom. Zaczynamy od „Tribute 2 Plus 1”. Na scenie amfiteatru zobaczymy i usłyszymy obecne gwiazdy polskiej muzyki, takie jak Kayah czy Piasek, wykonujące przeboje tego zespołu. Co roku koncert tribute będzie poświęcony innej legendzie polskiej sceny muzycznej. Przypomnijmy, zespół 2 Plus 1 został założony w 1971 roku w Warszawie przez Janusza Kruka i Elżbietę Dmoch. Ich niezapomniane przeboje to m.in. „Chodź, pomaluj mój świat”, „Windą do nieba”, czy „Iść w stronę słońca”. I za pewne usłyszymy je ze sceny ostródzkiego amfiteatru.

BCL

Ludzie, na szczęście, na ogół pragną zmieniać swoje życie na lepsze. Dlaczego więc nie uczynić z tej chęci zmiany okazji do tego, aby nadać swojemu życiu charakter dzieła: moralnego, intelektualnego, estetycznego? Obecny czas Wielkiego Postu dla katolików (dla niekatolików także) może być właśnie tą znakomitą przestrzenią, aby ten twórczy proces kreacji własnego dzieła rozpocząć już teraz.

Wiedza to banalna – „ludzie żyją różnie”. Oczywiście. Tak jest, było i będzie. Zależy to od wielu rozmaitych okoliczności, predyspozycji, warunków i chęci. Kwestie materialne w tym wypadku są drugorzędne, bo często ci, którzy żyją dostatnio, jeszcze bardziej narzekają i bywają nieszczęśliwi. Wszyscy jednak mają sprezentowany od Stwórcy ten sam dar – mają życie do przeżycia. I tu rodzi się zachęta i zaproszenie. A może warto z tego życia (spróbować przynajmniej) uczynić moje własne osobiste dzieło sztuki, a konkretniej dzieło życia, którego wdzięcznym twórczym będzie ono samo? Bo przecież każdy to może zrobić. Tu i teraz. Trzeba tylko chcieć zrozumieć istotę tej propozycji.

ZACZAĆ NALEŻY, JAK ROBI TO ARTYSTA, OD SZKICU, ZARYSU, PLANU TEGO, CO CHCE SIĘ OSIĄGNAĆ. KAŻDY BĘDZIE MIAŁ SVOJĄ WŁASNĄ KONCEPCJĘ, PONIEWAŻ KAŻDE PRAWDZIWE DZIEŁO JEST ORYGINALNE. W PRZYGOTOWANYM PLANIE POWINNY JEDNAK POJAWIĆ SIĘ DWA OBOWIĄZKOWE PUNKTY: TO, CO POWINNO ZROBIĆ SIĘ DLA SWOJEGO WNĘTRZA, A WIĘC DLA DUSZY, I TO, CO JEST ISTOTNE DLA CIAŁA. DWA RÓŻNE OBSZARY, ALE BARDZO ZE SOBĄ WSPÓŁGRAJĄCE, TWORZĄCE INTEGRALNĄ CAŁOŚĆ, JAKĄ JEST INDYWIDUALNE ŻYCIE CZŁOWIEKA.

Fot. Pixabay

Dusza ciało porusza

Tego sformułowania Arystotelesa nie boję się użyć właśnie w kontekście rozpoczęcia pracy nad własną duszą, w której trzeba zrobić porządek. Dusza, a zatem używając skrótu myślowego i rozumiejąc to pojęcie szerzej, niż tradycja na to pozwala, ma ogromne znaczenie dla naszego bytowania. Bez niej przecież stajemy się martwi. Analogicznie rzecz ujmując, bez dobrze uporządkowanej duszy to, co na zewnątrz nas, będzie zawsze funkcjonowało kiepsko. Dusza zatem, a więc nasze wnętrze, musi być także poddana kilku zabiegom oczyszczająco-regenerującym, aby duszę odświeżyć, a nawet może dokonać w jej obszarze kilku zasadniczych zmian. Trzeba więc zacząć od zrobienia sobie porządku rachunku sumienia, od refleksji nad własnym życiem, czynami i kierunkami działań. Przyjrzeć się sobie, dokonać retrospekcji, zobaczyć, co źle albo wcale nie funkcjonuje. To podstawa – stanąć w prawdzie wobec siebie. Rachunek sumienia, zwłaszcza gdy praktykuje się go codziennie, ma zdumiewającą moc przemieniania człowieka. Trzeba bowiem zdać sobie sprawę z tego, czy nie ma we mnie najgorszych z gorszących wad i grzechów: pychy, zawiści, nienawiści, życzenia innym

ŻYCIE JAKO DZIEŁO SZTUKI

NIE TAK DAWNO BYŁAM W POZNANIU, ABY OBEJRZEĆ WYSTAWĘ OBRAZÓW JÓZEFA CHEŁMOŃSKIEGO, KTÓRA JEST DUŻYM WYDARZENIEM ARTYSTYCZNYM W POLSCE. PRZY OKAZJI ODWIEDZIŁAM MOJEGO KUZyna PRZEMYSŁAWA KALEŃSKIEGO, RÓWNIEŻ ZNAKOMITEGO MALARZA, KTÓRY POKAZAŁ MI SWOJE PRACE. POŻAŁOWAŁAM, ŻE NIE MAM TAKICH ZDOLNOŚCI TWÓRCZYCH, ŻE TEN PRZYWILEJ MAJĄ TYLKO NIELICZNI. TYM NIEMNIEJ ZNÓW POJAWIŁA SIĘ TA SAMA MYŚL, KTÓRA OD DAWNA CHODZI MI PO GŁOWIE, ŻE JEDNAK KAŻDY CZŁOWIEK MOŻE STWORZYĆ DZIEŁO SZTUKI. DZIEŁO, KTÓREGO MATERIAŁ BĘDZIE... JEGO WŁASNE ŻYCIE.

źle, zazdrości, chciwości, obłudy, oczerniania. Jeśli ich się nie pozbedziemy, to nie ma co marzyć o tym, że nasze życie stanie się kiedykolwiek dziełem. Będzie co

najwyżej paskudną karykaturą prawdziwego życia, do jakiego Bóg nas powołał. Gdy uświadomimy sobie, co nam najbardziej dolega, to powinniśmy to zanieść do

konfesjonału, prosząc Boga o siłę do wyrugowania tych nieprawości i do poprawy. Potem trzeba byłoby, jeśli się da, zadośćuczynić, aby mieć czyste konto. Mając już je, można podjąć kilka kroków, które umocnią nas na nowej drodze, otworzą nas na nowe obszary pięknego świata duchowego. Trzeba zatem wejść w regularne życie modlitewne, które może być na początek skromne, ale musi być systematyczne, w regularne uczestnictwo we mszy świętej wraz z komunią świętą, dobrze jest też podjąć adorację. Jeśli nie Najświętszego Sakramentu wkościele, to krzyża czy ikony w domu. Przynajmniej 15 minut dziennie. Te praktyki rozświetlą nasze życie, umocnią je, zbudują jego strukturę, dodadzą mu lekkości, ponieważ nie będziemy już sami.

WARTO TEŻ PRZYJRZEĆ SIĘ NASZYM RELACJOM, PONIEWAŻ NIEKTÓRE Z NICH POTRAFIĄ BARDZO MOCNO ZATRUWAĆ WNĘTRZE CZŁOWIEKA. LUDZIE DOSKONAŁE WIEDZĄ, KTÓRE ZE ZWIĄZKÓW IM SZKODZĄ, PROBLEM W TYM, ŻE NIE POTRAFIĄ, NIE CHCĄ Z JAKICHŚ IM WIADOMYCH POWODÓW ZREZYGNOWAĆ Z NICH. TYMCZASEM TRZEBA TO ZROBIĆ. CZASAMI

EWOLUCYJNIE, CZASAMI JEDNYM CIĘCIEM. DOBRZE JEST POMYŚLEĆ SOBIE, ŻE POSZERZAM W TEN SPOSÓB PRZESTRZEŃ WOKÓŁ SIEBIE DLA INNYCH WARTOŚCIOWYCH OSÓB, KTÓRE NIE BĘDĄ MNIE NISZCZYĆ, OCENIAĆ LUB MNIE DEPRECJONOWAĆ.

Należy też, jeśli używa się mediów społecznościowych, blokować osoby moralnie złe, które nas nie akceptują, których słowa są agresywne, które odbierają spokój. Nie ma obowiązku mieć w sferze swojego profilu ludzi, których intencje są podle i którzy karmią się nienawiścią. Wiele osób traci wewnętrzny spokój, tylko czytając wpisy takich „znajomych”.

Dla zdrowia i piękna duszy pomocne jest także życie w obrębie, przynajmniej ogólnie, zarysowanego planu. Warto wyznaczać sobie cele, zadania na dzień, na tydzień czy nawet dalej. To dyscyplinuje, buduje autonomię, poczucie sprawczości, panowania nad swoim życiem. Niweluje też lenistwo, prokrastynację, marnowanie czasu.

Dusza człowieka, aby była piękna, musi być też ufundowana na kulturze. Kultura to fundament, na którym można wiele zbudować. A zatem kultura bycia, uprzejme, mile, taktowne odnoszenie się do innych czy język pozbawiony wulgaryzmów. Ale kultura to też nasycać się pięknem otaczającego nas świata, bogactwem szeroko rozumianej sztuki, głębokich lektur, także duchowych, w tym stałej lektury Biblii, bywania na wartościowych wydarzeniach, obracania się w kręgu interesujących i kulturalnych osób, pamiętając o jakże prawdziwym polskim przysłowiu: „Z kim przystajesz, takim się stajesz”.

Człowiek kultury to też ten, który dąży do stałego poszerzania swej wiedzy, który dba o intelekt. Dusza potrzebuje

pokarmu dla intelektu, nie może sycić się byle papką nie wiadomo przez kogo przygotowaną, którą łyka się bezmyślnie. Wiedza jest tak potężnym instrumentem życia człowieka, że mówiono: „Scientia potentia est”, czyli „Wiedza to władza”, choć bywa też obecnie, że władza to raczej manipulacja, a więc wiedza użyta do złego. Nie o takiej wiedzy jednak piszę. Trzeba zatem wciąż uczyć się, poszerzać swoje widzenie świata, jego ogląd, budować spójny światopogląd poprzez słuchanie ciekawych wykładów, czytanie wartościowych książek, obcowanie z wielkimi dziełami kultury. Jednak ograniczając przy tym zdobywanie tysięcy nowych, a zwykle bezużytecznych informacji. W tej dziedzinie dominikanin o. Krzysztof Pałys proponuje dietę niskoinformacyjną, czyli odłączenie się od sieci, rozsądne korzystanie z internetu, który zabija czas i nas. Jeśli będziemy trzymać się tych wskazówek, to nie ma takiej możliwości, aby nasza dusza nie wypiękniała.

W zdrowym ciele zdrowy duch
Ciało jest często przez człowieka zaniedbywane, ponieważ człowiek utożsamia się ze swoim ciałem i wydaje mu się, że jako jego pan może z nim robić to, co mu się żywnie podoba. Tymczasem ciało źle traktowane bardzo szybko się odzywa, prosząc o zainteresowanie i troskę. Mimo ilości i dostępności jedzenia nasze ciała często są źle odżywione i przekarmione. Jeść mniej i lepiej, a nie dużo i źle. Do tego trzeba dołożyć solidną porcję ruchu wedle upodobań. Wówczas nasza powierzchowność będzie z dnia na dzień pięknieć. Ale i oprócz urody podziękuj nam także umysł, ponieważ, jak mawiał Seneka, „obfite pożywienie hamuje bystrość umysłu”, a nasz intelekt bardzo tego nie chce.

PIĘKNO CIAŁA LUBI TAKŻE PIĘKNĄ OPRAWĘ. SKROMNE, ALE GUSTOWNE UBRANIE, BIŻUTERIA, MAKIJAŻ, OGÓLNE ZADBANIE, SCHLUDNOŚĆ, CZYSTOŚĆ, KTÓRA NA CZŁOWIEKU LŚNI. BARDZO LUBIĘ TAKĄ STAROŻYTNA MĄDROŚĆ: „IN MEDIO STAT VIRTUS” („CNOTA POLEGA NA UMIARZE”). TA MAKSYMALNIE ODNOSI SIĘ ZARÓWNO DO ŻYCIA MORALNEGO, JAK I DO PRAKTYCZNEGO WYMIARU BYTOWANIA CZŁOWIEKA. UMIAR W JEDZENIU, UBIERANIU SIĘ, GROMADZENIU RZECZY, RELACJI, LUDZI, KTÓRYCH ZWIE SIĘ PRZYJACIÓŁMI, W ZDOBYWANIU INFORMACJI.

Niezwykle ważny jest również umiar w przestrzeni domu, w którym żyjemy. Jeśli jest w nim prostota, ład, rzeczy są na swoim miejscu, to z pewnością łatwiej będzie zachować nam także wewnętrzny ład. W takim domu czujemy się po prostu świetnie. Porządek i czystość w domu mają swoje znaczenie nie do przecenienia. Psychologia podpowiada, że porządek w sobie warto zacząć od porządku pościelonego łóżka rano. Trudno jednak zachować porządek, jeśli przedmiotów w obiegu jest za dużo, jeśli nie są schowane. Wszystkie na zewnątrz wprowadzają chaos. Często ludzie nie wiedzą, że są rozdrażnieni z powodu ogromnej, przytłaczającej ilości, często bezużytecznych rzeczy, które nie są umieszczane w zakrytych szafkach. Zasada im mniej, tym lepiej w komponowaniu wnętrza naprawdę się sprawdza, czyniąc je estetycznym, pięknym, gustownym, z klasą. Ekspozujmy tylko te artefakty, które są faktycznie wyjątkowe, cenne, także w sensie sentymentalnej wartości, natomiast pozbywajmy się tych tandetnych, zbędnych durnostojek i łapaczy kurzu,

które nie tylko zaśmiecają naszą przestrzeń, ale także mają negatywny wpływ na nasze samopoczucie. Minimalizm zaczął powoli przebijać się do świadomości przeciętnego człowieka, ale wdrożenie go w pełni nie jest łatwe, gdyż w naszej kulturze, wyrastającej z peerelowskiej biedy, przydasie wciąż mają się dobrze. Pewien postęp jednak widać. Wiele osób już nie epatuje ogromem rzeczy, kuchnie i salony stają się przejrzyste, unika się wyrazistych logo, nie eksponuje się metek znanych marek, nie pokazuje się całemu światu ilości posiadanych pieniędzy, gdyż jest to wyraz złego gustu. Prostota, skromność, harmonia, dobrej jakości pojedyncze rzeczy zamiast dziesiątków jarmarczno-cepeliowskich świecidełek to dobry przepis na uczynienie ze swej przestrzeni małego dzieła sztuki aranżacji wnętrza, w którym będziemy się znakomicie czuli. Oczywiście są też takie osoby, które kochają nadmiar we wszystkim. Szanuję ten wybór, ale osobiście go nie podzielam.

W życiu człowieka umiar jest najlepszym nauczycielem. Umiarkowanie to jedna z czterech cnót kardynalnych, a więc tych, które sprawiają, że nasze życie moralne, społeczne, ale też nasza codzienność stają się prostsze, harmonijne, transparentne, koherentne, zintegrowane. Ate atrybuty należą do kanonu piękna: estetycznego, moralnego i stanowią też o wartości naszego istnienia. Dobrze jest zatem o tym pamiętać, wcielając je w swój życiowy krwiobieg, aby z naszego życia wykreować autentyczne dzieło na miarę sztuki artystycznego wielkich artystów, do grona których możemy wejść poprzez własną pracę nad samym sobą i swoją życiową przestrzenią.

ZDZISŁAWA KOBYLŃSKA

siepomaga.pl

Facebook Natalia Lewandowska

W TEJ CHOROBY NAJWAŻNIEJSZY JEST CZAS

JESZCZE NIEDAWNO CIESZYŁA SIĘ ŻYCIEM I ZDROWIEM. DZIŚ NATALIA, 27-LETNIA PIERWSZA WICEMISS WARMII I MAZUR Z 2019 ROKU, TOCZY WALKĘ O ŻYCIE. „NIE WIEMY, CO BĘDZIE DALEJ, ALE SIĘ NIE PODDAJEMY” – MÓWIĄ JEJ BLISCY, PROSZĄC O POMOC.

Piękna, młoda, pełna życia — tak jeszcze niedawno można było opisać 27-letnią Natalię, pierwszą Wicemiss Warmii i Mazur z 2019 roku. Dziś ta młoda kobieta, prywatnie mama 4-latka, toczy dramatyczną walkę o zdrowie i przyszłość. W ciągu kilku dni jej życie zmieniło się o 180 stopni. „Natalka... piękna, młoda i do niedawna zdrowa istotka” — mówi jej mama, która dzień po dniu obserwuje, jak córka zmagająca się z chorobą.

Niewinny ból, tragiczne skutki

Wszystko zaczęło się nagle. Natalia poczuła ból w plecach i nogach. Wtedy jeszcze nie przypuszczała, że to sygnał poważnego zagrożenia. Ból się nasilał, a mięśnie zaczęły odmawiać posłuszeństwa. W piątek (28 lutego) Natalia postanowiła pójść do lekarza. Z trudem wyszła z domu... i upadła. Nogi nie utrzymały jej ciała.

Brat pomógł jej dostać się na szpitalny oddział ratunkowy w Olsztynie. Tam zaczęła się długa walka o diagnozę i pomoc. Po licznych badaniach lekarze potwierdzili, że Natalia cierpi na zespół Guillaina-Barrégo — rzadką, autoimmunologiczną chorobę, która w ciągu zaledwie kilku dni może sparaliżować całe ciało.

Coraz gorsze objawy

Natalia trafiła na oddział neurologii, ale jej stan szybko się pogarszał. „Następnego dnia objawy zaczęły się pogarszać. Nie była w stanie samodzielnie stanąć na nogi, dodatkowo

pojawily się bardzo silne bóle pleców, przykurcze nóg, stawów biodrowych, ból całego ciała” — czytamy na siepomaga.pl.

Lekarze rozpoczęli leczenie immunoglobulinami, które miało zahamować rozwój choroby. Niestety, każdy kolejny dzień przynosił nowe dramaty. Natalia przestała ruszać nogami i rękami. Zachowała jedynie minimalną sprawność w jednej dłoni.

Potem przyszło zaburzenie połykania. Młoda kobieta nie była już w stanie jeść ani pić samodzielnie.

Dramatyczna walka i długa droga

5 marca Natalia skończyła terapię immunoglobulinami. Po kilku dniach na neurologii dostała zapaści. Została przeniesiona na OIOM i zaintubowana. Dodatkowo przeszła zapalenie płuc, więc jest podłączona do respiratora. Teraz ma oczyszczane osocze.

„Nie wiadomo, co będzie dalej. W tej chorobie najważniejszy jest czas. Czekamy na powolny proces powrotu do zdrowia.

Jest delikatna poprawa: jest świadoma i przytomna, ale nie może mówić” — informują jej bliscy.

Natalka cierpi, ale nie jest sama. Bliscy walczą o jej przyszłość. Ona sama potrzebuje wsparcia, zarówno medycznego, jak i finansowego. Przed nią jeszcze długie leczenie i równie długa rehabilitacja, która może pomóc jej odzyskać choć część dawnej sprawności.

Apel o pomoc

Rodzina i przyjaciele Natalii apelują o wsparcie.

„Bardzo prosimy każdego, kto może pomóc... Natalkę czeka jeszcze długa walka o zdrowie i powrót do normalnego życia” — piszą w poruszającym apelu.

Każda pomoc się liczy — czy to finansowe wsparcie, czy choćby dobre słowo. Natalia marzy o tym, by wrócić do swojego synka i znów cieszyć się codziennością. Ale sama tego nie dokona. Potrzebujemy ludzi, którzy pomogą jej stanąć na nogi. Dosłownie i w przenośni.

[HTTPS://POMAGA.PL/RG8AWP](https://pomaga.pl/rg8awp)

Robert Szaj, znany popularyzator nauki, badacz nieba, twórca i pierwszy dyrektor TVP Nauka, a także prezes fundacji Nicolaus Copernicus, 24 marca stał się świadkiem niezwykłego zjawiska na niebie. Jego relacja pomaga wyjaśnić, co naprawdę się wydarzyło i jak reagować, gdy na nocnym niebie pojawiają się tajemnicze świetliste wiry.

— Jechałem drogą do Nidzicy, gdy zauważyłem dziwną, podświetloną chmurę po lewej stronie. Początkowo zastanawiałem się, czy nie jest to reflektor podświetlający chmurę od dołu. Jednak szybko zorientowałem się, że chmura porusza się nietypowo na tle gwiazd — wspomina Robert Szaj. Zaintrygowany tym niezwykłym zjawiskiem szybko zjechał na najbliższy parking.

— Zatrzymałem samochód, zrobiłem kilka zdjęć oraz krótkie nagranie. Obraz był fascynujący i jednocześnie zaskakujący — opisuje popularyzator wszelkiej wiedzy i pasjonat wszystkiego, co jest związane z Kosmosem.

Widok niezwykłego wiru na nocnym niebie wzbudził szerokie zainteresowanie internautów. Zdjęcie wykonane przez Roberta Szaj opublikowało nawet Natio-

TO JESZCZE NIE KONIEC ŚWIATA!

WIELE NA TEN WIDOK ZACHODZIŁO W GŁOWĘ, CZY TO JUŻ KONIEC ŚWIATA, A MOŻE ZDERZENIA GALAKTYK. W INTERNECIE POJAWIŁY SIĘ NAWET SPEKULACJE O NAJEŹDZIE OBCYCH. TYMCZASEM PRAWDA JEST PROZAICZNA. WIELKI WIR NA NIEBIE TO EFEKT OBECNOŚCI CZŁOWIEKA W KOSMOSIE. ZJAWISKO UTRWALIŁ I SVOJĄ WIEDZĄ NA JEGO TEMAT DZIELI SIĘ Z NAMI NIEOCENIONY ROBERT SZAJ.

nal Geographic Polska. Co jednak tak naprawdę było przyczyną tego widowiska?

— Miałem aplikację, która wcześniej powiadomiła mnie o starcie rakiety Falcon 9 firmy SpaceX z Cape Canaveral. Od razu domyśliłem się, że to zapewne deorbitacja drugiego członu tej rakiety — wyjaśnia Robert Szaj. — Okazało się, że była to tajna misja o kryptonimie NROL-69, zapewne wojskowa, stąd brak szczegółowych informacji publicznych o parametrach jej orbity. Pierwotnie zakładano, że deorbitacja będzie widoczna wyłącznie na po-

łudniu Polski, nisko nad horyzontem, jednak orbita okazała się wyższa, co pozwoliło na obserwację tego widowiska nad północną częścią kraju — stwierdza nasz rozmówca.

Wir powstał w efekcie uwolnienia pozostałego paliwa z drugiego członu rakiety Falcon 9. Po zakończeniu misji resztki paliwa są uwalniane, aby bezpiecznie sprowadzić rakietę na niższą orbitę, gdzie spala się ona podczas wejścia w atmosferę. To właśnie wyrzut gazów w przestrzeń powoduje spektakularne, spiralne

zjawisko świetlne widoczne z Ziemi.

Widowiskowy wir na niebie swoim rozmiarem obejmował niemal cały gwiazdozbiór Bliźniąt, zachaczając także o Woźnicę i Byka. — Dla osób nieznaających się na astronomii zjawisko mogło przypominać nadciągającą wielką galaktykę. Wyglądało niezwykle spektakularnie — podkreśla Robert Szaj.

Jak reagować na takie sytuacje? — Warto przede wszystkim zachować spokój i nie ulegać katastroficznym wizjom rodem z filmów science fiction. Jeśli widzimy coś niezwykłego na niebie, najlepiej sprawdzić w dostępnych aplikacjach lub wiarygodnych źródłach astronomicznych. Takie widowiska będą się powtarzać coraz częściej, biorąc pod uwagę rosnącą aktywność firm kosmicznych i państw, które sięgają po przestrzeń kosmiczną — wyjaśnia popularyzator nauki.

Regularne loty firmy SpaceX, działania Europejskiej Agencji Kosmicznej oraz rosnąca aktywność Chin, mających własną stację kosmiczną i coraz odważniej spoglądających w stronę Księżyca, powodują, że obecność człowieka w Kosmosie staje się coraz bardziej zauważalna. Zdaniem Roberta Szaj powinniśmy

Fot. Robert Szaj

Niecodzienne zjawisko wywołało u wielu panikę

przyzwyczaić się do tego typu spektakularnych obserwacji, będących także świadectwem rosnącej rywalizacji mocarstw o dominację w przestrzeni kosmicznej.

Robert Szaj od lat zajmuje się promocją nauki, szczególnie astronomii. Jest prezesem fundacji Nicolaus Copernicus, której celem jest popularyzacja dziedzictwa Mikołaja Kopernika oraz promocja nauk ścisłych i przyrodniczych. W ramach działalności fundacji powstało obserwatorium astronomiczne w Truszczyńskich, gdzie odbywają się liczne wydarzenia edukacyjne, obserwacje nieba oraz warsztaty popularyzujące astronomię.

— Obserwatorium w Truszczyńskich to szcze-

gólne miejsce, gdzie nauka staje się dostępna dla każdego. Organizujemy tu spotkania i pokazy astronomiczne, by zarażać innych naszą pasją do gwiazd — mówi nasz rozmówca.

Robert Szaj był także twórcą i pierwszym dyrektorem TVP Nauka, a ramówkę tej telewizji wypełniały programy popularyzujące szeroko pojętą wiedzę, od kosmosu po technologię i ekologię. Aktywnie uczestniczy w działaniach na rzecz astronomii, nie tylko jako prezes fundacji, ale także jako uczestnik licznych projektów naukowych. Współpracuje z NASA. Poza astronomią Robert Szaj prowadzi także winnicę Copernicus w Truszczyńskich.

JAN BERDYCKI

Kreślę te słowa tuż po tym, jak międzynarodowa opinia publiczna dowiedziała się o częściowym zawieszeniu broni między Rosją a Ukrainą. Nie należy tego nie doceniać, ale z całą pewnością nie można tego przeceniać. Charakterystyczne, że owo porozumienie (na ile będzie ono trwałe?) dotyczy przede wszystkim Morza Czarnego.

POKÓJ CZY WALKA O POKÓJ?

To oczywiście bardzo ważny teatr wojenny, tyle że tylko pośrednio ma wpływ na decyzje o kształcie terytorialnym naszego wschodniego sąsiada oraz zachodnich rubież Federacji Rosyjskiej. A tu jest pies pogrzebany tej wojny, która wbrew oczekiwaniom, ale też złudzeniom, jeszcze potrwa... Uczyniono więc pierwszy krok. Każda ze stron będzie starała się to sprzedać jako swój sukces, a przynajmniej wyeksponować to, co dla czy to Ukrainy, czy to Rosji jest korzystne. Na razie pierwsze pokojowe koty za płoty mają dwóch największych zwycięzców. Nie jest to rzecz jasna ani Kijów,

ani Moskwa. Największymi wygranymi są Donald Trump i nowa administracja amerykańska oraz, uwaga, Arabia Saudyjska. Trump może ogłosić początek swojej osobistej wiktoryi, bo rzeczywiście konsekwentnie mówił o pokoju w Europie Wschodniej i podczas kampanii prezydenckiej jako kandydat i po listopadowym zwycięstwie w wyborach jako prezydent elekt, i po styczniowej inauguracji jako 47 prezydent w dziejach Stanów Zjednoczonych Ameryki. Inna sprawa, że jego obietnica zakończenia wojny w jeden dzień była mało poważna i oczywiście niemożliwa do

spełnienia. Można powiedzieć, że nowy, stary lokator Białego Domu w jakiejś mierze wymusił ten proces pokojowy na obu walczących krajach — choć bardziej przymuszał do niego Ukraińców niż Rosjan (zwłaszcza jeśli chodzi o brzegowe warunki procesu pokojowego). Wymuszał nie raz brutalnie, nie patyczkując się, używając także w jakimś sensie szantażu gospodarczo-militarnego. Cichym, ale realnym zwycięzcą jest również dynastia Saudów i Rijad. Warto przypomnieć, że pierwsze negocjacje quasi-pokojowe między Kijowem a Moskwą, ale wtedy jeszcze bez udziału

Waszyngtonu (prezydentem był Joseph R. Biden), odbyły się nie na Półwyspie Arabskim, tylko w Turcji. A konkretnie na Antalyi Diplomacy Forum, gdzie po raz pierwszy (i ostatni) spotkali się ministrowie spraw zagranicznych Rosji Siergiej Ławrow i Ukrainy (wówczas był nim Dmytro Kułeba). Były też negocjacje techniczne w Konstantynopolu (w Stambule), do których zresztą w styczniu tego roku odwołał się, ujawniając ich fakt opinii publicznej, Władimir Putin. Turcja Erdogana doprowadziła też do utworzenia tzw. korytarza zbożowego na Morzu Czarnym, co prawda pod auspicjami ONZ i jej

meksykańskiego sekretarza generalnego. Owo porozumienie zaaranżowała turecka dyplomacja — skądinąd Ankara stała się jego ekonomicznym beneficjentem. Teraz jednak Trump wybrał na miejsce rokowań kraj arabski, będący tradycyjnym sojusznikiem Stanów Zjednoczonych; Turcja na tle Arabii Saudyjskiej bywała wobec USA nieraz bardziej niepokorna. A mi się przekornie przypomina dowcip z czasów komuny i Związku Sowieckiego, który mówił o tym, że „będzie taka walka o pokój, że kamień na kamieniu nie zostanie”. Nic dodać, nic ująć.

RYSZARD CZARNECKI

9 KWIETNIA VII OLSZTYŃSKIE TARGI PRACY – „KIERUNEK SUKCES”

Olsztyn

Targi Pracy skierowane są do osób bezrobotnych i poszukujących pracy, młodzieży, absolwentów oraz do wszystkich innych zainteresowanych rozwojem zawodowym w Olsztynie i jego okolicach. Ich celem jest umożliwienie bezpośredniego kontaktu z pracodawcami, wsparcie w budowaniu kariery zawodowej oraz przygotowanie uczestników do świadomego funkcjonowania na rynku pracy.

Podczas wydarzenia uczestnicy będą mieli okazję:

- zapoznać się z krajowymi i zagranicznymi ofertami pracy (sieć EURES),
- skorzystać z ofert kursów kwalifikacyjnych,
- odwiedzić przestrzeń VR „Wirtualny Świat Zawodów”,
- wziąć udział w warsztatach o rynku pracy prowadzonych przez doradców zawodowych CEiPM OHP w Olsztynie, MUP i UPPO.

Godz. 10.00, Zespół Szkół Budowlanych im. Żołnierzy Armii Krajowej, ul. Żołnierska 15.

28 MARCA KONCERT LEGEND: KOBRAŃOCKA, PROLETARYAT, CLOSTERKELLER – WINYLE TOUR 2

Olsztyn

Winyle Tour 2. Powrót legend! Druga odsłona kultowego cyklu Winyle Tour 2 to prawdziwa muzyczna podróż w czasie, która znowu połączy pokolenia! Tym razem, na scenie zobaczysz Kobranockę, Proletariat i Closterkeller – zespoły, które definiowały muzykę lat 80. i 90. Ta trasa to więcej niż koncerty – to hołd dla złotej ery polskiej muzyki, a także doskonała okazja, by przypomnieć sobie hity, które kształtowały całe pokolenia.

Godz. 19.00, Aula im. Anny Wasilewskiej, ul. Kościńskiego 11.

28 MARCA REUNION NA TALERZU. WARSZTATY KUCHNI KREOLSKIEJ

Olsztyn

Kuchnia kreolska z wyspy Reunion to połączenie smaków i aromatów, które odzwierciedlają bogactwo kultur tego niezwykle miejsca. Podczas warsztatów przygotujemy dwa tradycyjne dania: Rougail saucisse – klasyczne kreolskie danie z kielbaskami w pikantnym sosie pomidorowym, Gâteau patate douce – delikatne ciasto z batatów i wanilii. Warsztaty poprowadzą: Ela & David Legros, twórcy Siedliska Letnia Kuchnia, pasjonaci gotowania i promotorzy turystyki odpowiedzialnej. David pochodzi z Reunion i z miłością przekazuje wiedzę o swojej rodzinnej kuchni.

Godz. 18.00, Centrum Polsko-Francuskie Côtes d'Armor Warmia i Mazury, Dąbrowszczaków 39.

28 MARCA KONCERT KAMERALNY

Olsztyn

Repertuar znagrodzonej Fryderkiem 2024 płyty Aliny Ratkowskiej i Pawła Gusnara – Le Clavecin Moderne plus Saxophone to wyjątkowa mieszanka kompozycji napisanych na klawesyn i saksofon przez m. in. Weronikę Ratusińską, Marcina Łukaszewskiego i Nicolasa Prosta. Ich artystyczna jakość, nieprzeciętne osobowości i wyróżniające interpretacje stawiają tych wykonawców w gronie najlepszych instrumentalistów swoich specjalności.

Wybrany repertuar – barwny i różnorodny, a jednocześnie harmonijny i spójny – potwierdza doskonałą korelację brzmienia tych pozornie odległych instrumentów. To również zapis radości ze wspólnego muzykowania przyjaciół, którzy wprowadzeniu muzycznej narracji potwierdzają swój wysoki kunszt.

Godz. 19.00, Warmińsko-Mazurska Filharmonia im. F. Nowowiejskiego, ul. Głowackiego 1.

29 MARCA CO MIESZKA W CIELE? – STWÓRZ Z NAMI WYSTAWĘ!

Olsztyn

Galeria Sztuki BWA w Olsztynie, zaprasza najmłodszych odbiorców sztuki do współtworzenia wystawy „Co mieszka w ciele?”. Jeśli intryguje was z czego zbudowane jest wasze ciało, albo dlaczego mieszka w nim bakterie i czy sztuka może o tym opowiedzieć – to idealna okazja, abyście przyszli na spotkanie i wspólnie z nami udali się w podróż w głąb własnego ciała. Podczas naszych spotkań stale towarzyszyć nam będzie pytanie: „Co chciałbyś wiedzieć o własnym ciele?” – mamy nadzieję, że razem uda się stworzyć ciekawą opowieść o ciele, do którego zawitała sztuka.

Godz. 11.00, BWA, al. Marsz. Józefa Piłsudskiego 38A.

29 MARCA LARP: PROSTY WYBÓR

Olsztyn

Obywatelo! Dla Was zrobimy wszystko! A nawet wszyście! Będziemy was hołubić i wychwalać aż będziecie nas kochać! Oddamy Wam wszystko! Wszystko, co Wasze! Ale to nie szkodzi, bo będzie wyglądało na nasze. Nadszedł czas wyborów! Teraz to co Wam daliśmy musi się zwrócić, bo przecież po to dawaliśmy. Więc przybywajcie tłumnie na wybory!

7P: Polska Powszechna Potężna Partia Przyjaciół Populizmu Powszechny jest jedyną słuszną opcją, więc i tak nie macie wyboru!!! Głosujcie na nas! Prosty wybór to pierwszy w Olsztynie, polityczny LARP Absurdalny.

Wcielcie się w polityków, dziennikarzy, wyborców, którzy wtoku obrad wybiorą jedynego słusznego kandydata, jedynej słusznej opcji. Przygotujcie się na nieskrępowaną agitację, okrutną walkę polityczną i wspaniałą zabawę z nutą absurdu humoru.

Godz. 11.00, Zajezdnia trolejbusowa MOK, ul. Knosaty.

29 MARCA INKA “VOYAGE VOYAGE”. KONCERT KAMERALNY

Olsztyn

INKA, wokalistka, autorka tekstów i kompozytorka, wraz z pianistą Tomaszem Chojnowskim, zaprezentuje swój premierowy repertuar w języku francuskim oraz autorskie interpretacje ponadczasowych utworów takich artystów jak Édith Piaf, Joe Dassin, Michel Sardou czy ZAZ.

Godz. 18.00, Centrum Polsko-Francuskie Côtes d'Armor Warmia i Mazury, ul. Dąbrowszczaków 39.

29 MARCA ALPHAVILLE – JEDYNY KONCERT W POLSCE!

Olsztyn

Grupa, która zdobyła serca fanów na całym świecie ponadczasowymi hitami, takimi jak „Forever Young”, „Big in Japan” i „Sounds Like a Melody”, przeniesie nas w magiczną podróż do lat 80. Założony w 1982 roku w niemieckim Münster, Alphaville szybko zyskał status gwiazdy światowej sceny muzycznej. Ich unikalne brzmienie, łączące elektronikę z chwytliwymi melodiami, pozostaje ponadczasowe i inspirowane kolejne pokolenia fanów.

Godz. 20.00, Hala Urania, al. Piłsudskiego 44.

29 MARCA CZĘŚCIOWE ZAĆMIENIE SŁOŃCA W OGRODZIE KOPERNIKA

Olsztyn

Wśród wielu zjawisk astronomicznych, to zaćmienia Słońca budzą największe zainteresowanie. Ginące na naszych oczach Słońce często przywołuje złe przeczucia, nawet mimo zaufania do nauki. W trakcie zaćmienia doświadczamy potęgi Kosmosu, a gdy wszystko wraca do normy, jesteśmy pełni podziwu dla astronomii, która precyzyjnie wytłumaczy każde zaćmienie. Zaćmienie trwa ponad godzinę, więc w trakcie w ruch pójść rekonstrukcje instrumentów astronomicznych Kopernika, używanych do obserwacji Słońca. Przekonamy się też jak działa camera obscura, pierwowzór aparatu fotograficznego.

Godz. 11.30, Obserwatorium Astronomiczne, ul. Żołnierska 13.

29 MARCA KAZIUKI WILNIUKI: ROZMÓWKI WILEŃSKIE

Olsztyn

Mini kurs gwary wileńskiej poprowadzi znana i uwielbiana Ciotka Franukowa, czyli Anna Adamowicz, Polka mieszkająca w Wilnie, kultywująca tradycje polskie na Litwie i będąca łącznikiem dla przesiedleńców z Wileńszczyzny w Polsce. Pedagog, polonistka, przewodniczka, poprowadziła niezliczoną liczbę koncertów, gal, spotkań oraz programów radiowych i telewizyjnych, a teraz spotka się z Państwem w kameralnym gronie, by przekazać część swej rozległej wiedzy.

Podczas warsztatów, które połączone będą tematyką z obchodzoną na początku marca Kaziukami, pani Anna z właściwym sobie wdziękiem opowie uczestnikom o specyfice wileńskiej gwary i spróbuje Państwa nauczyć (a może przypomnieć?) specyficznego zaśpiewu.

Godz. 16.00, Kamienica Naujacka MOK, ul. Dąbrowszczaków 3.

30 MARCA NIESAMOWITE PRZYGODY SKARPETEK

Olsztyn

Słynne, uwielbiane przez dzieci i dorosłych, pełne ciepłego, absurdu humoru opowiadania Justyny Bednarek zaadaptowane na scenę Olsztyńskiego Teatru Lalek! Chyba każdy czasem się zastanawia, gdzie się podziewają zagubione w praniu części garderoby. Spektakl odpowiada na te pytania. Pozwala wyobrazić sobie nie tylko gdzie są, ale też co mogą robić, gdy nie zgadzają się już na szarą i ciasną codzienność kosza na brudną bieliznę, a od wirowania pralki mają już zawroty głowy. Mogą zostać gwiazdą filmową, strażakiem, detektywem albo marynarzem. Tak się dzieje ze Skarpetkami z domu Małej Be i jej rodziców.

Godz. 15.00, Olsztyński Teatr Lalek, ul. Głowackiego 17.

ROŚNIE MIĘDZYPOKOLENIOWY DĘBOWY LAS

W Nadleśnictwie Dobrocin (powiat ostródzki) rośnie nowy, dębowy las. Został posadzony wspólnie przez dzieci, seniorów i żołnierzy w ramach akcji „Lasy na nowe stulecie”.

21 marca 2025 roku w Nadleśnictwie Dobrocin odbyło się sadzenie lasu, w którym udział wzięli: przedszkolaki z Przedszkola Samorządowego w Dobrocinie, żołnierze z 42 Batalionu Piechoty Lekkiej w Morągu i słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Morągu.

— Dzięki ogromnemu zapałowi dzieci i starszych uczestników sadzenia oraz doświadczeniu leśników, posadziliśmy około 2000 sadzonek dębów. Wszyscy

mieli dobry humor, w czym pomogła także piękna pogoda i wiosenne słońce, które towarzyszyło nam od samego rana. Bardzo dziękujemy wszystkim za udział i wspólną pracę! — poinformowali leśnicy w Nadleśnictwa Dobrocin.

Lasy Państwowe każdego roku przeprowadzają odnowienia i zalesienia na ogromną skalę, zapewniając, że lasów w Polsce przybywa i są one coraz bardziej różnorodne gatunkowo, co zwiększa ich odporność.

Zalesienia odbywają się na gruntach, gdzie wcześniej lasu nie było, najczęściej na gruntach kupowanych przez Lasy Państwowe od rolników. Odnowienia są tam, gdzie zostało pozyskane drewno i trzeba wprowadzić nowe pokolenie lasu. Ustawowym obowiązkiem leśników jest odnowienie lasu w ciągu 5 lat, chociaż zazwyczaj nowe pokolenie lasu sadzone jest dużo wcześniej. W 2024 roku leśnicy odnowili niemal 62,7 tys. ha lasów, blisko 20%

tej powierzchni stanowią odnowienia naturalne. Lasy zarządzane przez leśników z Lasów Państwowych przynoszą polskiej gospodarce, w zależności od szacunków od 2 do 4% PKB. Leśnicy sadzą rocznie około pół miliarda drzew.

— Lasy to nasze wspólne dziedzictwo, dlatego chcemy angażować społeczeństwo w ich ochronę i odnawianie. Akcja „Lasy na nowe stulecie” to doskonała okazja, by każdy mógł posadzić własne

drzewo i w symboliczny sposób przyczynić się do zachowania lasów dla przyszłych pokoleń. To także moment, by uświadomić, jak ważną rolę pełnią lasy w życiu każdego z nas — mówi Anna Choszcz-Sendrowska, rzeczniczka Lasów Państwowych.

Akcja „Lasy na nowe stulecie” to nie tylko sadzenie drzew, ale również rozmowy i spotkania, które mają przybliżyć to, jak ważne dla gospodarki i bezpieczeństwa kraju są lasy i czym jest zrównoważona gospodarka leśna.

— W ostatnich latach, ze względu na brak komunikacji ze społeczeństwem, wokół działań leśników narosło mnóstwo mitów.

Chcemy to powiedzieć głośno i wyraźnie: gospodarka leśna jest zrównoważona i w każdym nadleśnictwie odbywa się według dziesięcioletniego Planu Urządzenia Lasu, a odnawianie lasów jest naszym priorytetem. Dbamy o to, by każda powierzchnia, z której pozyskujemy drewno, była odnowiona. Dzięki akcji „Lasy na nowe stulecie” chcemy jeszcze mocniej podkreślić znaczenie lasów dla środowiska, gospodarki i społeczeństwa. Zapraszamy wszystkich do wspólnego sadzenia drzew — to inwestycja w przyszłość Polski — mówi Witold Koss, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych. **BCL**

REKLAMA

GMINNA SZKOŁA? JAKOŚĆ, WARUNKI LOKALOWE I COŚ JESZCZE...

Wiejskie szkoły coraz częściej dorównują miejskim pod względem jakości nauczania, warunków lokalowych i możliwości rozwoju uczniów. Mają coś jeszcze do zaoferowania... To wyjątkowy, często kameralny klimat, dzięki czemu nauczyciele znają swoich uczniów i kiedy trzeba, wspierają ich.

W mniejszych szkołach na wsiach klasy są zazwyczaj mniej liczne niż w dużych placówkach edukacyjnych. Dzięki temu nauczyciele mogą poświęcić więcej czasu każdemu uczniowi, co sprzyja lepszemu zrozumieniu materiału i indywidualnemu podejściu do nauczania. Uczniowie czują się bardziej zauważeni i docenieni, co przekłada się na ich wyniki w nauce. Wszelkie sytuacje wymagające szczególnego wsparcia pedagogów są traktowane indywidualnie, a reakcja na nie jest wręcz błyskawiczna.

Bardzo dobre wyniki na egzaminach

Coraz więcej wiejskich szkół korzysta z nowoczesnych metod nauczania i technologii. Tablice interaktywne, laptopy czy dostęp do Internetu są standardem, a nauczyciele są bardzo dobrze wykwalifikowani i stale się doksztalczą. Ponadto, uczniowie z wiejskich szkół osiągają często bardzo dobre wyniki na egzaminach, a wielu z nich dostaje się do renomowanych liceów i uczelni. Gmina Gietrzwałd stale pozyskuje środki zewnętrzne na doposażenie klas w najlepsze, najnowocześniejsze sprzęty. Warunki nauczania dzieci są coraz lepsze, a nawet konkurencyjne. Jednocześnie nieustannie pozyskiwane są środki na podniesienie poziomu świadomości ekologicznej, upowszechnianie wiedzy, aktywizację społeczną oraz budowa-

nie społeczeństwa obywatelskiego. — Inwestycja w edukację naszych dzieci to najważniejsze zadanie samorządu — podkreśla Jan Kasprowicz, Wójt Gminy Gietrzwałd. — To one są naszą przyszłością, stąd naszym mieszkańcom chcemy oferować najlepsze warunki edukacyjne.

Przyjazna, bezpieczna atmosfera

Uczniowie wiejskich szkół mogą korzystać z bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych w szkołach i pobliskich domach kultury. Są to zajęcia plastyczne, rękodzielnicze oraz różne aktywności sportowe. Dzieci uczęszczające do szkół w miejscu zamieszkania są częścią lokalnej społeczności. Mogą bez przeszkód spotykać się z rówieśnikami, co doskonale wpływa na ich umiejętności społeczne. Gminne szkoły cechuje przyjazna, rodzinna atmosfera. Nauczyciele dobrze znają swoich uczniów i ich rodziny, co sprzyja budowaniu silnych więzi oraz poczuciu bezpieczeństwa. Mniejsze środowisko szkolne pomaga w eliminacji problemów takich jak przemoc rówieśnicza, a uczniowie częściej pomagają sobie nawzajem.

Rozbudowa, modernizacja i inwestycje

Odwiedziny w wiejskiej szkole mogą bardzo pozytywnie zaskoczyć. — W ostatnich latach gmina Gietrzwałd pozyskała

środki na przebudowę i modernizację obiektów edukacyjnych — mówi Jan Kasprowicz. — Rozbudowany został Zespół Szkolno-Przedszkolny w Gietrzwałdzie.

Dzięki środkom pozyskanym z krajowych źródeł skorygowano główną bryłę budynku, zbudowano zadaszenie nad istniejącym tarasem oraz rozbudowano oddział przedszkolny. Wyremontowano klasy z korytarzami i co istotne nie tylko dla komfortu nauki, ale i budżetu gminy, zmodernizowano instalację centralnego ogrzewania.

Rozbudowa szkoły w Gietrzwałdzie była niezwykle ważną inwestycją w gminie.

— Doszło pięć nowych, bardzo dobrze wyposażonych sal lekcyjnych, jeden oddział przedszkola oraz trzy gabinety dla specjalistów — wylicza Kornelia Jabłońska, dyrektorka Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Gietrzwałdzie. — Uczniowie zyskali nowoczesną przestrzeń do nauki oraz rozwijania swoich zainteresowań. Jestem przekonana, że wpłynie to korzystnie na podnoszenie ich kompetencji.

Wybierając szkołę dla swojego dziecka, warto w pierwszej kolejności wybrać się do pobliskiej placówki w gminie Gietrzwałd. Edukacja, którą oferuje, to nie tylko jakość i bardzo dobre warunki do rozwoju, ale również wyjątkowy, przyjazny klimat.

Foto: Urząd Gminy w Gietrzwałdzie

Foto: Urząd Gminy w Gietrzwałdzie

Foto: Urząd Gminy w Gietrzwałdzie

NAPISALI DO NAS

„Regularne treningi bokserskie mogą pozytywnie wpłynąć na zdolności poznawcze i skoncentrowane myślenie”

Sport dla osób niepełnosprawnych to nie tylko rywalizacja, ale przede wszystkim wyraz siły, odwagi i determinacji. W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Jana Brzechwy w Giżycku odbyła się akcja sportowa pod nazwą „Męskie rozmowy w Dniu Mężczyzn”, która była doskonałym przykładem, jak wiele można osiągnąć, gdy tylko wierzymy w siebie i mamy wsparcie innych. To był czas, aby celebrować różnorodność i siłę ducha sportowców,

którzy pokazują nam, że każdy z nas ma w sobie potencjał do przekraczania granic.

Przez wiele lat problemem było traktowanie sportu osób z niepełnosprawnościami jako kontynuacji rehabilitacji. Często więc narzucano dyscyplinę sportową, zmuszając do uprawiania konkretnego rodzaju aktywności. Na szczęście teraz każdy sam może decydować, jaki sport lubi i chce uprawiać. Aktywność fizyczna daje nam zdrowie, siłę, a także dodaje pewności siebie.

SPORT BEZ BARIER, CZYLI TRENING ODPORNOŚCI

„Sprawnie i dobrze zorganizowana akcja sprawiła wiele radości uczniom”

Druga edycja „Męskie rozmowy w Dniu Mężczyzn” obejmowała trening ogólnorozwojowy z elementami boksu oraz umiejętności zachowania się w sytuacjach zagrażających życiu lub zdrowiu. Zajęcia prowadzili żołnierze 41 Batalionu Obrony Pogranicza.

Choć na pierwszy rzut oka może się wydawać, że boks i nauka nie mają ze sobą nic wspólnego, badania dowodzą, że re-

gularne treningi bokserskie mogą pozytywnie wpłynąć na zdolności poznawcze i skoncentrowane myślenie.

Treningi bokserskie pomagają w radzeniu sobie ze stresem i napięciem emocjonalnym. Dzieci uczą się, jak skoncentrować się na swoich celach, a jednocześnie odreagować napięcia i frustracje, co sprzyja zdrowiu psychicznemu.

- Boks wzmacnia poczucie własnej wartości i pewno-

„Aktywność fizyczna daje nam zdrowie, siłę, a także dodaje pewności siebie”

ści siebie. W miarę osiągania kolejnych sukcesów na treningach, można zyskać wiarę we własne możliwości, co przekłada się na większą odwagę w podejmowaniu wyzwań zwłaszcza w przypadku osób z niepełnosprawnościami - podsumowują żołnierze.

W ostatecznym rozrachunku wszyscy uczestnicy potraktowali trening jako źródło autentycznej satysfakcji i wzrostu poczucia własnej wartości. Sprawnie i dobrze zorganizowana akcja sprawiła wiele radości uczniom.

ANNA TUNKIEWICZ

WYŚCIG O MUNDIAL ROZPOCZĘTY

Poszły konie po piłkarskim betonie! Beton okazał się dość twardy. Na futbolową reprezentację Polski po dwóch meczach ze słabeuszami: Litwą i Maltą spadła lawina krytyki. Nie odmawiam nikomu prawa do wylewania żalów, ale ja w tym chórze krytykantów śpiewać nie będę. Tak, oczywiście wołałbym, żebyśmy rozgromili naszych rywali, aplikując im co najmniej piątkę goli, ale real jest inny. Tak, styl był, jaki był, ale ważniejsze jest sześć punktów i fakt, że nie straciliśmy żadnego gola. Minimalizm? Nie, tylko znajomość naszych starych przysłów i powiedzeń: „Lepszy rydz niż nic” i „Nie od razu Kraków zbudowano”. Nie ma co wpadać w histerię, choć razi toporny styl naszej reprezentacji i mała jej skuteczność, bo choćby z Maltą mogliśmy strzelić ze trzy razy więcej goli, co zresztą przyznawali sami nasi reprezentanci.

Michał Probiez

Proponuję chłodny prysznic i taką ocenę. W eliminacjach do mundialu mamy rozegrać osiem spotkań. Jest to więc bieg długodystansowy. Po dwóch meczach nie ma co potępiać w czambuł Biało-Czerwonych; może i zęby bolały, ale jest komplet punktów. Tymczasem Finlandia, teoretycznie rywalizująca z nami o baraże - zakładając, że grupę wygra Holandia, choć przecież nie jest to oczywiste - straciła punkty

u siebie z Litwą, z którą myśmy jednak po bólach porodowych urodzili najskromniejsze z możliwych zwycięstwo. Nie odsądzałbym od czci i wiary ani trenera Michała Probieza, ani piłkarzy. Ostateczna ocena kibiców, ekspertów i dziennikarzy nastąpić powinna po zakończonych eliminacjach do mistrzostw świata. Za nami dopiero matematycznie ¼ drogi. Żądanie dymisji trenera czy wywalenia z drużyny narodowej takiego czy innego gracza wydają się zdecydowanie przedwczesne. Zwłaszcza że jak mówi inne stare polskie przysłowie: „Nie wyprzęga się koni w trakcie przeprawy”. Tym bardziej że konie, choć może nie były w galopie, ani nawet w cwale, lecz jedynie szły kłusem, a może nawet tylko stępem, zapewniły komplet punktów. Wiem, że o stylu lepiej zapo-

mnąć, ale jednak futbol to nie jazda figurowa na lodzie i nie przynajmniej punktów za styl i jakość gry, tylko za strzelone gole.

Swoją drogą oba mecze pokazały, jak głupie jest inne stare polskie powiedzenie: „Nie ma ludzi niezastąpionych”. Oczywiście Piotra Zielińskiego zwłaszcza, ale też Nicolii Zalewskiego nie sposób było zastąpić. Kończąc serię polskich przysłów przydatnych do skomentowania meczów piłkarskiej reprezentacji Polski, napiszę, że „pierwsze koty za płoty” albo „pierwsze śliwki robaczywki”. Liczą się zwycięstwa i punkty. Teraz czas na Finlandię i Królestwo Niderlandów, bo tak brzmi od 1 stycznia 2020 roku oficjalna nazwa Holandii. Wszystko przed nami. Początek punktowo dobry, choć co do goli - bardzo skromny.

RYSZARD CZARNECKI

REKLAMA

Największa Hurtownia Odzieży w Olsztynie

Olsztyn, ul. Wyszyńskiego 7
tel. 89 534 63 52

www.gracjaolsztyn.pl

Z tym kuponem kupisz bez marży*
Oferta ważna do 12 kwietnia 2025 r.

Hurtownia wprowadziła na stałe

sprzedaż detaliczną

Serdecznie zapraszamy

• pon.-pt. 9.00-17.00
• sob. 9.00-15.00

* Do zakupu bez marży uprawniona tylko kupon z papierowego wydania gazety.

DWIE WYGRANE, A POTEM AWANS?

PIŁKA NOŻNA Reprezentacja Polski zaczęła eliminacje mistrzostw świata 2026 od wygranych u siebie z Litwą i Maltą. Od 2000 roku polscy piłkarze tylko trzykrotnie zaliczyli tak udany start i... za każdym razem awansowali na wielkie turnieje.

Czwierć wieku temu pod wodzą Jerzego Engela, w 2014 roku za czasów Adama Nawalki i w 2019 pod wodzą Jerzego Brzęczka - w tych latach reprezentacja Polski wygrywała dwa pierwsze mecze eliminacji - odpowiednio - mistrzostw świata 2002, Euro 2016 i Euro 2020 (opóźnionego ostatecznie o rok z powodu pandemii).

Na inaugurację eliminacji mundialu 2002 w Korei Południowej i Japonii drużyna Engela wygrała 3:1 w Kijowie z Ukrainą, a spotkanie zostało uznane za narodziny nowego zespołu. Na potwierdzenie tej opinii miesiąc później kadra pokonała 3:1 na stadionie Widzewa w Łodzi Białoruś. Ostatecznie biało-czerwoni bez kłopotów awansowali na mundial w Azji, gdzie jednak odpadli już po fazie grupowej.

O tym, że wcale nie jest łatwo rozpocząć udanie kwalifikacje, przekonało się później wielu trenerów.

Zbigniew Boniek - następca Engela - na inaugurację eliminacji Euro 2004 wygrał 2:0 na wyjeździe z San Marino, ale w drugim spotkaniu uległ niespodziewanie w Warszawie Łotyszom 0:1. Ponad miesiąc później złożył rezygnację, kwalifikacje dokończył już Paweł Janas, a Polska nie awansowała do turnieju finałowego w Portugalii.

W eliminacjach mistrzostw świata 2006 podopieczni Janasa w dwóch pierwszych meczach zdobyli trzy punkty (3:0 z Irlandią Północną na wyjeździe, 1:2 z Anglią u siebie). Łącznie wygrali aż osiem meczów, przegrali dwa (oba z Anglią) i pojechali na turniej do Niemiec jako jedna z dwóch najlepszych drużyn z drugich miejsc.

Na mundialu 2006 biało-czerwoni nie wyszli z grupy i miejsce Janasa zajął Leo Beenhakker. Holender kwalifikacje Euro 2008 rozpo-

czął od sensacyjnej porażki z Finlandią 1:3 w Bydgoszczy i remisu z Serbią 1:1 w Warszawie, ale ostatecznie w dobrym stylu awansował na turniej w Austrii i Szwajcarii.

Mimo niepowodzenia na Euro 2008 Beenhakker pozostał na stanowisku i zaczął kwalifikacje MŚ 2010. W dwóch pierwszych meczach zdobył cztery punkty (1:1 ze Słowenią u siebie, 2:0 na wyjeździe z San Marino), ale nie zdołał wywalczyć awansu, zaś pod koniec eliminacji zastąpił go tymczasowo Stefan Majewski.

O PRZEPUSTKI NA EURO 2012 BIAŁO-CZERWONI, PROWADZENI JUŻ WÓWCZAS PRZEZ FRANCISZKA SMUDE, NIE MUSIELI WALCZYĆ, BO BYLI WSPÓŁGOSPODARZAMI TURNIEJU.

W eliminacjach mundialu 2014 kadre prowadził Waldemar Fornalik, lecz mimo niezłego startu (2:2 na wyjeździe z Czarnogorą, 2:0 u siebie z Mołdawią) nie awansował na turniej w Brazylii i został zastąpiony przez Adama Nawalkę.

Ten selekcjoner zaskarbił sobie sympatię kibiców świetnymi kwalifikacjami do Euro 2016. Jesienią 2014 roku biało-czerwoni najpierw pokonali w portugalskim Faro Gibraltarczyków 7:0, a potem wygrali w Warszawie z Niemcami 2:0, odnosząc pierwsze w historii zwycięstwo na tym utytułowanym rywalem, wówczas mistrzem świata.

Turniej finałowy we Francji też był udany dla Polaków - dotarli do fazy ćwierćfinałowej, więc Nawalka pozostał na kwalifikacjach MŚ 2018.

Rozpoczął je od niespodziewanego remisu na wyjeździe z Kazachstanem 2:2, ale później wygrał w Warszawie z Danią 3:2 i w sumie bez większych kłopotów - nie licząc póź-

niejszej porażki w Danii 0:4 - awansował na mistrzostwa świata w Rosji. Sam mundial okazał się w wykonaniu biało-czerwonych nieudany i kadre powierzono Jerzemu Brzęczkowi.

NOWY SELEKCJONER - MAJĄC ZA RYWALI W GRUPIE ZESPOŁY TEORETYCZNIE SŁABSZE - OD RAZU ZROBIŁ DUŻY KROK DO AWANSU NA MISTRZOSTWA EUROPY, KTÓRE ZAPLANOWANO W KILKUNASTU MIASTACH NA CAŁYM KONTYNENCIE. W MARCU 2019 ROKU WYGRAŁ W WIEDNIU Z AUSTRIĄ 1:0 ORAZ W WARSZAWIE Z ŁOTWĄ 2:0.

W obu tych spotkaniach polscy piłkarze nie zachwycili, ale - jak podkreślał wówczas Brzęczek - najważniejsze były wyniki. Ate wciąż osiągał dobre (łącznie osiem zwycięstw w 10 spotkaniach w grupie) i bez kłopotów uzyskał awans na Euro.

Turniej planowany na 2020 rok został przełożony o 12 miesięcy z powodu pandemii koronawirusa. Ówczesny selekcjoner zdążył jeszcze poprowadzić kadre w drugiej edycji Ligi Narodów, lecz po zajęciu trzeciego miejsca w grupie i sporej krytyce za styl drużyny władze PZPN rozstały się z Brzęczkiem.

Od końca stycznia 2021 selekcjonerem był Portugalczyk Paulo Sousa. Eliminacje mistrzostw świata 2022 rozpoczął od wyjazdowego remisu w marcu 3:3 z Węgrami i zwycięstwa na stadionie Legii nad Andorą 3:0.

W trakcie tych kwalifikacji (na skutek zawirowań w kalendarzu spowodowanych pandemią) Polska wystąpiła w mistrzostwach Europy 2021. Nie wyszła z grupy, ale Portugalczyk pozostał na stanowisku, bo gra drużyny mogła się podobać.

Sousa wprowadził biało-czerwonych do baraży

Robert Lewandowski w reprezentacji Polski występując od 2008 roku

o mundial 2022 w Katarze (bezpośredni awans z grupy wywalczyła Anglia), jednak do nich nie przystąpił.

Pod koniec 2021 roku poprosił bowiem o rozwiązanie umowy. Zastąpił go Czesław Michniewicz i wywalczył przepustki na mistrzostwa świata. Półfinału barażowego nie musiał grać po wykluczeniu Rosji, a w finale tej „ścieżki” wygrał w Chorzowie ze Szwecją 2:0.

Na mundialu w Katarze Polska wyszła z grupy, a w 1/8 finału przegrała z Francją 1:3. Pod koniec grudnia 2022, na skutek m.in. zawirowań wokół kadry, nie przedłużono z Michniewiczem kontraktu.

Następcą w styczniu 2023 roku został Portugalczyk Fernando Santos, który - dwa miesiące później - zaczął kwalifikacje do Euro 2024 w Niemczech od porażki z Czechami. Jego podopieczni już po trzech minutach przegrywali w Pradze 0:2, a ostatecznie ulegli 1:3. Trzy dni później wygrał w Warszawie z Albanią 1:0, ale to był jedyny wartościowy wynik w meczu o punkty za jego kadencji.

Doświadczony trener nie dokończył eliminacji. Trzy porażki w pięciu meczach teoretycznie łatwej grupy, w tym wyjazdowe 2:3 z Mołdawią i 0:2 z Albanią, sprawiły, że we wrześniu 2023 roku władze PZPN rozstały się z Portugalczykiem.

Nowy selekcjoner Michał Probierz nie zdołał „naprawić” sytuacji w tabeli i zajął dopiero trzecie miejsce, wyraźnie za Albanią i Czechami, a tuż przed Mołdawią.

Ta lokata nie dawała prawy gry w Euro 2024, ale biało-czerwoni, dzięki m.in. wcześniejszym wynikom w Lidze Narodów, mogli przystąpić do baraży, które okazały się dla nich zwycięskie - w finale swojej ścieżki pokonali w rzutach karnych Walię w Cardiff.

Turniej w Niemczech kadra Probierza zakończyła na ostatnim miejscu w grupie, a jesienią 2024 spadła z najwyższej dywizji LN, lecz los jej sprzyjał. Występuje w grupie G eliminacji mistrzostw świata 2026, gdzie - oprócz mocnej Holandii - ma trzech rywali teoretycznie słabszych, czyli Litwę, Maltę i Finlandię.

Marcowe mecze potwierdziły te przypuszczenia. Kadra Probierza, chociaż nie zachwyciła stylem, wygrała na PGE Narodowym z Litwą 1:0 i z Maltą 2:0, co w tym momencie daje jej pozycję lidera.

Bezpośredni awans ze strefy UEFA na MŚ 2026 w USA, Kanadzie i Meksyku wywalczą zwycięzcy 12 grup, a zespoły z drugich miejsc i czterech najwyższych sklasyfikowanych zwycięzców grup Ligi Narodów, którzy nie zapewnili sobie przepustek na mundial poprzez eliminacje, zagrają w barażach.

Eliminacje MŚ 2002
02.09.2000 Ukraina - Polska 1:3
07.10.2000 Polska - Białoruś 3:1

Eliminacje ME 2004
07.09.2002 San Marino - Polska 0:2
12.10.2002 Polska - Łotwa 0:1

Eliminacje MŚ 2006
04.09.2004 Irlandia Północna - Polska 0:3
08.09.2004 Polska - Anglia 1:2

Eliminacje ME 2008
02.09.2006 Polska - Finlandia 1:3
06.09.2006 Polska - Serbia 1:1

Eliminacje MŚ 2010
06.09.2008 Polska - Słowenia 1:1
10.09.2008 San Marino - Polska 0:2

Eliminacje ME 2012
Polska nie grała (współgospodarz turnieju finałowego)

Eliminacje MŚ 2014
07.09.2012 Czarnogóra - Polska 2:2
11.09.2012 Polska - Mołdawia 2:0

Eliminacje ME 2016
07.09.2014 Gibraltarczyk - Polska 0:7
11.10.2014 Polska - Niemcy 2:0

Eliminacje MŚ 2018
04.09.2016 Kazachstan - Polska 2:2
08.10.2016 Polska - Dania 3:2

Eliminacje ME 2020
21.03.2019 Austria - Polska 0:1
24.03.2019 Polska - Łotwa 2:0

Eliminacje MŚ 2022
25.03.2021 Węgry - Polska 3:3
28.03.2021 Polska - Andora 3:0

Eliminacje ME 2024
24.03.2023 Czechy - Polska 3:1
27.03.2023 Polska - Albania 1:0

Eliminacje MŚ 2026
21.03.2025 Polska - Litwa 1:0
24.03.2025 Polska - Malta 2:0

SEZON ZACZYNA SIĘ NA TORZE POZNAŃ

SPORTY MOTOROWE Na poznańskim torze Zbigniew Staniszewski rozpocznie walkę o tytuły rallycrossowego mistrza Polski i Europy strefy centralnej. Walka jak zwykle będzie okupiona stresem, ciężką pracą, sporymi pieniędzmi i... porozbijanym autami.

O kres przerwy między sezonami tradycyjnie był dla zespołu Staniszewskiego bardzo pracowity, w efekcie olsztyński kierowca jest gotowy do rozpoczęcia kolejnego sezonu. Rallycrossowiec ze stolicy Warmii i Mazur pozostaje wierny swoim samochodom oraz dwóm cyklom, w których po raz kolejny będzie bronił mistrzowskich tytułów.

Przypominamy, że od 2020 roku Staniszewski dzierży tytuły najlepszego kierowcy najsilniejszej klasy supercars w mistrzostwach Polski i mistrzostwach Europy strefy centralnej.

Sportową bronią olsztyńskiego kierowcy jest Ford Fiesta w dwóch wersjach: słabszej R5 oraz piekielnie mocnej supercars. Kalendarz mistrzostw Polski

przewiduje siedem eliminacji, natomiast rywalizacja w Europie środkowej rozpisana została na dziewięć rund. Trzy imprezy będą punktowane do obu klasyfikacji jednocześnie. Początek sezonu już w najbliższy weekend - na Torze Poznań w dzielnicy Przeźmierowo spotkają się najlepsi kierowcy z Polski i Czech.

- Ostatnie dni przed pierwszym startem to wytężona praca od rana do nocy - przyznaje Zbigniew Staniszewski. - Mechanicy na warsztacie mają pełne ręce roboty, bo każdy musi dopiąć jakieś tematy. A wszystko dlatego, że oba samochody przeszły gruntowną przebudowę - zarówno R5 w wersji light używany do mistrzostw Polski, jak i supercar, którym ponownie pojedziemy w mistrzostwach Europy

Fot. archiwum teamu

Zbigniew Staniszewski bardzo lubi tor w Poznaniu

strefy centralnej. Fiesta R5 została całkowicie rozebrana, wypiąskowana, obspawana, wymalowana i złożona na nowo. Taką przebudowę robimy raz na dwa-trzy lata. Auto dopiero od kilku dni jest

gotowe na tip top. Ale jest to dopiero część przygotowań, bo teraz trzeba trzy busy i dwie przyczepy rozładować, przejrzyć, uzupełnić płyny, narzędzia oraz części. Najważniejsze jednak, że R5-ka, którą

wystartujemy w najbliższy weekend w Poznaniu, jest znakomicie przygotowana. Moglibyśmy nawet za pięć minut stawać do zawodów - uważa olsztyński mistrz kierowcy.

W Poznaniu na początek sezonu odbędzie się łączona eliminacja mistrzostw Polski i mistrzostw Czech. Dzięki temu przyjadą aż cztery supercary naszych południowych sąsiadów.

Wśród nich będzie Ales Fucik w swoim piekielnie szybkim samochodzie, natomiast Staniszewski tym razem postawi na swoje słabsze auto.

- Nie będę miał ponad 600-konnego silnika, bo będę używał tylko połowy tej mocy. Tak ma jednak być, ponieważ w mistrzostwach Polski zależy nam na klasyfikacji light - wyjaśnia Zbigniew Staniszewski. - Cieszę się, że

sezon zaczynamy w Poznaniu, bo jest tam tor, który idealnie pasuje pod naszą R5-tkę. Jest to samochód taktyczny, potrafi przejeżdżać przez szybkie zakręty z dużymi prędkościami. Przez to jestem bardzo pozytywnie nastawiony przed tą eliminacją. Od pięciu lat zdobywamy wszystkie tytuły i robimy duże zamieszanie w środkowej Europie. Jest to jednak okupione stresem, ciężką pracą, sporymi pieniędzmi i... porozbijanym samochodem. W europejskim cyklu jest kilku szalenie groźnych kierowców, więc jak myślę o rywalizacji z nimi, to aż mi ciarki przechodzą po plecach. Są to agresywni kierowcy, którzy nie boją się już na starcie wjechać w drugi samochód i próbować wypchnąć go z toru.

MARZAR

NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

MIESZKANIE 32,3m2 z piwnicą, w wieżowcu, I piętro z windą, osiedle Kormoran, do zamieszkania natychmiast, 296.000 zł, 696-015-105

WWW.DOMKIANGIELSKIE.PL
503-103-703

do wynajęcia

M-3 Narutowicza, 665-400-442

PRACA

dam pracę

ZATRUDNIĘ pracownika w gospodarstwie rolnym, 511-006-831.

ZATRUDNIĘ w gospodarstwie rolnym, 601-772-124

ZATRUDNIĘ w gospodarstwie, 501-172-462

AUTO-MOTO

sprzedam

TOYOTA Avensis 1.9 TDI, 2004. Sprowadzona do Polski w 2008 roku z Niemiec (salon Toyoty w Dortmundzie). Badania technicz-

ne ważne do stycznia 2026. Stan techniczny auta dobry. 501-309-550

USŁUGI

budowa | remont

REMONTY mieszkań hydrauliczne, elektryczne i łazienki, 535-657-867

NAUKA

MATEMATYKA fizyka chemia dojazd tel. 607-056-387

RÓŻNE

sprzedam

BORNITY - NARYBEK karpia i amura, 669-483-895

inne

ODDAM za pół darmo gołębie - białe pocztowe, bociany, do 30 szt. Ostróda, 790-501-154

ROLNICTWO

zwierzęta hodowlane

SKUP bydła rzeźne i eksportowe, wysokie ceny szybka płatność, 451-521-555

pożegnania.net
Wyraź swój żal i zapal wirtualną świeczkę
GAZETA OLSZTYŃSKA

340-314190br-a-M

Pani
lek. med. **Elżbiecie Zdaniukiewicz**
i Jej najbliższej rodzinie
wyraży szczerego współczucia z powodu śmierci
Taty
składają koleżanki i koledzy z olsztyńskiego oddziału
Polskiego Towarzystwa Diagnostyki Laboratoryjnej

443250pb1-a-M

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci
ś. † p. Andrzeja Strota
przyjaciela i człowieka wielkiego serca, wieloletniego członka
stowarzyszenia Rotary Club w Olsztynie. Jego zaangażowanie
i życzliwość na zawsze pozostaną w naszej pamięci.
Rodzinie i bliskim
składamy wyrazy głębokiego współczucia.
Koledzy z Rotary Club w Olsztynie

443250pb1-a-M

NEKROLOGI (wymagany akt zgonu). Terminy przyjęć*:
• na poniedziałek - do piątku do godz. 15.00
• na wtorek, środę, czwartek, piątek - dnia poprzedniego do godz. 7.00-15.00
*Dotyczy Biura Ogłoszeń w Olsztynie, plac Józefa Bema 5
KONDOLENCJE
(wymagany dowód osobisty osoby nadającej) ukazują się w ciągu trzech dni od chwili nadania
WWW.POZEGNANIA.NET
Biuro Ogłoszeń, **OLSZTYN**
plac Józefa Bema 5, tel. 514-800-517
czynne w godz. 7.00-15.00
soboty - nieczynne
b.ogloszen@gazetaolsztynska.pl
Biuro Ogłoszeń, **ELBLĄG**
ul. Rybacka 35
tel. 55-236-18-02
pon.-pt. godz. 8.00-16.00.

289190pb1-C-340-M

Harminiński
ZAKŁAD POGRZEBOWY
dawniej **market**
OLSZTYN 895 355 300
ul. Lengowskiego 18-20 602 327 277
BISKUPIEC 897 152 093
ul. Armii Krajowej 4 608 680 642
POGOTOWIE POGRZEBOWE 89 527-09-09
Pomożemy Ci godnie pożegnać

7250tp-a-M

AR+KA USŁUGI POGRZEBOWE
ARKA
Elżbieta Michałowska Anna Michałowska
OLSZTYN (Zatorze), ul. M. Zientary-Malewskiej 2A
☎ 89 534 72 42, 605 635 908
OLSZTYN (Jaroty), ul. Herberta 16/24
(wejście od Wilczyńskiego, naprzeciw „Medyka”)
☎ 89 526 66 01, 605 665 909
www.arkaolsztyn.pl
Całodobowy przewóz zmarłych

6146190pb1-k-M

WYRWAĆ SIĘ ZE STREFY SPADKOWEJ

PIŁKA NOŻNA\\ W sobotę w Olsztynie spotkają się Stomil i Mławianka, czyli dwa zespoły zagrożone spadkiem z III ligi. Poza tym do Lidzbarka Warmińskiego przyjadą groźne Wigry Suwałki, natomiast Wikielec o punkty powalczy z Pelikanem w Łowiczu.

W rundzie wiosennej III ligi warmińsko-mazurskie trio spisuje się na podobnym poziomie, bowiem wczterech meczach Stomil i Polonia zdobyły po cztery punkty, natomiast Wikielec wzbogacił się o jedno oczko więcej. Trzeba jednak pamiętać, że beniaminek z Lidzbarka Warmińskiego tylko trzy razy pojawił się na boisku, bo spotkanie Polonia - Warta Sieradz z powodu złego stanu boiska zostało przełożone na 30 kwietnia.

A jak w tym czasie spisali się najbliżsi rywale? Sądząc po wynikach, najłatwiej powinien mieć Wikielec, bowiem wiosną Pelikan jeszcze nie zdobył punktu. Osiągnięcia Wigier to zwycięstwo, remis, porażka (u siebie z Mławianką!) oraz przełożony mecz z rezerwami Legii. Natomiast ekipa z Mławy ma na koncie zwycięstwo w Suwałkach oraz wygraną 6:1 z Sokołem. Tyle że potem w takim samym stosunku przegrała z Legią, a w ostatniej kolejce podzieliła się punktami z Polonią.

W Stomilu po niedawnym remisie 2:2 z Wikipcem jest spory niedosyt, bo do ostatniej akcji meczu olsztynianie prowadzili przecież 2:1. Zapowiadało się na drugie zwycięstwo z rzędu, tymczasem rywale doprowadzili do remisu i dwa punkty bezpowrotnie odleciały gdzieś daleko. Warto jednak dodać, że Wikielec doprowadził do remisu po przepięknym uderzeniu rzutu wolnego, bo Mateusz Jajkowski trafił prosto w kociołko. Stomil na dwie ligowe wygrane musi więc jeszcze

W poprzedniej kolejce trzecioligowe derby województwa Wikielec - Stomil zakończyły się podziałem punktów

poczekać, bo ostatni raz zdarzyło się to mu jesienią 2023 roku, gdy zespół w II lidze objął Janusz Bucholc. Jeżeli olsztynianie poważnie myślą o uniknięciu degradacji, to muszą sobie przypomnieć (lub się nauczyć), jak się wygrywa. W sobotę Stomil podejmie Mławiankę, którą jesienią w Mławie ograł 4:3. Mimo to w ligowej tabeli Mławianka jest wyżej, bowiem w środę w zaległym meczu

niespodziewanie na wyjeździe wygrała 2:1 z Wigrami Suwałki. Szkoleniowiec Stomilu Piotr Gurzęda w sobotnim meczu nie będzie mógł skorzystać z Karola Żwira, który musi pauzować, bo został napomniany ósmy raz żółtą kartką. Cały czas kontuzjowani są obrońcy Paweł Flis oraz Piotr Jakubowski. Ten pierwszy w ligowym meczu będzie mógł zagrać dopiero najwcześniej pod koniec

kwietnia. Flis w rundzie jesiennej zagrał wszystkie spotkania od deski do deski, a tę rundę ma już raczej straconą. • **23. kolejka, sobota:** Pelikan Łowicz - GKS Wikielec (15), Stomil Olsztyn - Mławianka Mława (13), Polonia Lidzbark Warmiński - Wigry Suwałki (18), ŁKS Łomża - GKS Bełchatów (15), Jagiellonia II Białystok - Unia Skierniewice (12), Victoria Sulejówek - Lechia Tomaszów

Mazowiecki (17), Świt Nowy Dwór Mazowiecki - Broń Radom (14); **niedziela:** Legia II Warszawa - Sokół Aleksandrów Łódzki (12), Wisła II Płock - Warta Sieradz (13:30). **EM, DRYH**

PO 22 KOLEJKACH		
1. Unia	48	54:24

2. Legia II*	45	52:26

3. Łomża	38	38:29
4. Wigry*	35	33:21
5. Bełchatów	34	37:29

6. Warta*	34 28:28
7. Broń	33 23:24
8. Lechia	32 39:35
9. Świt	30 32:44
10. Wisła II	29 37:36
11. Wikielec	28 27:29
12. Jagiellonia II	27 35:31
13. Mławianka	25 44:50
14. Victoria	24 33:42
15. Stomil	23 29:40
16. Polonia*	20 33:46
17. Pelikan	20 26:42
18. Sokół	12 15:39
* mecz zaległy	

PIĄTEK | 28 | 03 | 2025 |

GAZETA
OLSZTYŃSKA

DZIENNIK
ELBLĄSKI

PARTNER WYDANIA

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Olsztynie

BIZNES

WARMII I MAZUR

PRACODAWCY

”

NIE DA SIĘ UKRYĆ: W ŚWIECIE NIEUSTAJĄCYCH ZMIAN NA RYNKU PRACY KLUCZOWYM ELEMENTEM SUKCESU ZAWODOWEGO JEST INWESTOWANIE W ROZWÓJ. WŁAŚNIE DLATEGO TAK ISTOTNE JEST WSPARCIE ZARÓWNO DOŚWIADCZONYCH SPECJALISTÓW, JAK I MŁODYCH TALENTÓW STAWIAJĄCYCH PIERWSZE KROKI W KARIERZE. Z POMOCĄ PRZYCHODZI KRAJOWY FUNDUSZ SZKOLENIOWY, KTÓRY UMOŻLIWIA NIE TYLKO DOFINANSOWANIE SZKOLEŃ, ALE TAKŻE POMOC W ODKRYCIU WŁASNEGO POTENCJAŁU ZAWODOWEGO. TO NARZĘDZIE, KTÓRE OTWIERA DRZWI DO NOWYCH MOŻLIWOŚCI.

///czytaj na str. 4-5

wawa.info

PORTAL DLA WARSZAWY I MAZOWSZA

NOWY PORTAL WAWA.INFO

SPIS TREŚCI

4 Krajowy Fundusz Szkoleniowy
— żeby wspomóc rynek pracy

6 Stopa bezrobocia w kraju,
regionie i w powiatach

7 Rynek pracy w pigułce

8 Inteligentna
specjalizacja – czy naprawdę
przyspiesza rozwój?

10 Barometr zawodów 2025
Warmia i Mazury

11 Jak zdobyć pierwszy milion?

12 Is smart
specialisation good?

14 Branding, czyli jak się uczyć
ze statystyk

str. 3-4

Fot. materiały firmy Seftlin

str. 8

str. 11

str. 14

Fot. Chaosman_Studio - stock.adobe.com

KRAJOWY FUNDUSZ SZKOLENIOWY — ŻEBY WSPOMÓĆ RYNEK PRACY

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Olsztynie

Krajowy
Fundusz
Szkoleniowy

— OSTATNIE LATA GWAŁTOWNYCH PRZEMIAN SPOŁECZNYCH, GOSPODARCZYCH I TECHNOLOGICZNYCH POKAZUJĄ JAK WAŻNE SĄ UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE ORAZ OTWARTOŚĆ NA ZMIANY. DZIŚ ZDOBYWANIE NOWYCH KWALIFIKACJI I NAUKA NOWYCH UMIEJĘTNOŚCI NIE SĄ KWESTIĄ WYBORU LECZ KONIECZNOŚCIĄ I STANOWIĄ NIEODŁĄCZNY ELEMENT KARIERY — MÓWI **BOŻENA PIĄTEK**, DYREKTOR WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU PRACY W OLSZTYNIE.

Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS) jest narzędziem rynku pracy. Stanowi wydzieloną część Funduszu Pracy. Jak podaje Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej — ta część składki jest przeznaczana na kształcenie ustawiczne podejmowane z inicjatywy lub za zgodą pracodawcy. Kształcenie to polega na stałym rozwoju i doskonaleniu przez całe życie.

Nie da się ukryć: żyjemy w świecie, w którym stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych to klucz do sukcesu na rynku pracy. Dlatego tak ważne jest wspieranie zarówno doświadczonych pracowników, jak i młodych osób, które przy wyborze swojej kariery zawodowej na rynku pracy stawiają dopiero pierwsze kroki. Stąd warto wiedzieć, jak działa Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS) i jaką pomoc można dzięki niemu uzyskać.

KRAJOWY FUNDUSZ SZKOLENIOWY KROK PO KROKU

Krajowy Fundusz Szkoleniowy to program, którego głównym celem jest **zapobieganie utracie pracy z powodu braku dopasowania kompetencji pracowników do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki**.

Co za tym idzie — KFS wspiera rozwój zawodowych kompetencji pracowników i/lub pracodawców oraz umożliwia dofinansowanie kosztów szkoleń, dzięki którym beneficjenci zyskują dofinansowanie na podniesienie swoich kwalifikacji.

JAK TO DZIAŁA?

Pracodawca zainteresowany podniesieniem kwalifikacji własnych lub swojego pracownika składa wniosek o dofinansowanie ze środków KFS na wybraną formę kształcenia ustawicznego. Samo dofinansowanie kosztów może być różne, w zależności od długości trwania i rodzaju wsparcia. Środki KFS

Fot. materiały firmy Safilin

przyznawane są na podstawie naborów, w których uczestniczyć mogą różne podmioty, niezależnie od rodzaju formy organizacyjnej danego pracodawcy.

Przykładowo — dofinansowanie kosztów może obejmować kursy językowe, szkolenia z zakresu obsługi maszyn czy warsztaty związane z rozwojem umiejętności miękkich. Ponieważ środki Krajowego Funduszu Szkoleniowego są ograniczone, warto śledzić informacje na temat dostępnych naborów i terminach składania wniosków.

— Nasza firma korzystała ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego w latach 2020-2023 — mówi **Dorota Rynkowska** z firmy DWS Wind Turbine Service. — W szkoleniach specjalistycznych brali udział nasi technicy. Sama procedura przygotowania i złożenia wniosku

nie jest skomplikowana — czasem jedynie narzucone zgóry priorytety sprawiają trudność, bo pracodawca musi się w nie po prostu wpasować. Natomiast sposób przygotowania i złożenia wniosku to kwestia kilku godzin. Polityka firmy jest taka, iż środki Funduszu przeznaczone są na wsparcie kształcenia pracowników, którzy już są zatrudnieni. Co do kosztów — to jako beneficjent ponosimy 20% kosztów szkolenia. Krajowy Fundusz Szkoleniowy pokrywa pozostałe 80%. Do tego trzeba pamiętać, że ze środków KFS finansowane jest tylko szkolenie — wszelkie dodatkowe koszty, np. dojazd, nocleg — są już poza finansowaniem. Środki Krajowego Funduszu Szkoleniowego to bez wątpienia bardzo dobra inwestycja w potencjał kadrowy każdej firmy. Niestety, często

pula środków jest ograniczona i szybko się kończy, dlatego trzeba być czujnym i nie zależeć ze złożeniem wniosku.

DLA KOGO?

KFS adresowany jest zarówno do pracowników, jak i pracodawców, którzy chcieliby skorzystać z różnych form kształcenia ustawicznego. Osoby zainteresowane tą formą wsparcia powinny śledzić informacje na temat bieżących naborów oraz terminów składania wniosków na stronach Powiatowego Urzędu Pracy, właściwego ze względu na siedzibę pracodawcy albo miejsce prowadzenia działalności. To tam znajdą też informacje na temat szczegółowych zasad aplikowania o wspomniane środki.

O dofinansowanie kosztów kształcenia ustawicznego może

wystąpić zarówno jednostka organizacyjna (również nieposiadająca osobowości prawnej), jak i osoba fizyczna, jeżeli zatrudnia co najmniej jednego pracownika.

Znaczenia nie ma ani rodzaj umowy o pracę, ani wymiar czasu pracy — pełen czy tylko część etatu.

— Krajowy Fundusz Szkoleniowy jest dla mojej firmy niezwykle ważny. Przede wszystkim pomaga w jej transformacji — mówi **Marcin Uścińowicz**, prezes spółki Safilin. — Cieszy mnie, że wytyczne KFS w bardzo dużej mierze odpowiadają zarówno strategii naszej firmy, jak i planom na najbliższą przyszłość. Pamiętamy, że KFS pomaga firmom, w których stanowiska niektórych pracowników są zagrożone, ale pomaga też w transformacji, zwłaszcza cyfrowej, oraz we wdrażaniu nowych narzędzi. Bez ludzi nie ma zmiany — nigdy nie można o tym zapomnieć. Każde szkolenie czy warsztaty w firmie przekładają się potem na lepszą organizację pracy i łatwiejsze wprowadzanie zmian. Wszystko to dzięki Krajowemu Funduszowi Szkoleniowemu. A jeszcze do tego korzystanie z niego nie jest specjalnie trudne. Mam doświadczenia z innych województw i wiem, że różnie bywa, ale tu, zarówno Powiatowy Urząd Pracy w Szczytnie, jak i w Ostródzie — są zawsze bardzo pomocne, a procedura odbywa się bezproblemowo. Cały czas mamy wsparcie i na bieżąco otrzymujemy wszystkie informacje. Zyczyłbym sobie jedynie, żeby tych ofert z KFS-u było jeszcze więcej. To byłby jeszcze większy przyczynek do rozwoju firmy, a co za tym idzie — naszego regionu.

Środki KFS przekazane pracodawcom prowadzącym działalność gospodarczą w rozumieniu prawa konkurencji UE, stanowią tzw. pomoc de minimis. Jest to taki rodzaj wsparcia

Fot. materiały firmy DWS Wind Turbine Service

dla przedsiębiorców, które nie narusza konkurencji na rynku. Suma wartości udzielonej pomocy de minimis nie może przekroczyć 200 tysięcy euro w przeciagu 3 lat.

— *KFS jest doskonałym narzędziem, dzięki któremu urzędy pracy mogą wspierać rozwój kwalifikacji i kompetencji zawodowych pod potrzeby nowoczesnej gospodarki a pracodawcy utrzymać doświadczonych pracowników w zatrudnieniu poprzez dopasowanie ich kwalifikacji do wymogów zmieniającej się rzeczywistości* — mówi dyrektor **Bożena Piątek**. — *W ciągu ponad dziesięciu lat funkcjonowania KFS z różnych form kształcenia ustawicznego sfinansowanych z tych środków skorzystało ponad 2,5 tys. pracodawców i ponad 30,0 tys. pracowników. Na ten cel wy-*

datkowaliśmy ponad 70 mln zł. Uważam, że to dobrze zainwestowane pieniądze, które przyniosą korzyści regionalnemu rynkowi pracy.

HISTORIA I PRAWO

Krajowym Funduszem Szkoleniowym zarządza Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, które corocznie decyduje o podziale środków na poszczególne województwa. Na poziomie lokalnym zarządzanie odbywa się przez powiatowe urzędy pracy (PUP), które są odpowiedzialne za rozpatrywanie wniosków składanych przez pracodawców i podejmowanie decyzji o przyznaniu środków. To powiatowe urzędy pracy organizują nabory wniosków i przyznają środki na podstawie określonych kryteriów. O dofinansowanie kosztów kształcenia ustawicznego mogą

wystąpić wszystkie podmioty definiowane jako pracodawcy.

Sam KFS funkcjonuje w Polsce od 2014 roku. Dzięki niemu pracodawcy mają możliwość dostosowania kompetencji swojej kadry do aktualnych wymogów rynkowych, co przyczynia się do zwiększenia efektywności i innowacyjności przedsiębiorstw. Ponadto poprzez finansowanie szkoleń, kursów, czy innych form podnoszenia kwalifikacji, pozwala pracownikom zdobywać umiejętności zgodne z aktualnymi potrzebami rynku pracy w regionie.

Zasady tworzenia i wydatkowania KFS regulują przepisy Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2025 poz. 214).

Magdalena Maria Bukowiecka

Korzystałam z materiałów na stronie praca.gov.pl oraz Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

PRIORYTETY WYDATKOWANIA KFS W ROKU 2025

Limit podstawowy — tzw. Pula Ministra:

- 1) Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji w zawodach określonych jako deficytowe na danym terenie tj. w powiecie lub w województwie.
- 2) Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji w związku z zastosowaniem w firmach nowych procesów, technologii i narzędzi pracy.
- 3) Wsparcie kształcenia ustawicznego pracodawców i ich pracowników zgodnie z potrzebami szkoleniowymi, które pojawiły się na terenach dotkniętych przez powódź we wrześniu 2024 roku.
- 4) Poprawa zarządzania i komunikacji w firmie w oparciu o zasady przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi, rozwoju dialogu społecznego, partycypacji pracowniczej i wspierania integracji w miejscu pracy.
- 5) Promowanie i wspieranie zdrowia psychicznego oraz tworzenie przyjaznych środowisk pracy poprzez m.in. szkolenia z zakresu zarządzania wiekiem, radzenia sobie ze stresem, pozytywnej psychologii, dobrostanu psychicznego oraz budowania zdrowej i różnorodnej kultury organizacyjnej.
- 6) Wsparcie cudzoziemców, w szczególności w zakresie zdobywania wiedzy na temat polskiego prawa pracy i integracji tych osób na rynku pracy.
- 7) Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji niezbędnych w sektorze usług zdrowotnych i opiekuńczych.
- 8) Rozwój umiejętności cyfrowych.
- 9) Wsparcie rozwoju umiejętności związanych z transformacją energetyczną.

Rezerwa — tzw. Pula Rady Rynku Pracy:

- 10) Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji osób po 50 roku życia.
- 11) Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności.
- 12) Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji osób z niskim wykształceniem.
- 13) Wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji w obszarach/branżach, które powiatowe urzędy pracy określają na podstawie wybranych przez siebie dokumentów strategicznych, analiz czy planów rozwoju jako istotne dla danego powiatu czy województwa.

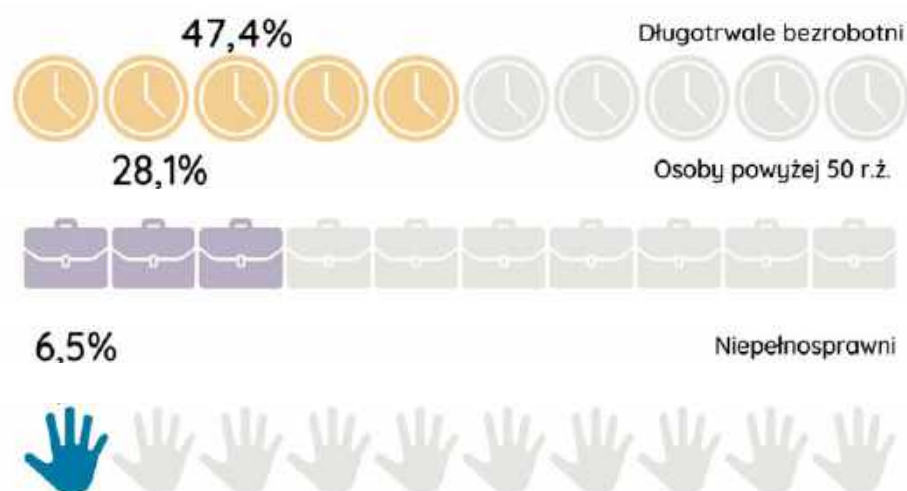
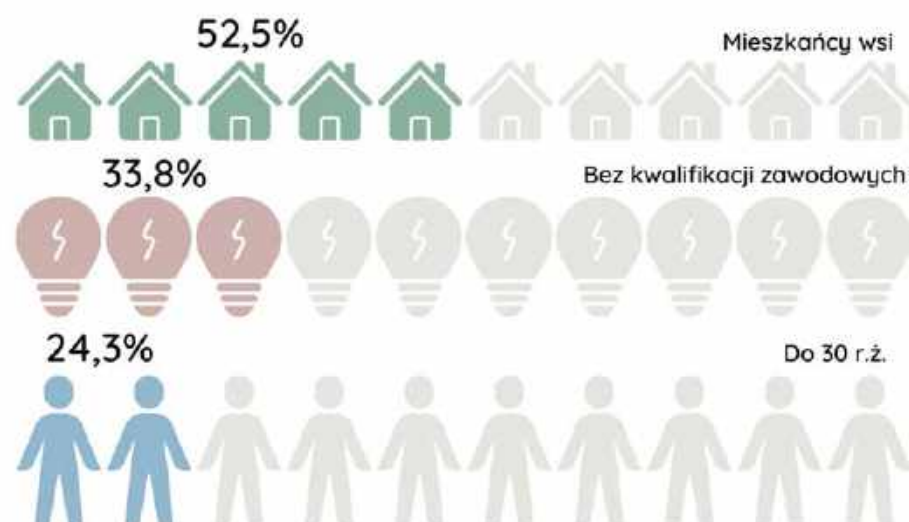
Gender	Percentage	Number of persons
Men	47,6%	18 496 osób
Women	52,4%	20 383 osoby
Total		38 879 osób

Liczba osób bezrobotnych wg stanu na dzień 31.12.2024 r.

Lata	Liczba ludności (tys.)
2002	2,0
2003	4,2
2004	6,3
2005	6,4
2006	6,8
2007	7,9
2008	8,2
2009	9,1
2010	9,3
2011	9,3
2012	10,4
2013	10,6
2014	11,1
2015	12,4
2016	12,5
2017	12,5
2018	12,8
2019	12,8
2002	8,3
2019	14,7
2002	5,1
2019	12,8

Struktura ofert wolnych miejsc pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 roku

PARTNER WYDANIA

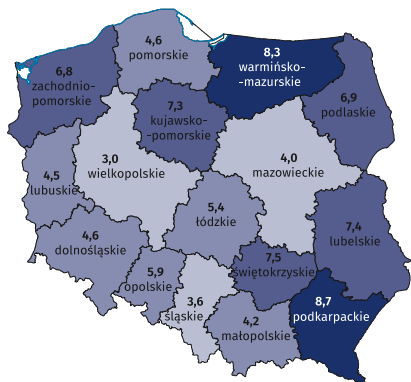

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Olsztynie

PARTNER MERYTORYCZNY

Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r.

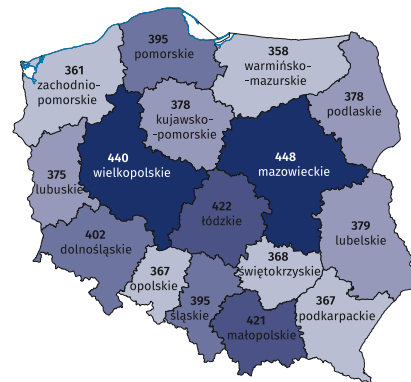

Na koniec 2024 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 8,3% i była jedną z najwyższych w kraju. W porównaniu z 2023 r. stopa bezrobocia w województwie, podobnie jak w kraju, nie zmieniła się. Najwyższy wskaźnik odnotowano w województwie podkarpackim, najniższy w wielkopolskim.

W %
8,1 – 8,7
6,1 – 8,0
4,1 – 6,0
3,0 – 4,0

Pracujący^a w gospodarce narodowej na 1000 ludności w czerwcu 2024 r.

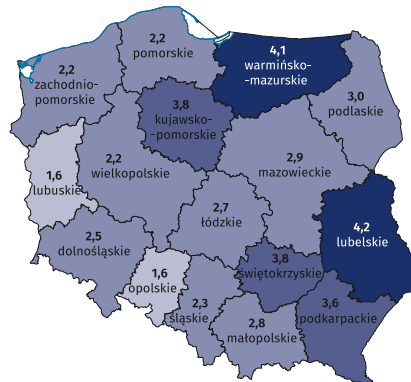
W województwie warmińsko-mazurskim na koniec czerwca 2024 r. na każdy 1000 mieszkańców przypadało 358 osób pracujących – najmniej w kraju. Najwyższy poziom wskaźnika zanotowano w województwie mazowieckim, za nim znalazło się wielkopolskie. Krajowy wyniósł 403 pracujących.

W %
431 – 448
411 – 430
391 – 410
371 – 390
358 – 370

a Według miejsca zamieszkania, bez zagranicy.

Stopa bezrobocia w 4 kwartale 2023 r. (BAEL)

Według Badań Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) stopa bezrobocia (udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii, wśród osób w wieku 15–89 lat) w 4 kwartale 2024 r. w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 4,1% i była wyższa od średniej krajowej (2,8%). Najwyższa stopa bezrobocia wystąpiła w województwie lubelskim, a najniższa w lubuskim i opolskim.

W %
4,1 – 4,2
3,1 – 4,0
2,1 – 3,0
1,6 – 2,0

Wskaźnik zatrudnienia w 4 kwartale 2024 r. (BAEL)

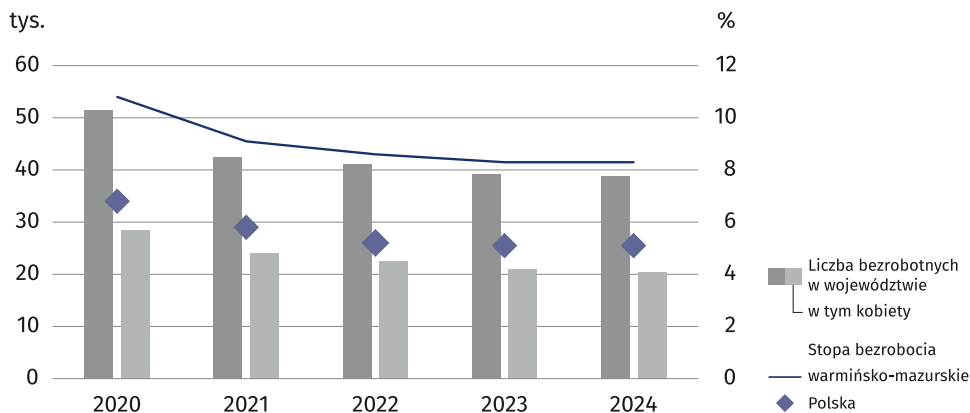
Według Badań Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wskaźnik zatrudnienia (udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności tej kategorii, wśród osób w wieku 15–89 lat) w 4 kwartale 2024 r. w województwie warmińsko-mazurskim wyniósł 53,5% i był jednym z najniższych w kraju (przed podkarpackim). Najwyższy wskaźnik wystąpił w województwie mazowieckim.

W %
58,1 – 61,5
56,1 – 58,0
54,1 – 56,0
50,8 – 54,0

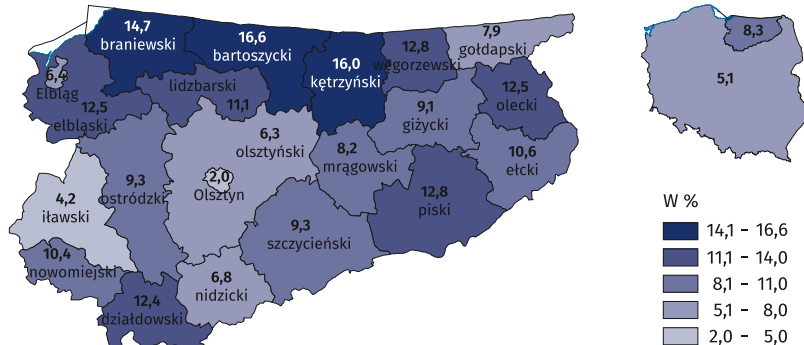

Bezrobocie rejestrowane

W końcu grudnia 2024 r. w powiatowych urzędach pracy województwa warmińsko-mazurskiego zarejestrowanych było 38,9 tys. osób bezrobotnych, tj. o 0,4 tys. mniej niż w analogicznym okresie 2023 r. (o 1,1%). Stopa bezrobocia rejestrowanego pozostała na poziomie sprzed roku.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim w 2024 r.

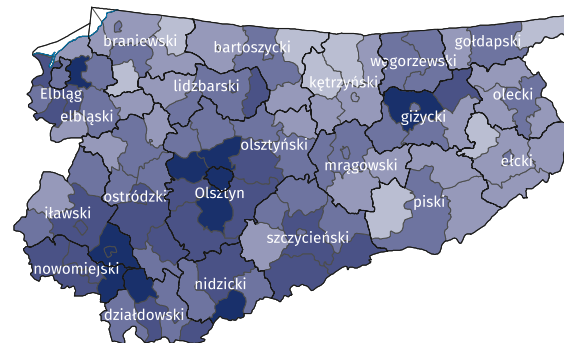

W %
14,1 – 16,6
11,1 – 14,0
8,1 – 11,0
5,1 – 8,0
2,0 – 5,0

Na koniec grudnia 2024 r. do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały bartoszkowski i kętrzyński. Jedynie w dwóch powiatach – Olsztynie i iławskim, stopa bezrobocia była niższa od ogólnopolskiej.

W porównaniu z 2023 r. spadek stopy bezrobocia wystąpił w ponad połowie powiatów, najwyższy w powiecie oleckim. Wzrost wskaźnika zanotowano w siedmiu powiatach m.in. w ostródzkim i lidzbarskim. W powiecie giżyckim i kętrzyńskim stopa bezrobocia nie zmieniła się.

Pracujący^a w gospodarce narodowej na 1000 ludności według gmin w czerwcu 2024 r.

W %
391 – 457
361 – 390
331 – 360
301 – 330
270 – 300

a Według miejsca zamieszkania, bez zagranicy.

Na koniec czerwca 2024 r. gminą o największej liczbie pracujących przypadającej na 1000 mieszkańców była gmina wiejska Lubawa – 457 (wskaźnik wyższy od wojewódzkiego i krajowego). Najniższy poziom wskaźnika zanotowano w gminie wiejskiej Barciany (270).

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Olsztynie

Urząd Statystyczny
w Olsztynie

INTELIGENTNA SPECJALIZACJA – CZY NAPRAWDĘ PRZYSPIESZA ROZWÓJ?

STRATEGIE INTELIGENTNEJ SPECJALIZACJI ODGRYWAJĄ WAŻNĄ ROLĘ W STYMULOWANIU BADAŃ I INNOWACJI NA POZIOMIE REGIONALNYM W MNIEJ ROZWINIĘTYCH REGIONACH UE I PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH. MOGĄ RÓWNIEŻ ODGRYWAĆ WAŻNĄ ROLĘ W TRANSFORMACJI PRZEMYSŁOWEJ. CZY DLA KAŻDEGO REGIONU TE STRATEGIE SĄ DOBRE? CZY DOBRE SĄ DLA WARMII I MAZUR?

zakładają, że badania i rozwój są głównym źródłem wiedzy dla innowacji, a możliwości nauki i technologii (S&T) są głównymi czynnikami napędzającymi zmiany technologiczne.

(2) Polityka przemysłowa jest zorientowana na innowacje i koncentruje się na wpływie ekonomicznym działań innowacyjnych w określonym kontekście przemysłowym. Stąd jej nacisk na różnorodne czynniki, które wspólnie generują wzrost produktywności, zatrudnienie lub konkurencyjność określonych branż. Ostatnie zmiany technologiczne, przemysłowe i społeczne pokazują, że sama innowacja niekoniecznie prowadzi do generowania miejsc pracy lub równości dochodów. Dlatego polityka innowacyjna nie jest wystarczająca, by sprostać wyzwaniom ekonomicznym i społecznym, które pojawiają się w wyniku generowania nowych działań innowacyjnych. Ponadto systemowy charakter produkcji i wyzwania stawiane przez coraz bardziej złożone współzależności w różnych gałęziach przemysłu wymagają nowej perspektywy przemysłowej w promowaniu wzrostu i wdrażaniu innowacji.

(3) Polityka regionalna zajmuje się rozwijaniem potencjału zrównoważonego rozwoju we wszystkich regionach UE w sposób sprzyjający wysokiemu poziomowi spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej. Jej nacisk na innowacje będzie się różnił w zależności od struktury gospodarczej, rodzajów zasobów i poziomu dochodów. Wymaga to podejść opartych na miejscu, które opierają się na lokalnych

Od 2014 r. inteligentne specjalizacje stały się w Europie centralnym podejściem wobec regionalnej polityki innowacji i spójności. W programie europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych na lata 2014-2020 dostęp do finansowania UE stał się warunkiem posiadania przez regiony strategii inteligentnej specjalizacji. Celem było wprowadzenie na rynek 15 000 nowych produktów, 140 000 nowych start-upów i 350 000 nowych miejsc pracy do 2020 r. Miało to zostać osiągnięte

nięte dzięki inwestycji w wysokości 67 mld EUR na wsparcie ponad 120 strategii inteligentnej specjalizacji opracowanych przez regiony w Europie.

INNOWACYJNE KORZENIE

Inteligentna specjalizacja ma swoje korzenie w pojęciu polityki innowacji opartej na miejscu. Charakteryzuje się identyfikacją strategicznych obszarów interwencji w oparciu o analizę mocnych stron i potencjału gospodarki regionalnej. Dlatego dziś

warto w trybie dość pilnym rozważyć to, co zostało osiągnięte, i to, co wciąż pozostaje do zrobienia w najbliższej przyszłości. Eksperti proponują skupić się na pięciu tematach.

(1) Polityka innowacji napędzana badaniami i rozwojem tradycyjnie koncentruje się na generowaniu nowych technologii i wiedzy pionierskiej w celu komercjalizacji wiedzy opartej na badaniach i rozwoju. Jest to główny obszar polityki generowania wzrostu opartego na

technologii i stanowi główny cel większości krajów i regionów UE, niezależnie od tego, czy są one opóźnione, czy liderami technologicznymi. Program ramowy UE w zakresie badań i rozwoju również podąża za tym podejściem. W UE konkretne rodzaje polityki innowacji napędzanej badaniami i rozwojem koncentrują się albo na nauce i wspólnych badaniach i rozwoju, albo na komercjalizacji publicznych badań i rozwoju, albo na badaniach i rozwoju przedsiębiorstw. Jednak wszystkie

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Olsztynie

możliwościach i promują innowacyjne pomysły poprzez interakcję lokalnej i ogólnej wiedzy oraz podmiotów endogenicznych i egzogenicznych w projektowaniu i realizacji polityk publicznych.

(4) Chociaż sam rozwój nowych technologii nie rozwiąże żadnego z nowych wielkich wyzwań społecznych, dla niektórych przynajmniej tworzenie i przyjmowanie bardziej efektywnych i odpowiednich technologii jest niezbędną częścią każdego rozwiązania. Wielkie wyzwania społeczne nie nadają się do podejścia „naprawy technologii”, ponieważ są to kwestie wielowymiarowe. Zamiast tego wymagają transformacji całego systemu w różnych typach sektorów i obejmują partnerstwa między różnymi podmiotami (prywatnym, publicznym, trzecim sektorem, społeczeństwem obywatelskim). Pod tym względem prawie wszystkie dzisiejsze wyzwania mają szerszy charakter i wymagają wysiłków, które są ustrukturyzowane na dłuższą metę. Niemniej jednak **zorientowane na misję programy i polityki badawczo-rozwojowe** może być bardzo cenne, jeśli są dobrze zaprojektowane, aby pasować do konkretnego wyzwania i kontekstu.

(5) Wraz ze wzrostem współzależności krajów, firm i regionów w globalnych przepływach wiedzy i globalnych łańcuchach wartości, zakres polityk zorientowanych na badania i innowacje, przemysł, spójność i misję rozszerza się o mechanizmy i narzędzia służące rozwiązywaniu problemów otwartej innowacji, wymiany zadań i zwiększonej zależności międzyregionalnej. Doprowadziło to do stopniowego pojawienia się nowego obszaru polityki, który jest specjalnie skoncentrowany na **promowaniu łańcuchów wartości innowacji**. Nowe inicjatywy mają na celu ustanowienie międzyregionalnych łańcuchów wartości innowacji w celu dostosowania regionalnych specjalizacji i możliwości w celu przyspieszenia wdrażania technologii. Celem nie jest odtworzenie całych łańcuchów dostaw w obrębie kraju/regionu, ale wykorzystanie powiązań eksterytorialnych w celu wzmocnienia pozycji regionu/kraju w globalnych lub regionalnych łańcuchach wartości.

Fot. Anton Sainikow - stock.adobe.com

Ważne, by uznać, że żaden z pięciu obszarów polityki wymienionych powyżej nie jest wystarczający do utrzymania rozkwitającej gospodarki opartej na innowacjach. Tylko wtedy, gdy są one wzajemnie kompatybilne i uzupełniają się, możemy oczekiwać pozytywnych wyników dotyczących zrównoważonej działalności gospodarczej i dobrobytu społecznego.

S3

Strategie inteligentnej specjalizacji wspierają wzrost oparty na wiedzy w regionach i krajach UE. Mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia inteligentniejszej, zrównoważonej i inkluzywnej Europy. Badania i innowacje są kluczowe dla zrównoważonej i inteligentnej transformacji gospodarczej. Są one centralne dla głównych celów UE, takich jak zielone i cyfrowe transformacje. Dlatego już w 2010 r. Komisja Europejska wezwała rządy krajowe i regionalne do opracowania strategii inteligentnej specjalizacji (S3) dla badań i innowacji (R&I), by zachęcić

wszystkie regiony europejskie do odkrycia swojej przewagi konkurencyjnej. Dzięki inteligentnej specjalizacji badania i innowacje są włączane do głównego nurtu — po raz pierwszy jako narzędzia rozwoju regionalnego. Ponad dekadę później koncepcja ta mocno zakorzeniła się w polityce regionalnej UE. Uczestnictwo, ustalanie priorytetów i lokalizacja, kluczowe filary S3, zostały w pełni wchłonięte w praktykę rozwoju regionalnego.

Inteligentna specjalizacja naprawdę zmieniła sposób, w jaki regiony europejskie projektują swoje strategie innowacji, wzmacniając współpracę na wszystkich szczeblach.

TRZY FILARY S3

Lokalizacja

Inteligentna specjalizacja to podejście oparte na miejscu, opiera się na aktywach i zasobach dostępnych na danym terytorium.

Priorytetyzowanie

S3 muszą identyfikować i kon-

centrować zasoby na ograniczonym zestawie obszarów, tzw. priorytetach inwestycyjnych S3.

Udział

S3 wymagają, aby interesariusze z poczwórnej helisy (sektor publiczny, badania, sektor prywatny i społeczeństwo obywatelskie) angażowali się w cały cykl strategii. Lokalni aktorzy muszą wspierać definiowanie, przegląd, monitorowanie i wdrażanie priorytetów inwestycyjnych S3.

Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji

W nowym okresie programowania 2021–2027 większą uwagę poświęcono zarządzaniu, z nowym tematycznym warunkiem umożliwiającym „Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji”, składającym się z siedmiu kryteriów spełnienia, a mianowicie:

1. Aktualna analiza wyzwań dla dyfuzji innowacji i cyfryzacji.
2. Istnienie kompetentnej regio-

nalnej lub krajowej instytucji lub organu odpowiedzialnego za zarządzanie strategią inteligentnej specjalizacji.

3. Narzędzia monitorowania i oceny służące do pomiaru realizacji celu strategii.
4. Funkcjonowanie współpracy interesariuszy („proces odkrywania przedsiębiorczego”).
5. Działania niezbędne do poprawy krajowego lub regionalnego systemu badań i innowacji, w stosownych przypadkach.
6. W stosownych przypadkach działania wspierające transformację przemysłową.
7. Środki służące wzmocnieniu współpracy z partnerami spoza danego państwa członkowskiego w obszarach priorytetowych wspieranych przez strategię inteligentnej specjalizacji.

Magdalena Maria Bukowiecka
Korzystałam z opracowania „The Role of Smart Specialisation in the EU Research and Innovation Policy Landscape” (Dominique Foray, Kevin Morgan and Slavo Radošević) oraz z materiałów na stronie ec.europa.eu.

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Olsztynie

Barometr zawodów 2025

województwo warmińsko-mazurskie

www.barometrzwodow.pl

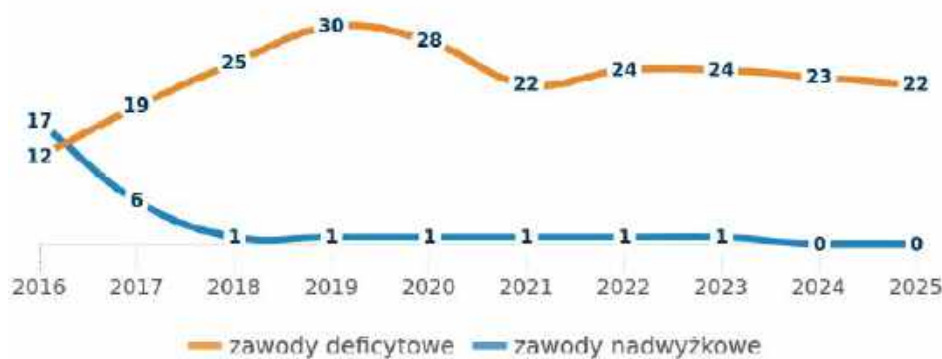
INFORMACJE O RYNKU PRACY

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych stan na koniec I półrocza 2024	35 624
Liczba ofert pracy Liczba ofert pracy w Centralnej Bazie Ofert Pracy napływ II półrocze 2023 i I półrocze 2024	38 576
Liczba oświadczeń o zamiarze zatrudnienia cudzoziemca napływ II półrocze 2023 i I półrocze 2024	7 933

PROGNOZA NA 2025 R.

Liczba zawodów deficytowych w których jest więcej ofert pracy niż kandydatów	22
Liczba zawodów zrównoważonych w których liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby kandydatów	144
Liczba zawodów nadwyżkowych w których liczba ofert pracy jest mniejsza niż liczba kandydatów	0

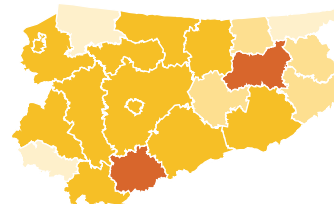
Liczba zawodów deficytowych i nadwyżkowych wg Barometru zawodów

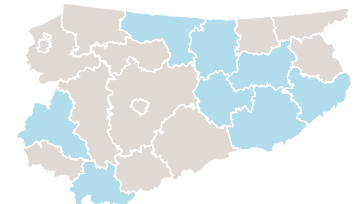
KOMENTARZ

Liczba osób zarejestrowanych w urzędach pracy województwa warmińsko-mazurskiego wg stanu na dzień 30.09.2024 r. wyniosła 36 281 osób. W porównaniu do analogicznego miesiąca roku poprzedniego (ujęcie roczne) odnotowany jest spadek bezrobocia – o 1 181 osób, tj. 3,2%. We wrześniu 2024 r. do urzędów pracy wpłynęło 3 001 ofert wolnych miejsc pracy (o 59 ofert, tj. o 1,9% mniej niż we wrześniu 2023 r.). W tegorocznej edycji badania Barometr zawodów eksperci wskazali 22 grupy zawodów, w których odnotowany zostanie deficyt. Braki kadrowe nadal w głównej mierze odczuwalne będą w branży budowlanej, transportowej oraz medycznej. Dodatkowo branża edukacyjna odczuje brak kandydatów do pracy - w szkolnictwie wzrasta problem z obsadzeniem etatów w poszczególnych szkołach. Deficyt nie będzie dotyczył już tylko nauczycieli przedmiotów zawodowych czy praktycznej nauki zawodu, ale również przedmiotów ogólnokształcących (w szczególności: matematyki, fizyki, chemii) oraz nauczycieli szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych. Od dwóch lat wzrasta ponadto zapotrzebowanie na psychologów w placówkach edukacyjnych, które nadal borykać się będą z niewystarczającą liczbą specjalistów z tej dziedziny. W nadchodzącym roku eksperci nie przewidują grup zawodów nadwyżkowych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

LICZBA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH W POWIATACH

LICZBA ZAWODÓW NADWYŻKOWYCH W POWIATACH

pow. 60 zawodów deficytowych	pow. 13 zawodów nadwyżkowych
41-60 zawodów deficytowych	10-12 zawodów nadwyżkowych
21-40 zawodów deficytowych	7-9 zawodów nadwyżkowych
11-20 zawodów deficytowych	4-6 zawodów nadwyżkowych
1-10 zawodów deficytowych	1-3 zawodów nadwyżkowych
brak zawodów deficytowych	brak zawodów nadwyżkowych

TRWAŁE DEFICYTY I NADWYŻKI

ZAWODY NIEPRZERWANIE W DEFICYCIE W OSTATNICH 5 LATACH

cieśle i stolarze budowlani
dekarze i blacharze budowlani
elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy
kierowcy autobusów
kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych
kucharze
lekarze
mechanicy pojazdów samochodowych
monterzy instalacji budowlanych
murarze i tynkarze
operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych
pielęgniarki i położne
pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie
samodzielni księgowi
spawacze
ślusarze

ZAWODY NIEPRZERWANIE W DEFICYCIE W OSTATNICH 10 LATACH

cieśle i stolarze budowlani
dekarze i blacharze budowlani
kierowcy autobusów
mechanicy pojazdów samochodowych
pielęgniarki i położne
spawacze
ślusarze

JAK ZDOBYĆ PIERWSZY MILION?

PODCZAS XIX EDYCJI KONFERENCJI PR W SAMORZĄDZIE I ADMINISTRACJI PAŃSTWOWEJ OGŁOSZONO WYNIKI KOLEJNEJ ODSŁONY KONKURSU KRYSTAŁY PR-U. JEGO CELEM JEST PROMOWANIE WARTOŚCIOWYCH INICJATYW ORAZ KREATYWNYCH ROZWIĄZAŃ W WYKORZYSTANIU NARZĘDZI PUBLIC RELATIONS. JEDNO Z WYRÓŻNIEŃ ZDOBYŁ POWIAT OLSZTYŃSKI.

Jury, złożone z profesjonalistów, któremu przewodniczył prof. Sławomir Smyczek z Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, wyróżniło w kategorii „Najlepsza promocja/event instytucji kultury” działania Starostwa Powiatowego w Olsztynie. Projekt dotyczył rewaloryzacji XIX-wiecznego budynku dawnej bożnicy żydowskiej w Barczewie i utworzenia w nim Powiatowego Atelier Kultury SYNAGOGA.

Powiat Olsztyński stał się właścicielem obiektu w lipcu 2021 roku, przejmując go nieodpłatnie od Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego „Pojezierze”, które nie było w stanie dłużej utrzymać budynku ani funkcjonującej w nim galerii sztuki.

– Budynek wymagał gruntownego remontu i prac konserwatorskich – wspomina Krystyna Szter, powiatowa radna i „społeczny kustosz” synagogi. – To cenny zabytek, jeden z niewielu

zachowanych judaików na terenie Warmii i Mazur, a niegdyś Prus Wschodnich.

Aby zdobyć pieniądze na rewaloryzację obiektu i przywrócić mu dawny blask, Powiat postanowił w 2022 roku namówić mieszkańców województwa, by zgłosili synagogę do konkursu „Nasz Zabytek”, organizowanego co roku przez Fundację „Most the Most” Banku Gospodarstwa Krajowego. Kampania PR, realizowana przez komórkę promocji olsztyńskiego starostwa, odegrała kluczową rolę w sukcesie projektu. Liczne publikacje w mediach tradycyjnych i online, aktywność w mediach społecznościowych, kampanie graficzne i marketing szeptany przekonały mieszkańców do wsparcia tej inicjatywy.

– Udało nam się wywołać „po-spolite ruszenie”, dzięki któremu barczewska synagoga pokonała prawie czterdzieści innych zabytkowych obiektów zgłoszonych do konkursu i została jego laureatem

– dodaje Andrzej Abako, starosta olsztyński. – W ten sposób zdobyliśmy pierwszy milion na jej rewaloryzację.

Kolejnym etapem konkursu Fundacji Most the Most i kampanii prowadzonej przez specjalistów promocji olsztyńskiego starostwa było zaangażowanie lokalnej społeczności w proces określania przyszłych funkcji synagogi. Działania PR-owskie prowadzone przez starostwo zapewniły projektowi rozpoznawalność społeczną i medialną, w efekcie nie tylko udział w konkursie Fundacji zakończył się sukcesem. Wszystkie te elementy przyczyniły się do pozyskania kolejnych środków niezbędnych do kompleksowej modernizacji obiektu i przystosowania go do działalności kulturalnej. Cały projekt kosztował 3,4 mln zł, z czego 1,3 mln zł starostwo pozyskało z Polskiego Ładu, ponad 50 tys. zł od Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Resztę stanowiły pieniądze z budżetu Powiatu Olsztyńskiego.

Po 1,5 roku prac budowlanych i konserwatorskich, 10 grudnia 2024 roku odbyła się oficjalna inauguracja Powiatowego Atelier Kultury SYNAGOGA w Barczewie. Choć zagospodarowywanie terenu wokół budynku wciąż trwa, instytucja już działa według opracowanego kalendarza wydarzeń.

„Czynnikiem decydującym o sukcesie projektu „Synagoga”, zachowaniu dla współczesnych i potomnych cennego zabytku oraz powstaniu nowego miejsca na mapie kulturalnej Warmii i Mazur były działania PR prowadzone przez zespół pracowników promocji olsztyńskiego starostwa. Zostały one ukierunkowane na budowanie pozytywnych relacji z mieszkańcami oraz mediami, a także na

kształtowaniu pozytywnej opinii o zabytku. To zaowocowało nowym życiem synagogi w Barczewie i przyczyniło się do integracji lokalnego środowiska wokół dziedzictwa kulturalnego regionu...” – napisali w uzasadnieniu swojej decyzji członkowie jury konkursu KRYSTAŁY PR-u.

Jak wynika z badań dotyczących obecności medialnej „Synagogi w Barczewie” przeprowadzonych przez Instytut Monitorowania Mediów, w okresie od czerwca 2021 roku do grudnia 2024 roku na jej temat ukazało się 1 030 publikacji oraz 63 posty i komentarze. Łącznie dotarły one do ponad 9 milionów odbiorców. Ekwiwalent reklamowy tych publikacji (AVE) wyniósł ponad 2,1 mln zł.

Znajdź nas

 powiatolsztynski
 barczewskasynagoga
powiat-olsztynski.pl

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Olsztynie

IS SMART SPECIALISATION GOOD?

SMART SPECIALISATION STRATEGIES PLAY AN IMPORTANT ROLE IN STIMULATING RESEARCH AND INNOVATION AT REGIONAL LEVEL IN LESS DEVELOPED REGIONS OF THE EU AND MEMBER STATES. THEY CAN ALSO PLAY AN IMPORTANT ROLE IN INDUSTRIAL TRANSFORMATION. ARE THEY GOOD FOR EVERY REGION? ARE THEY GOOD FOR WARMIA AND MAZURY?

titiveness of specific industries. Recent technological, industrial and social changes show that innovation alone does not necessarily lead to job creation or income equality. Therefore, innovation policy is not sufficient to address the economic and social challenges that arise from the generation of new innovation activities. Furthermore, the systemic nature of production and the challenges posed by increasingly complex interdependencies across industries require a new industrial perspective in promoting growth and implementing innovation.

(3) Regional policy is concerned with developing the potential for sustainable development in all EU regions in a way that promotes a high level of social, economic and territorial cohesion. Its emphasis on innovation will vary according to the economic structure, types of resources and income levels. This requires place-based approaches that build on local capabilities and promote innovative ideas through the interaction of local and generic knowledge and endogenous and exogenous actors in the design and implementation of public policies.

Since 2014, smart specialisation has become a central approach to regional innovation and cohesion policy in Europe. The European Structural and Investment Funds programme for 2014-2020 made access to EU funding a condition for regions to have a smart specialisation strategy. The aim was to bring 15,000 new products to the market, 140,000 new start-ups and 350,000 new jobs by 2020. This was to be achieved with an investment of EUR 67 billion to support over 120 smart specialisation strategies developed by regions in Europe.

INNOVATIVE ROOTS

Smart specialisation has its roots in the concept of place-based innovation policy. It is characterised by the identification of strategic areas of intervention based on an analysis of the strengths and potential of the regional economy. Therefore, today it is worth considering with some urgency what has been achieved and what still remains to be done in the near future. Experts propose to focus on five themes.

(1) R&D-driven innovation policy has traditionally focused on generating new technologies and frontier knowledge in order to commercialise R&D-based knowledge. This is the main policy area for generating technology-driven growth and is the main objective of most EU countries and regions, regardless of whether they are lagging behind or technological leaders. The EU Framework Programme for R&D also follows this approach. In the EU, specific types of R&D-driven innovation policy focus either on science and collaborative

R&D, or on commercialisation of public R&D, or on business R&D. However, all of them assume that R&D is the main source of knowledge for innovation and that science and technology (S&T) capabilities are the main drivers of technological change.

(2) Industrial policy is innovation-oriented and focuses on the economic impact of innovation activities in a specific industrial context. Hence its emphasis on the various factors that together generate productivity growth, employment or compe-

(4) Although the development of new technologies alone will not solve any of the new grand societal challenges, for some at least the creation and adoption of more effective and appropriate technologies is an essential part of any solution. Grand societal challenges do not lend themselves to a "technology fix" approach because they are multidimensional issues. Instead, they require system-wide transformation across different types of sectors and involve partnerships between different actors (private, public, third sec-

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Olsztynie

tor, civil society). In this respect, almost all of today's challenges are broader in nature and require efforts that are structured for the long term. Nevertheless, **mission-oriented R&D programs and policies** can be very valuable if they are well designed to fit the specific challenge and context.

(5) As countries, firms and regions become increasingly interdependent in global knowledge flows and global value chains, the scope of research and innovation, industry, cohesion and mission-oriented policies is expanding to include mechanisms and tools to address open innovation, task sharing and increased interregional dependency. This has led to the gradual emergence of a new policy area that is specifically focused on **promoting innovation value chains**. New initiatives aim to establish cross-regional innovation value chains to align regional specialisations and capabilities in order to accelerate technology deployment. The aim is not to recreate entire supply chains within a country/region, but to leverage extra-territorial linkages to strengthen a region/country's position in global or regional value chains.

It is important to recognise that none of the five policy areas listed above is sufficient to sustain a thriving innovation-driven economy. Only when they are mutually compatible and complementary can we expect positive results in terms of sustainable economic activity and social well-being.

S3

Smart specialisation strategies support knowledge-based growth in EU regions and countries. They are key to achieving a smarter, more sustainable and inclusive Europe. Research and innovation are key to sustainable and intelligent economic transformation. They are central to key EU objectives such as the green and digital transformations.

That is why, back in 2010, the European Commission called on national and regional governments to develop smart specialisation (S3) strategies for research and innovation (R&I) to encourage all European regions to discover their competitive advantages. Smart

specialisation mainstreams research and innovation – for the first time as a tool for regional development. More than a decade later, the concept is firmly embedded in EU regional policy. Participation, prioritisation and localisation, key pillars of S3, have been fully integrated into regional development practice. Smart specialisation has truly changed the way European regions design their innovation strategies, strengthening cooperation at all levels.

THE THREE PILLARS OF S3

Localisation

Smart specialisation is a place-based approach, building on the assets and resources available on a given territory.

Prioritisation

S3s must identify and focus resources on a limited set of areas, the so-called S3 investment priorities.

Participation

S3s require the involvement of stakeholders from the quadruple helix (public sector, research, private sector and civil society) throughout the strategy cycle. Local actors must support the definition, review, monitoring and implementation of S3 investment priorities.

GOOD GOVERNANCE OF A NATIONAL OR REGIONAL SMART SPECIALISATION STRATEGY

In the new programming period 2021-2027, more attention has been paid to governance,

with a new thematic enabling condition “Good governance of a national or regional smart specialisation strategy”, consisting of seven fulfilment criteria, namely:

1. Up-to-date analysis of the challenges for the diffusion of innovation and digitalisation.
2. Existence of a competent regional or national institution or body responsible for the governance of the smart specialisation strategy.
3. Monitoring and evaluation tools to measure the achievement of the strategy's objective.

4. Functioning of stakeholder cooperation (“entrepreneurial discovery process”).

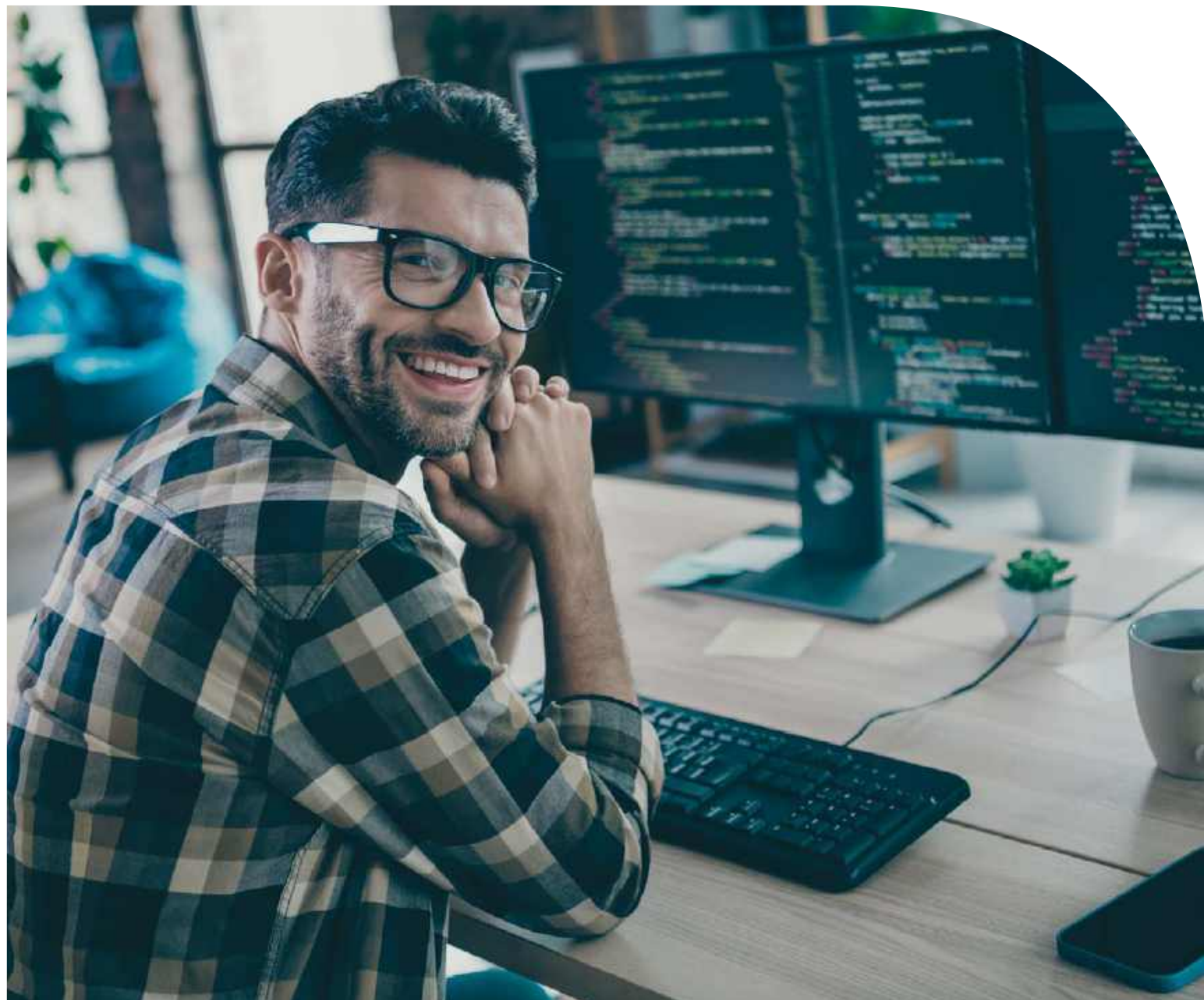
5. Actions necessary to improve the national or regional research and innovation system, where appropriate.

6. Actions supporting industrial transformation, where appropriate.

7. Measures to strengthen cooperation with partners outside the Member State in priority areas supported by the smart specialisation strategy.

Magdalena Maria Bukowiecka

I have used the study “The Role of Smart Specialisation in the EU Research and Innovation Policy Landscape” by Dominique Foray, Kevin Morgan and Slavo Radosevic, and the materials on the ec.europa.eu website.

Fot. deagrez - stockadobe.com

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Olsztynie

BRANDING, CZYLI JAK SIĘ UCZYĆ ZE STATYSTYK

NIEZALEŻNIE OD TEGO, W JAKIEJ BRANŻY DZIAŁAMY — ZAWSZE, BY SIĘ WYRÓŻNIĆ, POTRZEBNE JEST COŚ WIĘCEJ NIŻ TYLKO WYJĄTKOWY-NIESAMOWITY-PONADPRZECIĘTNY PRODUKT LUB USŁUGA. I TU WŁAŚNIE WKRACZA BRANDING — ZWŁASZCZA ŻE TEN WKRACZA POZA MARKETING I REKLAMĘ. BRANDING TO POŁĄCZENIE DESIGNU, PRZEKAZU I ZARZĄDZANIA REPUTACJĄ. GDY KORZYSTAMY Z NIEGO PRAWIDŁOWO — JEST W STANIE NADAĆ FIRMIE ODREBNĄ TOŻSAMOŚĆ.

A kiedy klienci zgrają się z tą tożsamością, inteligentny branding może stworzyć i zapewnić nam dożywotnią lojalność i orędownictwo. Ale łatwo nie ma: inteligentny branding wymaga wyteżonej pracy. By pozostać „zgodnym z marką” i zdobyć zaufanie ludzi marketerzy, kadra kierownicza i pracownicy muszą ze sobą dobrze współpracować. Jak zatem wygląda branding w 2024 roku? Powiedzą nam o tym statystyki brandingu dotyczące.

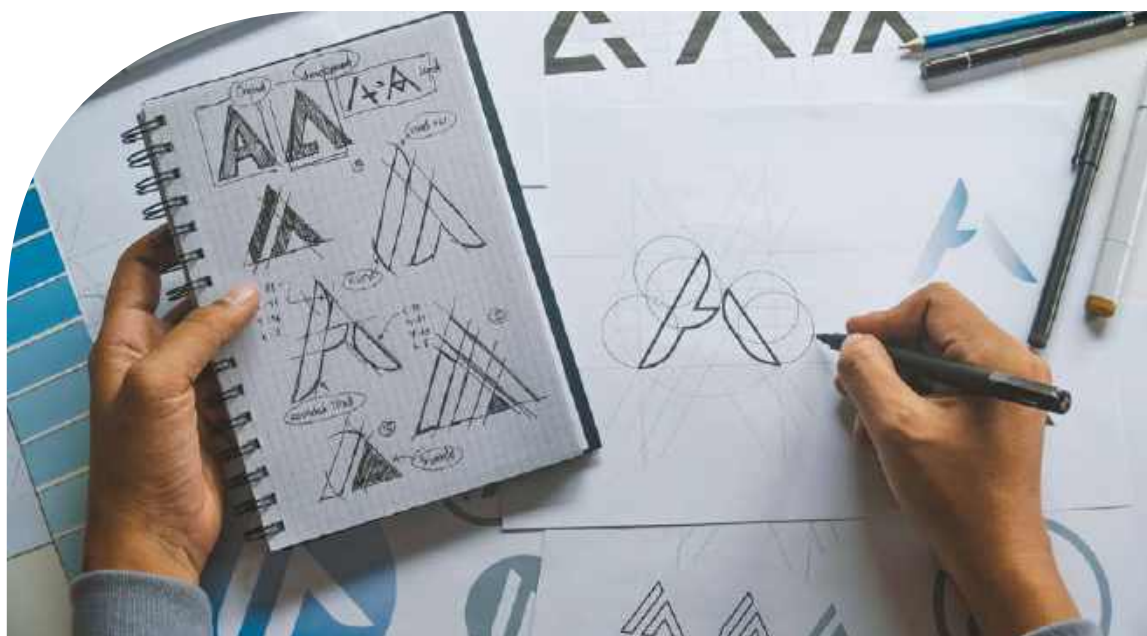
Świat brandingu jest ogromny, więc oto kilka najważniejszych statystyk, które pomogą nam zacząć wprowadzać branding w firmie i czerpać z tej wiedzy korzyści:

- 81% konsumentów musi zaufać marce, aby rozważyć zakup,
- 77% konsumentów woli robić zakupy u marek, które obserwują w mediach społecznościowych,
- 65% konsumentów twierdzi, że CEO i pracownicy marki wpływają na ich decyzję o zakupie,
- 55% pierwszych wrażeń dotyczących marki jest wizualnych.

Warto też wiedzieć, że na całym świecie działa ponad 10 000 agencji brandingowych i pozycjonujących. Pokolenie Z korzysta głównie z Instagrama do wyszukiwania marek. Pokolenie wyżu demograficznego korzysta głównie z Google do wyszukiwania marek.

Ogólne statystyki dotyczące brandingu

Ile warte są marki? Jak konsumenci decydują, które marki kupić, a które porzucić? Te statystyki badają wartość marki i stosunek konsumentów do niej.

4 na 5 konsumentów musi zaufać marce, aby rozważyć zakup u niej

Kupujący mają wiele opcji, co oznacza, że by ich przekonać — marki muszą zrobić coś więcej niż oferować wartościowe produkty. Kupujący muszą zaufać, że marki postąpią właściwie, zanim dokonają zakupu. 53% konsumentów oczekuje też, by ich marki zajęły stanowisko w co najmniej jednej kwestii społecznej.

77% konsumentów woli robić zakupy u marek, które obserwują w mediach społecznościowych

Ludzie bez wątpienia spędzają więcej czasu w mediach społecznościowych każdego roku. Marki powinny to zauważyć. Obserwatorzy w mediach społecznościowych chętniej pobierają aplikacje marki i odwiedzają jej strony internetowe. To dobry przepis na przyszłą sprzedaż.

Technologia jest największą branżą na świecie pod względem wartości marki

Firmy technologiczne stanowią 1,3 biliona dolarów całkowitej wartości marki w indeksie Brand Finance Global 500. Drugą najcenniejszą branżą jest handel detaliczny, który w 2022 r. po raz pierwszy przekroczył 1 bilion dolarów.

Okolo 1 na 3 konsumentów twierdzi, że ufa większości marek, których używa

Podczas gdy zaufanie jest kluczowe przy wyborze nowych marek, brak zaufania jest powszechny w przypadku marek, których konsumenci już używają. Dochód odgrywa tu rolę — tylko 29% osób o niskich dochodach ufa swoim markom w porównaniu do 38% kupujących o wysokich dochodach.

Konsumenti są ponad dwukrotnie bardziej skłonni do zakupu jako pierwsi, pozostania lojalnymi i promowania marek, którym ufają

Ufający klient jest lojalnym klientem. Kiedy marki dążą do godności zaufania, mogą skorzystać na cyklicznych przychodach. Marki odnoszą największe korzyści, gdy zdobywają zaufanie w trzech obszarach — doświadczenia z produktem, doświadczenia klienta i wpływu na społeczeństwo.

65% konsumentów twierdzi, że CEO i pracownicy marki wpływają na ich decyzję o zakupie

Ludzie chcą wiedzieć, że marki, z którymi wchodzi w interakcje, mają wartości zgodne z ich własnymi. Kiedy kadra kierownicza lub pracownicy robią rzeczy niezgodne z marką, klienci zwracają na to uwagę.

60% konsumentów podjęło działanie — pozytywne lub negatywne — na podstawie działań marki

W odpowiedzi na negatywne działania marki 30% konsumentów przestało kupować produkty lub usługi tej marki. W przypadku działań pozytywnych 34% konsumentów rozmawiało o marce ze swoją rodziną, przyjaciółmi i współpracownikami.

2 na 3 konsumentów uważa, że to irytujące, gdy marki wyśmiewają swoich konkurentów

W dobie social mediów nie jest niczym niezwykłym, gdy marka uderza w swoją konkurencję. Nawet jeśli przekaz nie ma być złośliwy, może zniechęcić konsumentów. Co jeszcze denerwuje konsumentów zorientowanych na media społecznościowe? Używanie slangu, rozmowy o polityce i — co najgorsze — wyśmiewanie klientów.

Statystyki dotyczące projektowania marki

Pomyśl o swojej ulubionej marce. Jak wyglądają jej logo? Jakich kolorów używa? Projekt marki łączy strategię, psychologię i historię, aby uchwycić jeden z najważniejszych elementów brandingu: pierwsze wrażenie.

Ponad połowa pierwszych wrażeń dotyczących marki jest wizualna

Niezależnie od tego, czy ludzie poznają nową osobę, czy markę, pierwsze wrażenia są głównie wizualne. Inteligentne wybory projektowe nie tylko dają markom większą szansę na przyciągnięcie uwagi, ale również pozostawiają trwałe wrażenie.

PARTNER WYDANIA

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Olsztynie

PARTNER MERYTORYCZNY

Kolor zwiększa rozpoznawalność marki nawet o 80%

Czy potrafisz zidentyfikować markę, patrząc tylko na jej paletę kolorów? Reboot zaprezentował 2500 konsumentom 10 palet brandingowych i poprosił ich o odgadnięcie marki. 91% poprawnie odgadło Google tylko na podstawie jego kultowych odcieni niebieskiego, zielonego, żółtego i czerwonego.

Konsumenci o 81% częściej pamiętają kolor marki niż jej nazwę

Reboot stworzył nazwy i logo dla 5 fikcyjnych marek i dał uczestnikom 10 minut na ich przestudiowanie. 78% zapamiętało podstawowe kolory marek, podczas gdy tylko 43% pamiętało nazwy.

2 na 5 firm z listy Fortune 500 używa koloru niebieskiego w swoim logo

Mamy reakcje psychologiczne na kolor. Niebieski może wywoływać uczucie spokoju i zaufania. Często jest kojarzony z profesjonalizmem i stabilnością. Nic dziwnego, że jest najpopularniejszym kolorem w projektowaniu marki.

Pepsi na projekt swojego logo wydała 1 milion dolarów

Kwota, jaką marki wydają na projektowanie logo, może się wahać od zera do milionów. Pepsi należy do klubu logo wartego milion dolarów, podczas gdy Coca-Cola — używająca tego samego logo od 1886 roku — dostała swoje za darmo. Niezależnie od tego, czy bardzo tanie, czy szalenie drogie, zawsze jest popyt na projektowanie logo.

Stella Artois ma najstarsze logo na świecie

Branding istnieje od stuleci. Belgijski browar Stella Artois używa tego samego logo od 1366 roku. Levi Strauss i Coca-Cola używają swoich logo od 1886 roku.

Statystyki dotyczące brandingu pracodawcy

Branding nie polega tylko na przyciąganiu nowych klientów. Służy również do przyciągania najlepszych talentów. Zepsuta marka pracodawcy może prowadzić do kosztownego i długotrwałego procesu rekrutacji. Coraz więcej firm rekrutuje nowych pracowników za pomocą kampanii „employer branding”

86% osób poszukujących pracy czyta recenzje firm przed aplikowaniem o pracę

Dzięki witrynom, które udostępniają anonimowe recenzje pracowników, prawie 9 na 10 kandydatów uzyskuje informacje poufne przed wysłaniem CV.

4 na 5 osób poszukujących pracy nie aplikuje do firmy z jedną gwiazdką

Złe recenzje mogą pozbawiać marki poważnych talentów. Tylko 1 na 5 kandydatów aplikowałby do firmy z jedną gwiazdką. Tylko 1 na 3 aplikowałby do firmy z dwiema gwiazdkami.

Kobiety częściej niż mężczyźni unikają aplikowania do firm ze słabą oceną

A te firmy z jedną gwiazdką? Kobiety aplikują do nich o 33% rzadziej niż mężczyźni. Są również o 25% bardziej skłonne do odwiedzania witryn z recenzjami firm podczas poszukiwania pracy.

64% kupujących przestało kupować od marek o złej reputacji wśród pracodawców

Kolejnym powodem, dla którego employer branding jest kluczowy, jest fakt, że słabe opinie pracowników mogą zaszkodzić ogólnemu wizerunkowi marki. Marki również zdają sobie z tego sprawę. 96% marek uważa, że negatywne opinie pracowników wpływają na przychody.

Średnio firmy z silnym employer brandingiem otrzymują 1,5 razy więcej kandydatów

Kandydatów do pracy przyciągają pracodawcy o nieskazitelnej reputacji online. Dobry branding nie tylko zwiększa frekwencję kandydatów, ale może również dwukrotnie przyspieszyć proces rekrutacji.

Silny employer branding może zwiększyć retencję nawet o 28%

Przy średnim koszcie zatrudnienia nowego pracownika marki mogą zaoszczędzić dużo pieniędzy, zatrzymując talenty, które już mają. Skuteczny employer branding może nawet obniżyć koszty zatrudnienia nowego pracownika o 50%.

Statystyki marketingu brandingowego

Marketing treści, media społecznościowe i reklamy telewizyjne są częścią brandingowego ekosystemu. Oto, jak branding i marketing współdziałają, aby pozyskać nowych klientów i budować ich lojalność.

94% marketerów uważa, że spersonalizowany marketing ma pozytywny wpływ na budowanie marki

Ludzie pragną połączenia z markami, które kochają. Spersonalizowany marketing pozwala markom lepiej łączyć się z obecnymi i przyszłymi klientami. 82% marketerów uważa, że może nawet zwiększyć poparcie klientów.

Facebook jest najlepszą platformą do badań marek

Król mediów społecznościowych jest wiodącą platformą do badań marek, ale obraz zmienia się, gdy weźmie się pod uwagę różne dane demograficzne. Generacja Z częściej korzysta z Instagrama do badań, podczas gdy osoby w wieku 55 lat i starsze wolą staromodne wyszukiwanie Google.

70% marketerów marek wymienia budowanie świadomości marki jako swój główny cel w mediach społecznościowych

Mimo to 47% twierdzi, że ma trudności z tworzeniem strategii mediów społecznościowych, które wspierają cele ich marki.

64% konsumentów oznaczało hashtag marki w mediach społecznościowych

Treści generowane przez użytkowników mogą same w sobie wykonywać pewną pracę brandingową. Użytkownicy mediów społecznościowych stale promują marki za pomocą hashtagów marki. Użytkownicy chętniej udostępniają również treści marki, gdy marki udostępniają treści generowane przez użytkowników. Wyszukiwania hashtagów wzrosły o 81% w ciągu ostatnich 5 lat.

Marki przeznaczają 46% swojego budżetu na reklamy mobilne na cele brandingowe

Kampanie reklamowe zazwyczaj mają jeden z dwóch celów: bezpośrednią reakcję lub budowanie świadomości marki. Podczas gdy bezpośrednia reakcja — kliknięcie łącza, złożenie zamówienia lub zapisanie się na listę e-mailową — daje bardziej natychmiastowe rezultaty, branding stanowi prawie połowę inwestycji reklamowych.

Spójność marki może zwiększyć przychody o 10-20%

Pozostanie w zgodzie z marką może zwiększyć zyski firm. Marq przeprowadził ankietę wśród 452 profesjonalistów z branży, aby uzyskać ich spostrzeżenia na temat spójności marki. 32% stwierdziło, że spójny przekaz zwiększył przychody marki o ponad 20%.

15% firm nie ma wytycznych dotyczących marki

Ponieważ pracownicy spędzają więcej czasu w mediach społecznościowych, spójność marki w całej firmie powinna być najwyższym priorytetem. Jednak tylko 30% marek ma wytyczne, które są dobrze znane i dostępne dla całej organizacji.

Przynajmniej kilka razy w roku prawie połowa marek publikuje treści niezgodne z marką. 13% marek nie egzekwuje swoich wytycznych dotyczących marki, ale co więcej, klika „publikuj” w treściach niezgodnych z marką. Tylko 23% profesjonalistów ds. marek zgłasza, że nigdy nie publikuje treści niezgodnych z marką.

Podsumowanie

Jak widać z powyższych danych, czasy się zmieniają. Oczekiwania konsumentów są wysokie. Muszą wiedzieć, co reprezentują ich marki i zobaczyć, czy te marki dotrzymują obietnic. Branding bez elementu ludzkiego po prostu nie zadziała. Marki potrzebują osobowości, opinii i wartości, aby konkurować na dzisiejszym rynku. Spójny przekaz w reklamach, na platformach społecznościowych i w sieciach profesjonalnych jest dziś niezbędny do budowania marki. Kiedy marka łamie swój charakter, wysyła do swoich obecnych i przyszłych klientów czerwony alert. Jak powiedział Benjamin Franklin: „Aby zbudować reputację, potrzeba wielu dobrych uczynków, a tylko jednego złego, aby ją stracić”.

Magdalena Maria Bukowiecka

Korzystałam z materiałów na stronach marq.com, marke-

GAZETA
OLSZTYŃSKA

DZIENNIK
ELBLĄSKI

ROZMAITOŚCI
etckie.pl

kongres PRZYSZŁOŚCI

– SAMORZĄDY I GOSPODARKA –

IX Kongres Przyszłości 2025 – Samorządy i Gospodarka

04|06 2025

Hotel Omega w Olsztynie

OLSZTYN 2025
ŚWIĘTUJEMY 35 LAT SAMORZĄDÓW

GALA UHONOROWANIA LIDERÓW

Rozdanie nagród Kongresu Przyszłości

- Marki Warmii i Mazur
- Najpopularniejszy Samorządowiec Warmii i Mazur 2024
- Nagrody specjalne 35-lecia samorządów
- Championi Biznesu
- Człowiek Roku 2024

STREFA INSPIRACJI I DYSKUSJI

Debaty, panele, prezentacje

- Samorządy i administracja – nowe modele zarządzania i współpracy
- Sztuczna inteligencja
- Cyfryzacja i cyberbezpieczeństwo
- Wojsko – obronność – gospodarka
- Przyszłość rolnictwa
- Energetyka jutra
- Praca – biznes
- Medycyna przyszłości
- Antydefamation – walka z dezinformacją
- Rozwój turystyki na Warmii, Mazurach i Powiślu

STREFA PARTNERSTW I WSPÓŁPRACY

Przestrzeń biznesu i networkingu

- Stoiska wystawiennicze
- Spotkania z mediami – wywiady
- Networking biznesowy i samorządowy – rozmowy z ekspertami i liderami
- Strefa relaksu i mniej formalnych rozmów

RELAKS

z Gazetą Olsztyńską

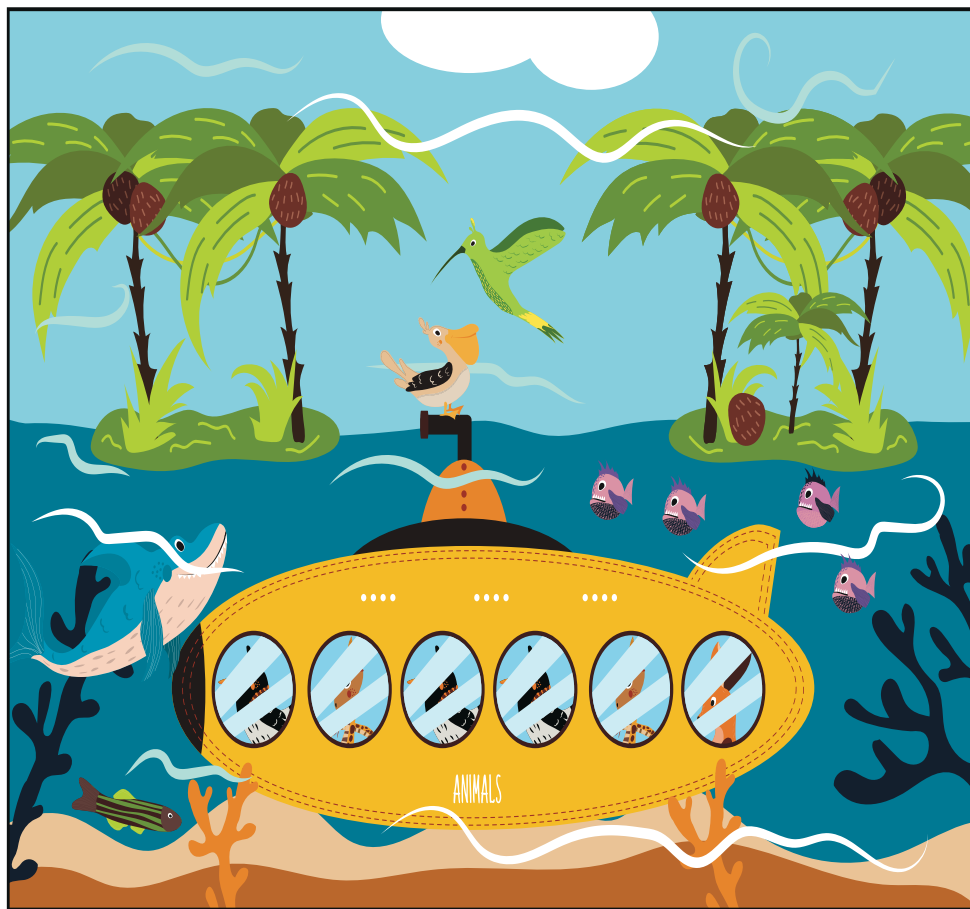
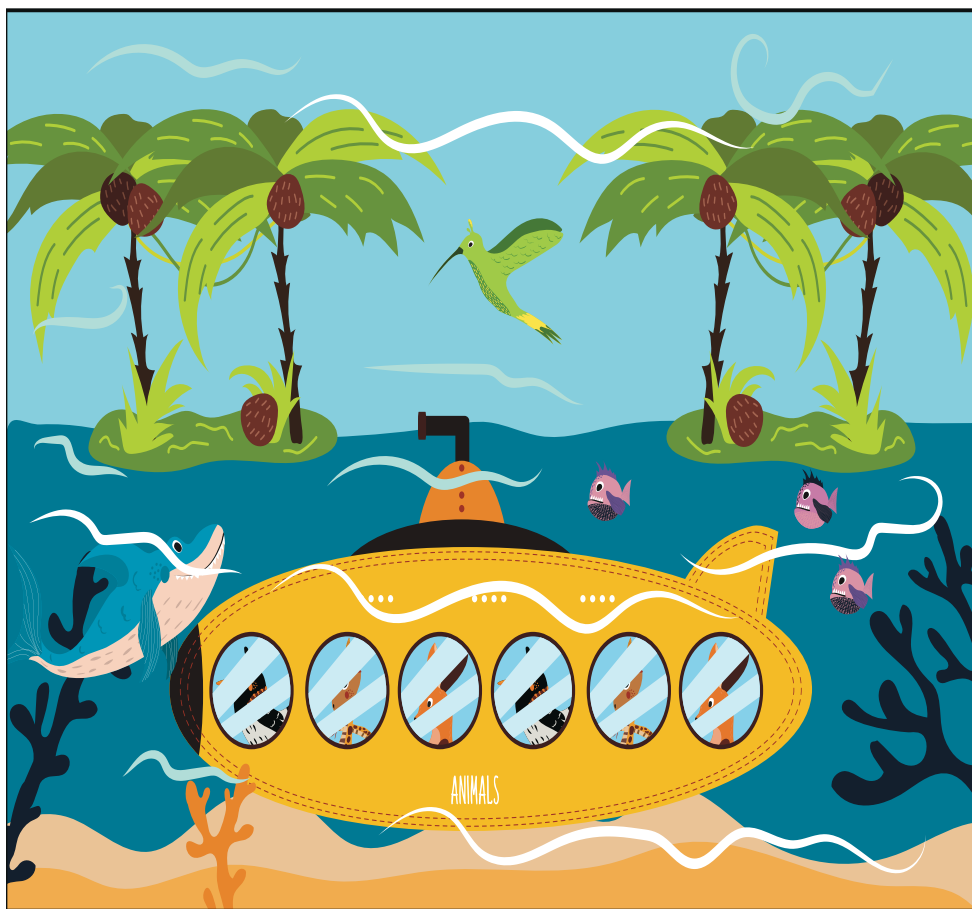
Sudoku

						7	5	2
		5						
	2	4			9		6	8
	6			2	1			4
8	9		4		6		7	
	5		9			6		1
						9		
	3	6	8				4	
7		9		6			8	3

		3					7	
	7			1		6	8	
		5		7	6			9
4	5		2	3				6
2	8			9	1			
7		9				5		1
3		2			4			8
5	4	7	8	2				
1								2

8		7			4	6		
	3	9		7		5	8	
	6	5				3		7
7	2					8		3
9		1				2		
						4		
	4		9	8	7		6	
	9		2	3	6		4	
7						9	3	8

Znajdź 10 różnic

28 marca - 3 kwietnia 2025

tv

dodatek

TELEWIZYJNY DODATEK GAZETY

Treść programu i foto dzięki uprzejmości: Prasowej Agencji Telewizyjnej, Polsatu, TVP1, TVP2, TVN, TV4, TVN7, TV Puls, TV Trwam, TVP Kultura

INFORMUJEMY, ŻE REDAKCJA NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZMIANY W PROGRAMACH TV

Wydawca: Dodatek s.p. z o.o., ul. Wiatrakowa 11/3, 85-115 Bydgoszcz, tel. 516-018-821, e-mail: iwona@magraf.pl, Redaktor naczelny: Sławomir Grzmieł ISSN 1643-2460 • Skład komputerowy: Magraf s.p.j.

Poniedziałek

20:30

Lalka z łóżka nr 21

Teatr Telewizji, 1971

TVP 1

Wilma była podczas II wojny światowej więźniarką w obozowym domu publicznym zwany m. przez Niemców Do mem Lalek. Teraz ma ułożone życie osobiste - dom, męża, dzieci. Wyrzuciła z pamięci bolesne wspomnienia obozowych przeżyć, nie mówiła jednak o nich mężowi. Nieoczekiwanie do jej domu przychodzi ko mendant domu publicznego, w którym pracowała i usiłuje nakłonić ją do milczenia na temat jej przeszłości. Zeznania Wilmy obciążąby go w zbliżającym się procesie. Kobieta odmawia mimo szantażu i groźb. Dostrzega grozę swej sytuacji, kiedy uświadamia sobie, że w mężu nie będzie miała oparcia...

Piątek

23:25

Love, Rosie

Komedia romantyczna, USA, Niemcy, 2014

TVP 2

Bohaterowie „Love, Rosie” to Rosie i Alex, którzy znają się i przyjaźnią od dzieciństwa. Wkrótce ich długoletnia zażyłość zostanie wystawiona na ciężką próbę. Po przyjęciu z okazji 18. urodzin Rosie dochodzi między nimi do fatalnego nieporozumienia. Alex opacznie bierze słowa dziewczyny, sądząc, że jej zależy tylko na znajo mości z nim i nigdy nie będą parą. Wskutek głupiej sprzeczki na szkolny bal każde z nich idzie z innym partnerem, z czego wynikają nieprzewidziane sytuacje.

INNE DATY EMISJI: SOBOTA, 01:10

Sobota

0:05

Aida

Dramat, Francja, Norwegia, Niemcy, Rumunia, Austria, 2020

TVP KULTURA

No minowany do Oscara w 2021 r. w kategorii film zagraniczny, nagrodzony także Europejską Nagrodą Filmowa dla najlepszego dzieła europejskiego 2020 r. i dwiema Nagrodami Specjalnymi na MFF w Wenecji w 2020 r. głośny dramat Jasmili Žbanić, wstrząsająca opowieść o bezradności ofiar wobec okrucieństwa wojennej maszyny zbrodni. Połowa lat 90. XX wieku, trwa wojna na Bałkanach. Do Srebrenicy wkraczają oddziały serbskie. Pracująca w tamtejszej bazie ONZ tłumaczka Aida próbuje ocalić swoją rodzinę - męża i dwóch dorosłych synów.

INNE DATY EMISJI: PIĄTEK, 20:00

Wtorek

22:00

Chinatown

Sensacyjny, USA, 1974

TVP 1

Akcja „Chinatown” rozgrywa się w latach 30. w Los Angeles. Do biura prywatnego detektywa J.J. Gittesa, specjalizującego się w sprawach matrymonialnych, zgłasza się pewna kobieta. Podają się za żonę Hollisa Mulwraya, kierującego przedsiębiorstwem zaopatrzania w wodę i energię całego okręgu w miejskiego, prosi go o zdobycie dowodów zdrady swego męża. Gittes dostarcza jej zdjęcia Hollisa z dziewczynką, które zostają opublikowane w gazecie, sprawa nabiera posmaku skandalu. Wkrótce nadchodzi wiadomość o tragicznej śmierci Mulwraya.

INNE DATY EMISJI: ŚRODA, 02:45

Środa

22:10

Za wszelką cenę

Dramat, USA, 2004

TVP 1

Opowieść o starym, wypalonym wewnętrznie mistrzu, który stracił wiarę w Boga i ludzi i który pod wpływem młodej adeptyki oraz różnych dramatycznych wydarzeń odzyskuje nadzieję i wiarę. Główny na cisk jest położony na relacje między zawodnikiem (a dokładniej zawodniczką) i jej trenerem. Przy czym relacje te nie mają podtekstów erotycznych, oboje będą dla siebie jak ojciec i córka. Początkowo niczestą nie wskazuje, że w ogóle nawiąże się między nimi nic porozumienia.

INNE DATY EMISJI: CZWARTEK, 01:45

OGÓLNOPOLSKI

PORTAL

INFORMACYJNY

wm.pl

wolne media

TWOJE ŹRÓDŁO

NIEZALEŻNYCH

INFORMACJI

PIĄTEK • 28 marca

TVP 1

05:05 Akacja 38 - serial

05:55 Klan - telenowela TVP

07:00 Transmisja Mszy Świętej

07:30 Agape Blisko Ciebie - mag.

08:00 Rodzina Kanderów - serial obycz., Polska, 1988

09:05 Ranczo - serial obycz.,

09:55 Komisarz Alex - serial krym.

10:45 Ojciec Mateusz - serial

11:35 Okrasa łamie przepisy - magazyn kulinarny

12:10 Agrobiznes; Agropogoda

12:35 Magazyn Rolniczy

12:50 Karpaty - królestwo niedźwiedzia - dok., Wlk. Bryt., 2024

14:00 Wichrowe wzgórza - serial obycz., Turcja, 2024

14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny

15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej

16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja

17:00 Teleexpress; Pogoda

TVP 2

05:15 Jak miłość - serial, 2024

06:05 Wstęp Wolny - felieton

06:20 Anna Dymna - spotkajmy się

06:55 Dla nieszczęśliwych - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025

07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz

11:15 Operacja zdrowie - magazyn medyczny

11:50 Tańcząca ze światem - Grecja - Lesvos - magazyn

12:30 Kolo fortuny - teleturniej

13:15 Miłości i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022

14:05 Va Banque - teleturniej

14:35 Na sygnale - serial fabularny

15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2022

17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny

17:55 Klan - telenowela TVP

18:25 Reporterzy - magazyn

18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2017

19:30 Program inform. 19.30

19:55 Pytanie dnia

20:10 Sport; Pogoda

20:30 Krolowie - serial historyczny TVP, 2024

21:05 Komisarz Alex - serial krym.

22:05 Motylem jestem czyli romans 40-latk - kom., Polska, 1976

23:45 Krew z krwi - serial, 2024

00:45 W otchłani - akcja, Kan., 2018

02:40 Sprawa dla reportera

03:40 Ania z Piekelnika - dok., Polska, 2023

TVN

05:40 Uwaga! - program interwencyjny

05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy

06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-obyczajowy

07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny

11:20 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-obyczajowy

13:25 Ukryta prawda - program obyczajowy

16:35 Detektywi - program kryminalny

17:40 Ukryta prawda - program obyczajowy

18:40 Sport

18:50 Kroniki Pucharu Świata w skokach narciarskich - studio

18:55 Pogoda

19:00 Fakty

19:40 Uwaga! - program interwencyjny

06:00 Nowy dzień z Polsat News

08:00 Halo tu Polsat - poranny program informacyjny-obyczajowy

11:25 Gliniarze - serial para dokumetalny

14:35 Dlaczego ja? - serial para dokumetalny

15:50 Wydarzenia - program informacyjny

16:15 Pogoda

16:20 Interwencja - magazyn reporterów

16:30 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy

17:00 Gliniarze - serial para dokumetalny

18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy

18:50 Wydarzenia - program informacyjny

19:15 Lepsza Polska - program publicystyczny Doroty Gawryluk

19:30 Sport; Pogoda

05:00 Teściowie II - film, Polska, 2023. Weronika i Łukasz - niedoszła para młoda postanawia dać sobie drugą szansę

22:10 Zmierzch - horror, USA, 2008

00:30 Kuba Wajowódzki - talk-show

01:45 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA

02:40 Szpital - program obyczajowy

03:30 Uwaga! - program interwencyjny

03:45 Jak to jest zrobione - serial popularnonaukowy

04:10 Recepta na stary dom - program edukacyjny

04:35 Kto was tak urządził - program poradnikowy

05:00 Nauka jazdy - reality show

TVP Kultura

06:15 Muzyczne poranki

06:35 Tamte lata, tamte dni - Wiesław Ochman - magazyn

07:15 Rozmowy z Wartburgiem - dok., Polska, 2015

07:55 Wstęp Wolny - felieton

08:20 Muzyka w sied

08:45 Jak być kochaną - dram., Polska, 1962

10:35 Polskie drogi - serial, 1977

12:20 Penderecki. Droga przez labirynt - dok., Niemcy, Polska, 2013

13:25 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka - magazyn

14:00 Informacje kulturalne

14:30 Dama Kameliowa - melo dram., Polska, 1994

16:25 Hotel pod Różami - Koncert Galowy 27. Przeglądu Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu - 2006

06:00 Nash Bridges - Nash prowadzi śledztwo w sprawie mężczyzny, który mógł obrabować bank i twierdzi, że ma wiele osobowości. Tymczasem Nick próbuje zmienić swoje życie.

08:00 Kobra - oddział specjalny - Cierniacy na demencję ojciec Paula zostaje wytypowany przez przestępców do ukrycia pieniędzy.

10:00 Rekrut - serial krym., USA, 2018

11:00 Kotka - serial, melo dram., Meksyk, 2014

12:55 Rekrut - serial krym., USA, 2018

13:50 Lombard. Żyć pod zastaw - Pięćdziesięcioletni Marek Antoni pracuje jako kierownictwo bębniarki. Jest przemęczony, ale, z powodu sytuacji w pracy i w domu, nie może iść na urlop.

18:25 Portrety - Emil Wesołowski - felieton

18:50 Wielcy mistrzowie malarstwa - Monet - serial dok., Franc., 2015

20:00 Wieczór kinomana - Aida - dram., Franc., Nor., Niemcy, Rum., Austria, i Hercegowina, 2020

22:00 Tygodnik Kulturalny

22:55 Whiplash - dram., muz., USA, 2014

00:55 Noc krótkich filmów - Lato pszczoł - Całe życie z moim kotem

01:40 Kino nocne - Chłopiec na galopującym koniu - obycz., Polska, 2006

03:05 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka - mag.

03:50 Muzyka w sied

TVN 7

05:15 Szkoła - Maja Czerwińska jest w ostatnim miesiącu ciąży i coraz gorzej to znosi. Dziewczyna czuje się odrzucona przez przyjaciółki, które nie biorą jej pod uwagę we wspólnych planach.

07:00 Szpital - program obyczajowy

08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy

11:10 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny

11:55 Detektywi - serial kryminalny

13:55 Szkoła - program obycz.

14:55 Sąd rodzinny - program sądowy

16:55 Zagadki losu 2 - program obyczajowy

19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy

20:00 Kobieta na skraju dojrzałości - kom., USA, 2011

06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program parodok. 08:55 Dlaczego ja? - serial parodokumentalny 10:55 Na ratunek 112 - serial obyczajowy 11:25 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy 11:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:55 Policjanci i Policjanci - serial parodok. 16:55 Trudne sprawy - prog. obyczajowy 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjanci i Policjanci - serial parodok. 20:00 Gwiazdy Kabaretu 22:00 Baby Driver - sens., Wlk. Bryt., USA, 2017 00:25 Własy Móch: One 00:55 Hardkorowy lombard 01:25 STOP Drogowka - serial policyjny 02:25 Śmierć na 1000 sposobów 03:25 Lubie disco! 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:25 Telezakupy

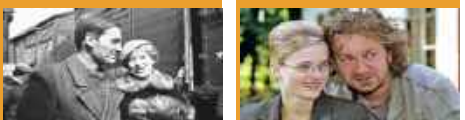
TV Trwam

09:35 Św. na każdy dzień 09:45 Jestem mamą 10:00 Inf. dnia 10:15 Rozmowy niedok. 11:25 Głos Polski 11:35 Canillitas 12:00 Aniol Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Głos serca 13:05 Alternatywa dla programu In vitro 13:30 Msza święta 14:30 Droga Krzyżowa 15:00 Modlitwa do Bożego Miłosierdzia 15:20 Mocni w Wierze 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Natura Obiektywnie 16:30 Liturgia pokutna pod przewodnictwem Papieża Franciszka 18:15 Westerplatte Młodych 19:00 Warto zauważyć... 19:30 Brat Franciszek 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apł Jasnog. 21:20 Inf. dnia 21:40 Polski Punkt Widzenia 22:00 Dom Nadziei 22:25 Przegląd Tyg. „Niedziela” 22:30 Siostry Magdaleny od Pokuty 23:30 Regal

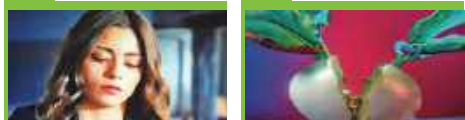
eprasa.pl 7c1033f242

PONIEDZIAŁEK • 31 marca	
TVP 1	TVP 2
05:10 Akacja 38 - serial 05:55 Info Poranek 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Studio Raban - magazyn 08:00 Rodzina Kanderów - serial obycz., Polska, 1988 09:00 Ranczo - serial obycz. 09:55 Komisarz Alex - serial krym. 10:45 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Królowie - serial historycz. 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Magazyn Rolniczy 12:50 Tropikalne Królestwo Słońca - dok., Niemcy, 2023 14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Film dokumentalny 15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja 17:00 Telexpress 17:15 Pogoda 17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny	04:35 Na dobre i na złe - serial 05:30 M jak miłość - serial, 2024 06:25 Dobre historie - Siedlecka spółdzielnia socjalna - magazyn 06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz 11:15 Dla niesłyszących - Okrasa łamie przepis - magazyn kulinarny 11:50 Sprawdzamy - magazyn 12:50 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2022 15:50 Przepis dnia
	
17:55 Klan - telenowela TVP 18:25 Reporterzy - magazyn 18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2017 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:10 Sport; Pogoda 20:30 Łask z łóżka nr 21 - Teatr Telewizji, 1971 21:15 Postscriptum - Łaska z łóżka nr 21 - dyskusja 21:45 Świat bez fikcji - Rysopis znaleziony po latach - dok., Polska, 2023 23:00 Balans bieli - magazyn 23:45 Kto ratuje jedno życie. Bracia - dram., Polska, 2021 01:20 Wóz pancerny - western, USA, 1967 03:10 Żona dla Australijczyka - kom., Polska, 1963	16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - telet. 19:25 Barwy szczęścia - serial 19:55 Przepis dnia 20:05 Barwy szczęścia - serial 20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial, 2025 21:55 Na sygnale - serial fabularz. 22:30 Głina - serial krym., Polska, 2008 23:25 Nadzwyczajni - dram., Franc., 2019 01:25 O mnie się nie martw - serial komediowy TVP, 2020 02:30 Między wierszami - fab., USA, 2012

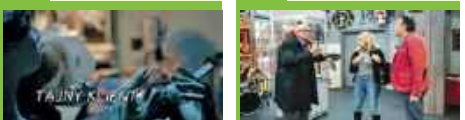
TVN	POLSAT
05:40 Uwaga! - program interw. 05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny 11:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 13:35 Ukryta prawda - program obyczajowy 16:50 Detektywi - program kryminalny 17:55 Szpital św. Anny - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - program interwencyjny 20:10 Doradca smaku - program kulinarny 20:15 Na Wspólnej - serial obycz., Polska	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:30 Malanowski i Partnerzy - Do biura Malanowskiego przychodzi Urszula Kamińska. Kobieta niepokoi się o swoją młodszą siostrę, Karolinę, która jest dyrektorem w jednej z warszawskich korporacji. 09:30 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:30 Trudne sprawy - program obyczajowy 11:30 Gliniarze - Gdy córka nie odbiera rodziców z lotniska, para zaczyna się niepokoić. W domu znajdują pobojowisko i ślady krwi... 14:35 Dlaczego ja? - serial paradowekumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:15 Pogoda 16:20 Interwencja - magazyn reporterów
	
20:55 MasterChef Nastolatki - program kulinarno-rozrywkowy 22:15 Kobieta-Kot - przyg., USA, Australia, 2004. Czasem trzeba umrzeć, aby ponownie się narodzić. Patientce Phillips osiągnęła wiele i wiedziała zbyt dużo. Ktoś postanowił się jej pozbyć... 00:25 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA 01:30 Co za tydzień - magazyn rozrywkowy 02:05 Szpital - program obycz. 03:55 Uwaga! - program interw. 04:15 Jak to jest zrobione - serial popularnonaukowy, Kanada 04:40 Kto was tak urządził - program poradnikowy 05:05 Nauka jazdy - reality show	16:30 Na Ratunek k 112 - serial obyczajowy 17:00 Gliniarze - paradokument 18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:15 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:25 Sport 19:30 Pogoda 19:40 Uroczysko - serial krym. 20:10 Czarna Pantera: Wakanda w moim sercu - sens., USA, 2022 23:55 Metro strachu - sens., USA, 2009 02:10 Skazaniec - sens., USA, 2008 04:40 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura	TV Puls
06:05 Afisz kulturalny 06:10 Muzyczne poranki 07:00 Tamte lata, tamte dni - Magdalena Zawadzka - magazyn 07:40 Historia wśród fal - dok., Polska, 2016 08:15 Od ucha do ucha - Praktyczny pan - Pan Hublot 08:50 Hotel pod Różami - Koncert Galowy 27. Przeglądu Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu - 2006 10:50 Amerykańskie śniadanie - Rawhide - Incydent ostatniej szansy - western, USA, 1959 11:55 Piotr Michałowski. Romantyk w sztuce, realista w życiu - dok., Polska, 2022 13:05 Tamte lata, tamte dni - Andrzej Grabowski - mag. 13:40 Retro kino - łowcy skalpów - western, USA, 1968	06:00 Nash Bridges - Evan podejrzany jest o kradzież sporej sumy pieniędzy. Tymczasem Nash i Joe dostają kolejne zadanie - ochronę szypmanta, który jest gwiazdą filmową. 08:00 Kobra - oddział specjalny - Semir chce oświetlić swoją dawną szefową, ale dowiadyuje się, że kobieta przebywa w szpitalu psychiatrycznym. Przeczuwa, że ta sprawa może mieć drugie dno... 10:00 Rekrut - serial krym., USA, 2018 11:00 Kotka - serial, melodramat, Meksyk, 2014 12:55 Rekrut - serial krym., USA, 2018 13:50 Lombard. Życie pod zastaw - Grzesiek i Czarek, korzystając z wyjazdu swoich żon, urządzają sobie kilka dni „męskiej wolności”.
	
15:30 Polskie drogi - serial, 1977 17:10 Tygodnik Kulturalny 18:05 Miłość i muzyka - portret Witolda Lutosławskiego - reportaż 19:00 Gala muzyki klasycznej - Fryderyki - widowisko 20:00 Na przekleciej ziemi - dram., Wlk. Bryt., Kan., USA, 2017 22:00 Hala odłotów - magazyn kulturalno-społeczny 23:00 La Gomera - kom., Niemcy, Rum., Franc., Szwecja, Szwajc., 2019 00:50 Szpieg - thriller, Wlk. Bryt., Niemcy, Franc., 2011 03:05 Więcej niż fikcja - Umberto Eco: biblioteka świata - dok., Włochy, 2022 04:40 Teledyski	15:50 Ranczo - serial kom., Polska 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument fabularny 20:00 Osaczeni - akcja, USA, 1999. Zostaje ukradziony obraz Rembrandta. Detektyw Gin namawia przełożonych, aby pozwilił jej założyć sprawę, rozpracować sprawcę i zapłacić go na gorącym uczynku. 22:10 Plan lekcji - akcja, Polska 2022 00:10 Podwójne uderzenie - akcja, USA, 1991 02:25 Dzielnica strachu - serial kryminalny 03:20 Menu na miarę - program kulinarny 04:05 Tak jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 04:55 Dzielnica strachu - serial

TVN 7	TV 4
05:15 Szkoła - Maturzystka Roksa na Szwed właśnie dowiedziała się, że jest chora na białaczkę. Dziewczyna nie przyjmuje tego do wiadomości. Jej chłopak Bruno zauważa dziwne zachowanie dziewczyny... 07:00 Szpital - program obyczajowy 08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:10 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 11:55 Detektywi - Policja i detektywi poszukujący Macka Debosza zabiegającego w lesie quada ze śladami krwi. Okazuje się, że to quad chłopaka, którego ciało znaleziono w pokoju detektywa. 13:55 Szkoła - program obyczajowy	06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej? 07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 08:55 Dlaczego ja? - serial paradok. 10:55 Na ratunek 112 - serial obycz. 11:25 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy 11:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:55 Policjanci i Policjanci - serial paradok. 16:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej? 19:00 Policjanci i Policjanci - serial paradok. 20:00 Malanowski. Nowe rodzenie - serial kryminalny 20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto 22:35 Miłość za wszelką cenę 23:30 5 ekstaśma - kom., USA, 2014 01:35 Love Island. Wyspa miłości 02:35 Jaś Fasola radzi 02:50 SuperLudzie 05:25 Telezakupy TV Okazje
	
14:55 Sąd rodzinny - program sądowy 16:55 Zagadki losu 2 - program obyczajowy 19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 20:00 Hotel Paradise - reality show 21:05 Reminiscencja - sens., USA, 2021. Życie prywatnego detektywa Nicka Bannistera zmienia się na zawsze, kiedy przyjmie nową klientkę, Mae... 23:30 Król życia - obycz., Polska, 2015 01:35 W sieci kłamstw 02:25 Fachowcy - paradokument 03:35 Osadzone. Blok F - program obyczajowy 04:30 Druga strona medalu - talk-show	09:30 Moja katolicka rodzina 09:55 Św. na każdy dzień 10:00 Inf. dnia 10:15 Rozmowy niedok. 11:20 Stan Bezp. Państwa 11:30 Warto być ojem 12:00 Anioł Pański 12:20 Inf. dnia 12:20 Tata z Małopolski - afrykańskie ścieżki ks. Jana Czuby 13:20 Słowo życia 13:30 Msza św. 14:30 20 czerwca, 1941 roku 15:00 Opactwo Heiligenkreuz 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Sanktuaria polskie 16:30 Porady Medyczne Bonifratrów 17:00 Świadkowie 17:30 XX Rajd Katyński 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 40 dni z Matką Bożą Gietrzwałdzką 19:30 Poznajemy Polskę 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnog. 21:20 Inf. dnia 21:40 Polski Punkt Widzenia

WTOREK • 1 kwietnia	
TVP 1	TVP 2
05:10 Akacja 38 - serial 05:55 Info Poranek 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Ktoś ciół z bliska 08:00 Rodzina Kanderów - serial obycz., Polska, 1988 09:05 Ranczo - serial obycz., Polska, 2012 09:55 Komisarz Alex - serial krym. 10:45 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Królowie - serial historycz. 12:10 Agrobiznes 12:25 Agropogoda - magazyn 12:35 Program rolny 12:50 Skrzydła i sieci. Niezwykły taniec w powietrzu - dok., Franc., 2023 14:00 Wichrowe wzgórze - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej	04:35 Na dobre i na złe - serial 05:30 M jak miłość - serial, 2024 06:25 Samotność młucha - reportaż 06:55 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Serwis Info i Pogoda Flesz 11:15 Dobry tytuł - magazyn literacki 11:55 Moje zdrowie - magazyn 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany 15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2022 15:50 Przepis dnia 16:00 Koło fortuny - teleturniej
	
16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja 17:00 Telexpress 17:15 Pogoda 17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 17:55 Klan - telenowela TVP 18:25 Reporterzy - magazyn 18:45 Akacja 38 - serial 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:10 Sport; Pogoda 20:30 Królowie - serial historycz. 21:05 Raport specjalny 22:00 Chinatown - sens., USA, 1974 00:20 Londyn - stolica kontrastów - dok., Franc., 2023 01:35 Smaki miłości - obycz., USA, 2007 03:25 Kto ratuje jedno życie. Bracia - dram., Polska, 2021	16:35 Familiada - teleturniej 17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - teleturniej 19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 19:50 Przepis dnia 20:05 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 20:40 Kulisy serialu „M jak miłość” 20:55 M jak miłość - serial, 2025 21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany 22:30 Magazyn Ekspresu Reporterów 00:55 Kamienne pięści - dram., USA, 2016 02:50 J im Carrey - Ameryka bez maski - dok., Franc., 2021

TVN	POLSAT
05:40 Uwaga! - program interwencyjny 05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny 11:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 12:35 Ukryta prawda - program obyczajowy 15:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 16:50 Detektywi - program kryminalny 17:55 Szpital św. Anny - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - program interwencyjny	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:30 Malanowski i Partnerzy - Detektywi wspólnie z policją prowadzą zakrojone na szeroką skalę poszukiwania zaginionej nastolatki, Kamili Wiśniewskiej. Zniknięcie dziewczyny odkryli jej rodzice... 09:30 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:30 Trudne sprawy - program obyczajowy 11:30 Gliniarze - serial paradowekumentalny 14:35 Dlaczego ja? - serial paradowekumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:15 Pogoda 16:20 Interwencja - magazyn reporterów 16:30 Na Ratunek k 112 - serial obyczajowy
	
20:10 Doradca smaku - program kulinarny 20:15 Na Wspólnej - serial obycz. 20:55 Kuba Wojewódzki - talk-show 22:10 Operacja Napoleon - sens., Islandia, Niemcy, 2023 00:35 Superwizjer - magazyn reporterów 01:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA 02:15 Największe polskie katastrofy - program dokumentalny 03:15 Szpital - program obyczajowy 04:15 Uwaga! - program interwencyjny 04:35 Jak to jest zrobione 16 - serial popularnonaukowy 05:05 Recepta na stary dom	17:00 Gliniarze - serial paradowekumentalny 18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:20 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:25 Sport 19:30 Pogoda 19:40 Uroczysko - serial krym. 20:10 Ninja vs ninja - program rozrywkowy 22:15 Super hit - Jason Bourne - sensacyjny, USA, Chiny, 2016 01:05 Czarna Pantera: Wakanda w moim sercu - sens., USA, 2022 04:45 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura	TV Puls
06:05 Afisz kulturalny 06:15 Muzyczne poranki 06:55 Tamte lata, tamte dni - Ewa Wiśniewska - magazyn 07:35 Baza ludzi umarłych - dram., Polska, 1959 09:35 Polskie drogi - serial, 1977 11:15 Miłość i muzyka - portret Witolda Lutosławskiego - reportaż 12:10 Niedziela z...rolami Jana Machulskiego 13:05 Rękopis znaleziony w Saragossie - fab., Polska, 1965 16:15 Polskie drogi - serial, 1977 18:15 Wydarzenie aktualne - program informacyjny 18:55 Profesor. Wspomnienie o Zbigniewie Raszewskim - dok., Polska, 1993	06:00 Nash Bridges - Nash dowiadyuje się, że „Komórki mordercy” zamierza zabić swojego lekarza. Tymczasem Joe miewa sny z Caitlin w roli głównej. 08:00 Kobra - oddział specjalny - Na autostradzie dochodzi do katastrofy samolotu. Wśród pasażerów znajduje się bloger informacyjny, który został uprowadzony. 10:00 Rekrut - serial krym., USA, 2018 11:00 Kotka - serial, melodramat, Meksyk, 2014 12:55 Rekrut - serial krym., USA, 2018 13:50 Lombard. Życie pod zastaw - Do lombardu przychodzi surfer, który zostawia kitę. Okazuje się, że oszukał Benię z Mariuszem. Dlaczego? 15:50 Ranczo - serial kom., Polska
	
20:00 Tajny klient - Teatr Telewizji, 2016 21:05 Wydarzenie aktualne - program informacyjny 21:35 Rysopis znaleziony po latach - dokument, Polska, 2023 22:50 Le kkie obyczaje - Arab blues - kom., Franc., 2019 00:30 Wstęp wolny - felieton 00:55 Kino Mocnych Wrażeń - Na przekleciej ziemi - dram., Wlk. Bryt., Kan., USA, 2017 02:50 Na wschód od Hollywood - La Gomera - kom., Niemcy, Rum., Franc., Szwecja, Szwajc., 2019 04:40 Tygodnik Kulturalny - magazyn 05:35 Teledyski	20:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument 20:00 Żądza śmierci - akcja, USA, Kan., Rosja, 2009. Byli członkowie rosyjskiej mafii - Ruslan, zamierza napisać książkę o świecie przestępczym. Po wielu latach postanawia także odnowić kontakt ze swoją córką, która niedługo wychodzi za mąż. 22:00 W odwecie za śmierć - akcja, USA, 2010 00:00 Maczeta - akcja, USA, 2010 02:05 Dzielnica strachu - serial kryminalny 03:00 Lombard. Życie pod zastaw - paradokument kulinarny 04:00 Menu na miarę - program kulinarny 05:00 Dzielnica strachu - serial

TVN 7	TV 4
05:05 Szkoła - Kasia Wawrzyniak z licealnej 1c jest znudzona swoim chłopakiem, Rafałem Przybylskim. Wkrótce dziewczyna poznaje Marcina, młodego wolontariusza z ośrodka leczenia uzależnień... 07:00 Szpital - program obyczajowy 08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:10 W-11 Wydział Śledczy - Komisarze ratują trzynastoletnią dziewczynkę przed próbą samobójczą. Możliwe, że do tego kroku pochnęły ją koleżanki z osiedla, członkinie agresywnej osiedlowej bandy. 11:55 Detektywi - Detektywi Katarzy na Kowalik i Jakub Nowacki wraz z policją rozwiązują zagadkę zniknięcia ze szpitala ciała Daniela Majchera	06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej? 07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 08:55 Dlaczego ja? - serial paradok. 10:55 Na ratunek 112 - serial obycz. 11:25 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy 11:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:55 Policjanci i Policjanci 16:55 Trudne sprawy - prog. obyczajowy 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej? 19:00 Policjanci i Policjanci 20:00 Malanowski. Nowe rodzenie 20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:05 Policjanci 21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto 22:35 Miłość za wszelką cenę - reality show 23:40 Zły Porucznik - sens., USA, 1992 01:45 Love Island. Wyspa miłości - reality show 02:50 SuperLudzie - serial o osobach z niepełnosprawnościami 05:25 Telezakupy TV Okazje
	
13:55 Szkoła - program obycz. 14:55 Sąd rodzinny - program sądowy 16:55 Zagadki losu 2 - program obyczajowy 19:00 Ukryta prawda 20:00 Hotel Paradise - reality show 21:05 Nieuchwytny - sens., USA, 1996 23:10 Matrix - SF, USA, 1999. Thomas Anderson na co dzień pracuje jako programista, prywatnie jest genialnym hakerem... 01:55 Hotel Paradise - reality show 02:45 W sieci kłamstw - serial kryminalny 03:45 To tylko kilka dni - program o osobach z niepełnosprawnościami	09:45 Słowo życia 09:50 Św. na każdy dzień 10:00 Inf. dnia 10:15 Jak my to widzimy 10:45 Żew natury 11:05 Mocni w Wierze 11:35 Słowo życia 11:40 Ma się rozumieć 11:50 Św. na każdy dzień 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Kobiety wolności 13:00 Ojcowie Niepodeległości 13:30 Msza św. 14:30 Misja Szczecin, Poznań-Argentyna. 15:00 Kuźnia Redemptorystów 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Jestem mamą 16:40 Zdrowie z Bożej Apteki 16:55 Św. Józef - patron na trzecie tysiąclecie 17:10 Prosto o gosp. 17:30 Zostań Żołnierzem RP 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 40 dni z Matką Bożą Gietrzwałdzką 19:30 Każdy maluch to potrafi 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzna 21:00 Apel Jasnog. 21:20 Inf. dnia

ŚRODA • 2 kwietnia	
TVP 1	TVP 2
05:10 Akacja 38 - serial 05:55 Info Poranek 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Rodzina święta - Ile prywatności powinno mieć dziecko? - magazyn 08:00 Rodzina Kanderów - serial obycz., Polska, 1988 09:00 Ranczo - serial obycz. 09:55 Komisarz Alex - serial krym. 10:45 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Królowie - serial historycz. 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Rok w ogrodzie Extra - magazyn 12:50 Skrzydła i sieci. Niezwykły taniec w powietrzu - dok., Franc., 2023 14:00 Wichrowe wzgórce - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Msza Święta w 20. rocznicę śmierci św. Jana Pawła II	04:35 Na dobre i na złe - serial 05:30 M jak miłość - serial, 2024 06:25 Pożyteczni.pl - magazyn 06:55 Dla nieszyjących - Barwy szczęścia - serial 07:30 Pytanie na śniadanie 11:15 Rodzina święta - Co robić, gdy życie religijne małżonków ma różne przedkości? - magazyn 11:50 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka - magazyn 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularny 15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp. 15:50 Przepis dnia 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej
	
17:00 Teleexpress 17:15 Pogoda 17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 17:55 Klan - telenowela TVP 18:25 Reporterzy - magazyn 18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2017 19:30 Program informacyjny 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:10 Sport 20:15 Pogoda 20:30 Królowie - serial historyczny TVP, 2024 21:05 Śladami Ojca - dokument, Polska, 2025 22:10 Za wszelką cenę - dramat, USA, 2004 00:30 Boss - akcja, USA, 2016 02:45 Chinatown - sens., USA, 1974	17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - telet. 19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 19:55 Przepis dnia 20:05 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 20:40 Przepis Dnia 20:55 Na dobre i na złe - serial 21:55 Na sygnale - serial fabularny 22:55 W poszukiwaniu dobrego filmu - magazyn 23:25 Umysł w ogniu - fab., USA, 2016 01:05 Kalifat - serial, Szwecja, 2020 02:55 Rico. Historia Richarda Demarco - dok., Wlk. Bryt., 2022

TVN	POLSAT
05:40 Uwaga! - program interwencyjny 05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny 11:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 12:35 Ukryta prawda - program obyczajowy 15:45 Kuchenne rewolucje - Dziś zajrzymy do jednego z krzeszycach Pizzerii Davioli. Od trzech lat prowadzi ją Ola... 16:50 Detektywi - program kryminalny 17:55 Szpital św. Anny - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:30 Malanowski i Partnerzy - Do biura detektywów zgłasza się pielęgniarka Lidia Szymańska. Kobieta do niedawna opiekowała się prywatnie dziennikarzem, który w wyniku wypadku stracił pamięć 09:30 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:30 Trudne sprawy - program obyczajowy 11:30 Gliniarze - serial parodokumentalny 14:35 Dlaczego ja? - serial parodokumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:15 Pogoda 16:20 Interwencja - magazyn reportażowy 16:30 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy
	
19:55 Uwaga! - program interwencyjny 20:10 Doradca smaku - program kulinarny 20:15 Na Wspólnej - serial obycz., Polska, 2021 20:55 You Can Dance - Po prostu tańcz! - program rozrywkowy 22:40 You can dance - spin off 23:10 Wesele - obycz., Polska, 2021 01:45 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas - serial, USA 02:55 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 03:55 Szpital - program obycz. 04:55 Uwaga! - program interwencyjny 05:10 Recepta na stary dom - program edukacyjny	17:00 Gliniarze - serial parodokumentalny 18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:20 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:25 Sport; Pogoda 19:40 Uroczysko - serial krym. 20:10 Kabaret K2 Jedziemy po bandzie 21:55 Komediołwa środa - Zróbmy sobie wnuka - kom., Polska, 2003 23:55 50 pierwszych randek - kom., USA, 2004 01:55 Sposób na blondynkę - kom., USA, 1998 04:40 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura	TV Puls
06:05 Afisz kulturalny 06:15 Muzyczne poranki 07:00 Wydarzenie aktualne 08:10 Rękopis znaleziony w Saragossie - fab., Polska, 1965 11:20 Polskie drogi - serial, 1977 13:20 Profesor. Wspomnienie o Zbigniewie Raszewskim - dok., Polska, 1993 14:25 Hala odlotów - magazyn kulturalno-połączny 15:25 Ostatni dzień lata - film psych., Polska, 1958 16:40 Królowa Bona - serial, 1980 17:45 Od ucha do ucha - W krainie zorzy polarnej! Ryś w mieście - filmy animowane 18:30 Informacje kulturalne 18:55 Reżyserzy - George Cukor - dok., Wlk. Bryt., 2018	06:00 Nash Bridges - Przysięgły wstępuje do straży obywatelskiej, aby pomóc ofiarom mordów. Tymczasem Evan trafia do aresztu. Prosi o pomoc Cassidy. 08:00 Kobra - oddział specjalny - Młodociąnicy bandyci napadają na klientów stacji benzynowej. Pewnego dnia sprawy nie idą po ich myśli... 10:00 Rekrut - serial krym., USA, 2018 11:00 Kotka - serial, melodramat, Meksyk, 2014 12:55 Rekrut - serial krym., USA, 2018 13:50 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 15:50 Ranczo - serial kom., Polska 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny
	
20:00 Polowanie na cmy - dram., Polska, 2022. Uwikłana w relacje z działaczami niepodległościowymi dziewczyna trafia z więzienia do ekskluzywnego burdelu... 22:05 Profesor T - serial, Niemcy, Wlk. Bryt., Belgia, 2018 23:10 Niedziela z... rolami Jana Machulskiego 00:05 Jazz Juniors - Adam Pierończyk, artysta w residence - koncert, 2020 01:30 Lekkie obyczaje - Arab blues - kom., Franc., 2019 03:15 Informacje kulturalne 03:45 Piotr Michałowski. Romantyk w sztuce, realista w życiu - dok., Polska, 2022 04:55 Teledyski	20:00 Bogowie Egiptu - akcja, USA, Australia, 2016. Faraon umiera, ludzie stają się niewolnikami. Egipt w chaosie. To są skutki przejęcia tronu przez okrutnego boga ciemności Seta. Jedynie garstka buntowników ma odwagę stawiać mu czoła. 22:25 Immortali. Bogowie i Herosi - akcja, USA, Kan., Wlk. Bryt., 2011 00:30 Power Rangers - przyg., USA, Hongkong, Jap., Meksyk, 2017 03:00 Dziełnica strachu - serial kryminalny 04:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 05:00 Dziełnica strachu - serial kryminalny

TVN 7	TV 4
05:05 Szkoła - Patrycja Mularz i Magda Bujakiewicz chodzą do klasy 1a gimnazjum. Magda jest pilną uczennicą i bardzo dobrze się uczy. Od początku roku pomagała Patrycji... 07:00 Szpital - Na oddziale jest 16-latk, która od jakiegoś czasu jest tylko słodczy. Dzisiaj, gdy na imprezie zobaczyła swojego chłopaka, jak rozmawia z inną dziewczyną, zdenerwowała się i zaczęła opychać się słodczymi. 08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:10 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 11:55 Detektywi - Detektywów prosi o pomoc ojciec 23-latk, podejrzanego o zamordowanie swojej dziewczyny.	06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 08:55 Dlaczego ja? - serial paradok. 10:55 Na ratunek 112 - serial obycz. 11:25 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy 11:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:55 Policjantki i Policjanci 16:55 Trudne sprawy 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci 20:00 Malanowski. Nowe rozdanie 20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto 22:35 Miłość za wszelką cenę 23:40 Pogrzebać była - film, USA, 2014 01:30 Love Island. Wyspa miłości 02:35 Interwencja - magazyn reporterów 02:55 Śmierć na 1000 sposobów 03:25 Lubie disco! 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:25 Telezakupy TV Okazje
	
13:55 Szkoła - program obycz. 14:55 Sąd rodzinny - program sądowy 16:55 Zagadki losu 2 - program obyczajowy 19:00 Ukryta prawda 20:00 Hotel Paradise - reality show 21:05 Francuski numer - kom., Polska, 2006 23:15 Zabójcy - sens., USA, Franc., 1995. Zawodowy zabójca Robert Rath dostaje zlecenie zabicia ważnego świadka 02:00 Hotel Paradise - reality show 02:55 Prawdziwy horror - serial parodokumentalny 03:55 To tylko kilka dni - program o osobach z niepełno-sprawnościami	09:30 Sanktuarium polskie 09:50 Św. na każdy dzień 10:00 Audycja Generalna Ojca Św. Franciszka z Watykanu 11:00 Pasjonat muzyki i malarstwa. Marcin Żamecki 11:25 Jestem mamą 11:40 Prosto o gosp. 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Na bieżąco - kawałek Polski w Ugandzie 13:00 Skarby Ojcow-skiego domu 13:30 Msza św. 14:30 Opiekunice skrzydła - Hospicjum św. Anny w Lubar-towie 15:00 Baron Feliks Konopka 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Na zdrowie 16:30 Serial z życia Jezusa 17:00 Po stronie prawdy 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 40 dni z Matką Bożą Gietzwałdzką 19:30 Opowieści biblijne 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Myśląc Ojczyzną 21:00 Apel Jasnog. 21:20 Informacje dnia

CZWARTEK • 3 kwietnia	
TVP 1	TVP 2
05:10 Akacja 38 - serial 05:55 Info Poranek 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Dobre historie - magazyn 08:00 Rodzina Kanderów - serial obycz., Polska, 1988 09:00 Ranczo - serial obycz. 09:55 Komisarz Alex - serial krym. 10:50 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Królowie - serial historycz. 12:10 Agrobiznes; Agropogoda 12:35 Program rolny 12:50 Skrzydła i sieci. Niezwykły taniec w powietrzu - dok., Franc., 2023 14:00 Wichrowe wzgórce - serial obycz., Turcja, 2024 14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja 17:00 Teleexpress 17:15 Pogoda	04:35 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 05:30 M jak miłość - serial obyczajowy, 2024 06:20 Operacja zdrowie - magazyn medyczny 06:55 Dla nieszyjących - Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 07:30 Pytanie na śniadanie - w tem: Serwis Info i Pogoda Flesz - magazyn poranny 11:15 Program publicystyczny 11:50 Magazyn 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularny 15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2022
	
17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 17:55 Klan - telenowela TVP 18:25 Reporterzy - magazyn 18:45 Akacja 38 - serial 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:10 Sport 20:15 Pogoda 20:30 Królowie - serial historyczny TVP, 2024 21:05 Ojciec Mateusz - serial 22:05 Sprawa dla reportera 23:05 Polska ma głos - magazyn książnicza - dok., Franc., 2022 00:45 Ludzie i bogowie - serial, 2020 01:45 Za wszelką cenę - dram., USA, 2004 04:05 Raport specjalny - mag.	15:50 Przepis dnia 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:20 Miłość i nadzieja - serial obycz., Turcja, 2022 18:15 Va Banque - teleturniej 18:50 Jeden z dziesięciu - telet. 19:25 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 19:50 Przepis dnia 20:05 Barwy szczęścia - serial obycz., 2025 20:45 Tak to leciało - teleturniej muzyczny 21:50 Kruk - Jak tu ciemno - serial krym., Polska, 2022 22:40 Informacje kulturalne 22:55 Hala odlotów - talk-show 01:30 Z bicie serca - serial, Włochy, 2021 03:25 Magazyn Ekspresu Reporterów

TVN	POLSAT
05:40 Uwaga! - program interwencyjny 05:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN - magazyn poranny 11:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 12:35 Ukryta prawda - program obyczajowy 15:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 16:50 Detektywi - program kryminalny 17:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 19:00 Fakty 19:35 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! - program interwencyjny	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:30 Malanowski i Partnerzy - Detektywi w towarzystwie roztrzęsionej klientki Marzeny Brygaliowicz, planują poszukiwania jej zaginionego męża, Mirka. Mężczyzna po raz ostatni kontaktował się ze swoją żoną krótko po wyjściu z pracy. 09:30 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:30 Trudne sprawy - program obyczajowy 11:30 Gliniarze - parodokument 14:35 Dlaczego ja? - serial parodokumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:15 Pogoda 16:20 Interwencja - magazyn reportażowy 16:30 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy 17:00 Gliniarze - parodokument
	
20:10 Doradca smaku - program kulinarny 20:15 Na Wspólnej - serial 20:55 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 22:05 Czarna owca - kom., Polska, 2021 00:20 Teściowie II - film, Polska, 2023. Weronika i Łukasz - niedoszła para młoda postanawia dać sobie drugą szansę 02:20 Bitwa o gości - program rozrywkowy 03:25 Szpital - program obyczajowy 04:25 Uwaga! - program interwencyjny 04:40 Recepta na stary dom - program edukacyjny 05:10 Nauka jazdy - reality show	18:00 Pierwsza miłość - serial obyczajowy 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:20 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:25 Sport; Pogoda 19:40 Uroczysko - serial krym. 20:10 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 21:15 Przyjaciółki - serial obycz. 22:35 Komisarz Mama 23:35 Karma - sens., USA, 2015 01:30 Zróbmy sobie wnuka - kom., Polska, 2003 03:20 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 04:20 Na ratunek 112 - serial obyczajowy 04:40 Disco Gramy - program muzyczny 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura	TV Puls
06:05 Afisz kulturalny 06:15 Muzyczne poranki 07:35 Tamte lata, tamte dni - Ewa Wiśniewska - magazyn 08:15 Podróż z historią - Owczym pędem - dok., Polska, 2016 08:55 Dobry tytuł - magazyn literacki 09:40 Ostatni dzień lata - film psych., Polska, 1958 10:55 Królowa Bona - serial, 1980 12:00 Reżyserzy - George Cukor - dok., Wlk. Bryt., 2018 13:05 Portrety - reportaże 13:25 Tygodnik Kulturalny 14:20 Faraon - dram., Polska, 1965 17:00 Królowa Bona - serial, 1980 18:05 Wydarzenie aktualne 18:30 Wstęp Wolny - felieton	06:00 Nash Bridges - Okazuje się, że w mieście dwa gangi wzajemnie się okradają. Stoi za tym kierowca samochodu przygotowanego do ucieczki, który umyka z łupem. 08:00 Kobra - oddział specjalny - Policjanci próbują aresztować rosyjskiego gangstera, ale ich plany niespodziewanie zostają przerwane przez tajemniczą kobietę. Jej działania komplikują śledztwo... 10:00 Rekrut - serial krym., USA, 2018 11:00 Kotka - serial, melodramat, Meksyk, 2014 12:55 Rekrut - serial krym., USA, 2018 13:50 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny
	
18:50 Mel Gibson, portret ekscentryka - dok., Franc., 2021 20:00 Hala odlotów - talk-show 21:00 Czwartkowy klub filmowy - Światła wielkiego miasta - komediodramat, USA, 1931 22:45 Panorama kina polskiego - Polowanie na cmy - dram., Polska, 2022 00:55 Profesor T - serial, Niemcy, Wlk. Bryt., Belgia, 2018 01:55 Jazz Juniors, 2020 - Premiera, dzień improwizacji I - koncert, 2020 03:35 Hala odlotów - talk-show 04:35 Wydarzenie aktualne 05:05 Teledyski	15:50 Ranczo - serial kom., Polska 18:00 Lombard. Życie pod zastaw - parodokument fabularny 20:00 Gliniarz z Beverly Hills - kom., USA, 1984. Axel Foley pracuje jako policjant w Detroit. Mężczyzna postanawia udać się do Beverly Hills, aby wyjaśnić sprawę śmierci swojego przyjaciela, Mike'a... 22:10 Taxi 5 - kom., Franc., 2018 00:10 Hot Fuzz: Ostre psy - kom., Wlk. Bryt., 2007 02:30 Dziełnica strachu - serial kryminalny 03:30 Menu na miarę - program kulinarny 04:05 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 05:00 Dziełnica strachu - serial

TVN 7	TV 4
05:05 Szkoła - Uczennica liceum, Pola Węgrzyn jakiś czas temu wpadła w bardzo niebezpieczny nałóg. Pije płyn do dezynfekcji rąk... 07:00 Szpital - 30-latek miał poważny wypadek samo chodowy, kiedy wioził swoją szefową. Okazuje się, że kobieta od dawna wykorzystuje go i z niego się nad nim psychicznie... 08:00 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:10 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 11:55 Detektywi - program kryminalny 13:55 Szkoła - program obyczajowy 14:55 Sąd rodzinny - program sądowy 16:55 Zagadki losu 2 - program obyczajowy 19:00 Ukryta prawda - program obyczajowy	06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 07:55 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 08:55 Dlaczego ja? - serial paradok. 10:55 Na ratunek 112 - serial obycz. 11:25 Na Ratunek 112 - serial obyczajowy 11:55 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:55 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 16:55 Trudne sprawy 18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 20:00 Malanowski. Nowe rozdanie - serial krym. 20:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:30 Sprawiedliwi. Trójmiasto 22:35 Miłość za wszelką cenę 23:40 Sekstaśma - kom., USA, 2014 01:40 Love Island. Wyspa miłości 03:00 Interwencja - magazyn reporterów 03:25 Lubie disco! 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:25 Telezakupy TV Okazje
	
20:00 Hotel Paradise - reality show 21:05 Akademia policyjna VI: Operacja Chaos - kom., USA, 1989 22:55 Kobieta na skraju dojrzałości - kom., USA, 2011. Nadszywająca alkoholu pisarka Mavis Gary po rozwodzie powraca do rodzinnego miasteczka w Minnesocie... 00:50 Hotel Paradise - reality show 01:50 Prawdziwy horror - serial parodokumentalny 02:50 Usterka - prog. poradnikowy 03:30 To tylko kilka dni - program o osobach z niepełno-sprawnościami 04:30 Druga strona medalu - talk-show	08:55 Św. na każdy dzień 09:20 Opowieści biblijne 09:45 Pod opieką Limanowskiej Pani 10:00 Inf. dnia 10:15 Rozmowy niedok. 11:25 Myśląc Ojczyzną 11:30 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Katalicy a tożsamość Europy 13:00 Moczar pokory 13:20 Przegląd Tyg., "Niedziela" 13:30 Msza św. 14:35 W Solankowej Dolinie 15:00 Po stronie prawdy 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Z wędką nad wodę 16:35 Sól ziemi 17:00 Modlitwa w Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu 19:25 Akademia pro-life 19:30 Każdy maluch to potrafi 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Głos Polski 21:00 Apel Jasnog. 21:20 Inf. dnia 21:40 Polski Punkt Widzenia 22:00 Głos serca 22:45 To nic takiego

Krzyżówka klasyczna z hasłem

37

41

43

1

48

50

53

55

58

60

63

2

22

39

14

16

12

31

3

6

61

65

8

26

23

7

9

11

45

47

14

54

57

18

17

29

10

13

2

45

47

14

54

57

18

17

29

15

18

28

25

19

21

51

22

62

66

20

40

42

17

23

44

46

49

24

56

59

10

8

27

25

27

28

26

29

30

27

15

64

21

31

38

20

11

33

24

35

32

15

64

34

5

36

19

9

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 31, utworzą rozwiązanie - przysłowie:

1	2		3	4	5	6		7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		18	19	20	21	
22	23	24	25	26	27	28	29	30	31															

POZIOMO: 1) bicie braw; 2) mahoniowiec, drzewo; 3) przekłuwać; 4) Leszek dla kolegów; 5) potocznie projektant mody; 6) zatrucie ołowiem; 7) duże, stojące lustro; 8) małe wyścigowe samochody bez nadwozia; 9) pododdziały wojskowe; 10) słomka do picia; 11) na głowach narciarzy; 12) potocznie o więzieniu; 13) zajęcia ruchowe w przedszkolu; 14) zgodny z prawem; 15) pierwiastek At; 16) kończy partię szachów; 17) do prasowania; 18) specjalista w zakresie aerologii; 19) wolna lekcja; 20) piaskowa z cukierni; 21) rodzaj pamięci komputerowej; 22) mleczna w kosmosie; 23) wśród sztuców; 24) piniacz, krzykacz; 25) skowronki borowe; 26) wyspa Odyseusza; 27) niewiadoma; 28) hiszpański klub piłkarski z

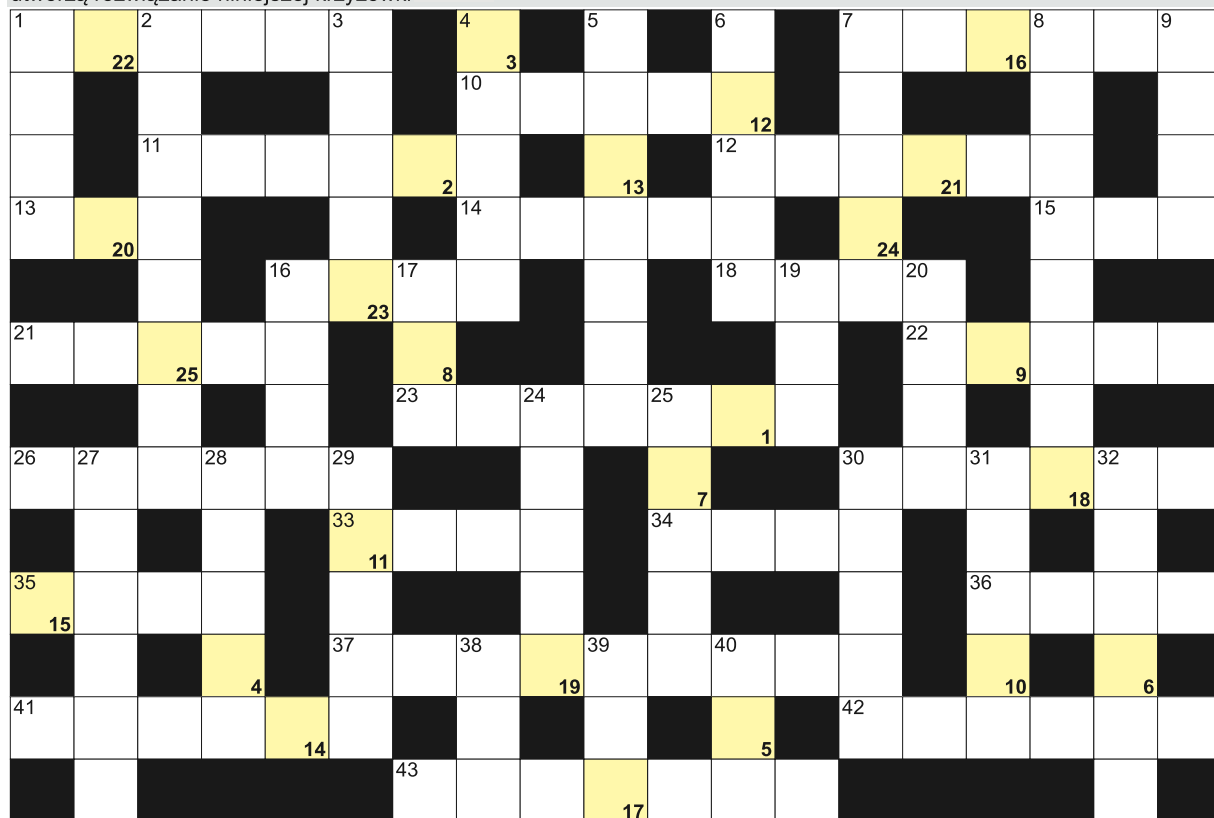
Pampeluny; 29) Julius Kambarage, były prezydent Tanzanii; 30) ważne zadanie do spełnienia; 31) tenisowa lub kosmiczna; 32) północna z USA; 33) Ahonen, fiński skoczek narciarski; 34) wieloczynnościowe roboty kuchenne; 35) wątła kobieta z niską hemoglobina; 36) miłośnik teatru

PIONOWO: 1) rodzaj bułek; 5) część meczu w lidze NBA; 16) magister; 20) spacerowa ulica nad brzegiem rzeki; 22) działanie z dwukropkiem; 24) lek na wszystko; 37) kamyki na beton; 38) mały Adam; 39) rzeka w Iraku; 40) najstarszy polski dąb; 41) stolica Badenii-Wirtembergii; 42) mały samolot sportowy, turystyczny; 43)

mięso cielęce z przedniej górnej części tuszy; 44) Bylica estragon inaczej; 45) Fredriksson z zespołu Roxette; 46) krwinka biała; 47) ma je róża i akacja; 48) lekka na olimpiadzie; 49) słamazara, fajtlapa; 50) wyniszczenie ciała wskutek choroby; 51) Łukaszenka, białoruski przywódca; 52) Hardy, Cruise lub Hanks; 53) piśń nerwowa; 54) Bronte, autorka "Wichrowych wzgórz"; 55) stolica Szkocji; 56) inaczej heksaedr; 57) autor sonetów "Nad głębiami"; 58) winny krzew; 59) Konrad, były Kanclerz Niemiec; 60) sylwicyd, do niszczenia drzew i krzewów; 61) przesłany ładunek elektryczny; 62) sejmowa debata; 63) zbita wełna; 64) ciasto z bakaliami; 65) dawniej wielka flota wojenna; 66) sypialnia szlachcianki

KRZYŻÓWKA z HASŁEM

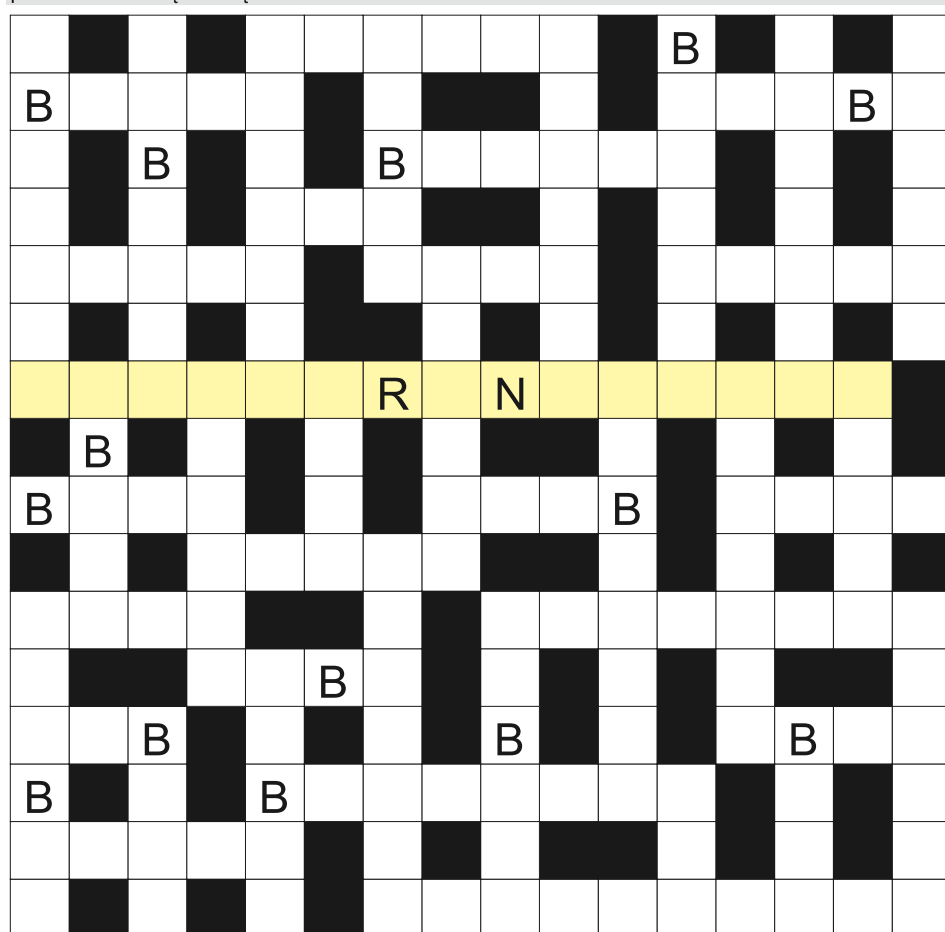
Litery z pól ponumerowanych od 1 do 25 utworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

POZIOMO: 1) waluta Węgier; 7) porcja laboratoryjna do badań; 10) wyspa Odyseusza; 11) strefa piesza w mieście; 12) szef wyższej uczelni; 13) czternasta litera alfabetu greckiego; 14) suche w stogu; 15) Rusowicz, polska piosenkarka; 16) ogrodzenie między posesjami; 18) inaczej pława, znak wodny; 21) Wąsek, polski skoczek narciarski; 22) zdrewniałe pnącza w dżungli; 23) potocznie o zakonnicach lub pielęgniarkach; 26) antonim wyżyny; 30) klub piłkarski z Łodzi; 33) Gosling, znany kanadyjski aktor; 34) waluta Samoa; 35) kłótnia, awantura; 36) największa wyspa Hebrydów Wewnętrznych; 37) przyrzeczenie inaczej; 41) butla na perfumy; 42) sztuczna nawierzchnia bieżni; 43) księża, duchowni. **PIONOWO:** 1) gumowy przy obcasie; 2) jeżdżą nim policjanci; 3) duży napis na okładce książki; 4) gra podwójna mieszana w tenisie; 5) stolica Wenezueli; 6) szarańczyn strąkowy, ceratonia; 7) wynajmowany w hotelu; 8) uwolniony zamiast Jezusa; 9) kontynent z Tybetem; 16) wlewany do chłodnicy; 17) bogini, żona Saturna; 19) Aleksandra dla przyjaciół; 20) inaczej o glonach; 24) Świętego Elma, zjawisko; 25) największy księżyc Saturna; 27) bodziec, zachęta do działania; 28) oznaczająca niewiadomą w równaniu; 29) pierwiastek Ar; 30) wolne miejsce pracy; 31) słodki po obiedzie; 32) stolica Armenii; 38) przepływa przez Recz; 39) antonim przodu; 40) rzeka w Innsbrucku.

JOLKA z HASŁEM

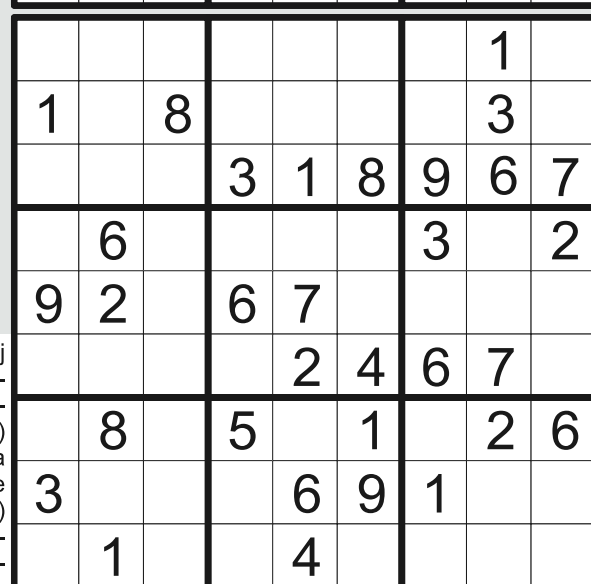
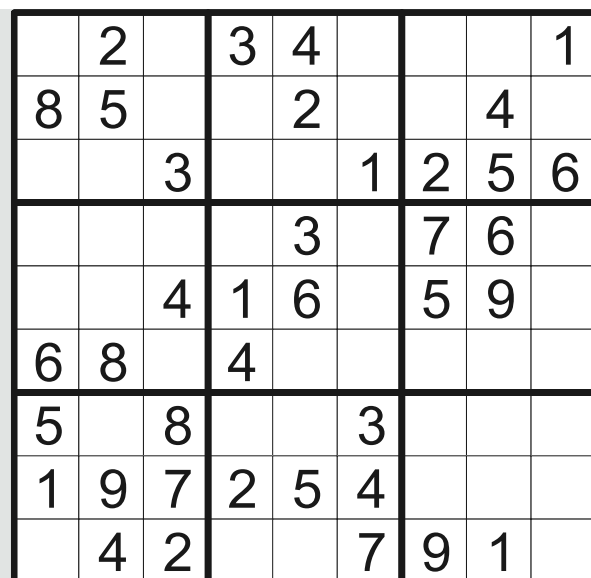
Litery z kolorowych pól czytane poziomo utworzą rozwiązanie:

Ujawniliśmy wszystkie spółgłoski "B". Miejsce wpisu haseł do odgadnięcia. Rozwiązaniem jest hasło z kolorowych pól, czytanych poziomo.

Tony, były premier Wielkiej Brytanii; męska gra owalną piłką; pierwiastek Br; wi- si w ramie na ścianie; Camus, autor po- wieści "Dżuma"; ozdabianie ciała rysun- kiem; drzewo z żółędziami; potocznie o kobiecie jeżdżącej konno; pięciogwiaz- dkowy oferujący noclegi; stolica Kolum- bii; kurkowe w każdym mieście; produ- cent Jogobelli; odmiana tlenu który pa- chnie po burzy; borealny las iglasty; wnętrze samolotu; Lincoln, były prezy- dent USA; ... przyjęcie w szpitalu; Indianie od Winnetou; stara i cenna budowla; Aleksander, napisał "Zemstę"; Dąbie lub Śniardwy; kosmetyk do rzęs; budy- nek z poczekalnią i peronami; płyńie przez Kościan; dawne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych; fachowiec wyra- biający okulary; niejedno w barszczu wi- gilijnym; czynny były sportowiec; części czośnku; inaczej o szkolnej wywiadów- ce; przewody elektryczne; druga litera alfabetu greckiego; "kopnięty" kwadrat; miasto Ludwiga van Beethovena; mias- to narodzin Jezusa; zespół czterech muzyków; Ogród Oliwny krócej; Antoni dla kolegów; sąsiedzi Węgrów i Bułga- rów; przyprawa kuchenna z Wieliczki; rodzinne miasto Heraklita; rozmowa dziennikarska z gwiazdą; Elvis, amery-kański król rock and rolla.

Sprawdź się w SUDOKU: wypelnij diagram 9x9 w taki sposób, aby w każdym wierszu, w każdej kolumnie i w każdym z dziewięciu pogrubionych kwadratów 3x3 znalazło się po jednej cyfrze od 1 do 9:

WYKREŚLANKA: poniżej ukryliśmy 20 wyrazów luźno związanych z łazienką. Wykreśliłsz je wszystkie od góry do dołu, od lewej do prawej oraz na ukos. Znajdź i wykreśl wyrazy: szampon, mydło, lustro, szafka, sedes, papier, drzwi, ręcznik, pralka, kosz, dywanik, okno, gąbka, wanna, krem, proszek, płyn, krem, golarka, pasta.

